

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

**216 NUMARALI ÇILDIR İCMÂL TAHRİR DEFTERİ (H. 1160 / M.
1747-1748) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mehmet DEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Yücel ÖZTÜRK

OCAK - 2024

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

216 NUMARALI ÇILDIR İCMÂL TAHRİR DEFTERİ (H.
1160 / M. 1747-1748) TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet DEMİR

Enstitü Anabilim Dalı: Tarih
Enstitü Bilim Dalı : Yeniçağ Tarihi

“Bu tez 29/01/2024 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulanan jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Yücel ÖZTÜRK	Başarılı
Doç. Dr. Kerim İlker BULUNUR	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Sema AKTAŞ SARI	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Mehmet DEMİR

29/01/2024

ÖN SÖZ

Geçmişten günümüze değin kurulup yıkılmış Türk devletleri arasında en önemlisi olan Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik manada araştırılması, incelenmesi ve analiz edilmesi önemlidir. Fakat üç kıtayı hükmü altına almış bir devletin, sınırları içinde farklı sosyal yapı ve dini inançları olan birden fazla topluluğu yaşaması, bölge bölge farklı sosyo-ekonomik şartların var olması ve devletin kozmopolitik yapısından kaynaklı bu iş oldukça zordur. Bu konuya açıklık getirmek elbette devletin arşiv vesikalarını gün yüzüne çıkartılmasıyla olacaktır. Bu suretle böyle vesikaların en önemlilerinden biri "*Tahrir Defterleri*" dir.

Tahrir defterlerine dikkat çekilmesi, özellikle 1940'lı yıllarda Ömer Lütfi Barkan'ın çalışmaları sayesinde olmuştur. Bundan sonra bu defterler latinize edilerek değerlendirilmesi ve bunların yapılması timâr sisteminin uyguladığı bölgelerin sosyo-ekonomik ve aynı zamanda kültürel yapıları ile ilgili bildiklerimize oldukça önemli katkılar sağlamıştır.

Çalışmamız, Osmanlı Devleti'nin bir türlü bitmek bilmeyen Safevi mücadelesinde kritik coğrafyalardan biri olan Çıldır bölgesini ihtiva eden ve H. 1160 / M. 1747-1748 tarihinde hazırlanmış bir icmâl tahrir defterine dayanmaktadır. Tahrir defterlerinin orijinallerinin, Ankara Tapu Kadastro Arşivi'nde bulunması ve bu defterin dijital olarak Devlet Arşivleri Başkanlığı sitesinde bulunması ve orijinal defter nüshalarından sağlandığının bilinmesi hasebiyle, özellikle latinize sırasındaki bazı hataların hoşgörü ile karşılanmasını umarız.

Araştırmamızın başında bu konuyu belirlemem hususunda rehberlik eden, yardımlarını esirgemeyen, içerik, metot bakımından tüm meşguliyetine rağmen tecrübe ve tavsiyelerin bizden esirgemeyen, kaynak temini sırasında da araştırmamıza çok önemli katkılarda bulunan danışmanım saygıdeğer Prof. Dr. Yücel Öztürk'e teşekkürü bir borç bilirim.

Mehmet DEMİR

29/01/2024

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
GRAFİK LİSTESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: ÇILDIR'IN KISA BİR TARİHÇESİ	6
1.1. İlkçağdan İlk İslami Akınlarına Kadar Çıldır.....	6
1.2. İlk İslam Akınlarında Çıldır	8
1.3. Selçuklular Döneminden Moğollar Dönemine Kadar Çıldır.....	9
1.4. Moğol Döneminden Osmanlı Dönemine Kadar Çıldır.....	12
1.5. Osmanlı Dönemi'nde Çıldır	14
2. BÖLÜM: ÇILDIR EYALETİ'NİN İDARİ TAKSİMATI	19
2.1. Çıldır Eyaleti ve İdari Taksimatı	19
2.2. Çıldır Eyaleti	20
2.2.1. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Tortum</i> ”	20
2.2.2. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Şavşad</i> ”	26
2.2.3. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Acara</i> ”	29
2.2.4. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Mamervan</i> ”	30
2.2.5. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Oltu</i> ”	34
2.2.6. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Ardahan-ı Büzürg</i> ”	40
2.2.7. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Pertekrek</i> ”	51
2.2.8. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i Ardanuç</i> ”	52
2.2.9. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “ <i>Livâ-i İmerhev-Livâ-i Machil-Livâ-i Livâne</i> ”	56
3. BÖLÜM: ÇILDIR EYALETİ'NİN İKTİSADİ DURUMU	57
3.1. Eyalet Gelirlerinin Has, Zeamet ve Timâr Olarak Dağılımı	58
3.1.1. Haslar.....	58
3.1.2- Zeametler.....	59

3.1.3- Timârlar.....	60
3.2. Yurtluk ve Ocaklık Sistemi	63
SONUÇ	64
KAYNAKÇA.....	67
EK	71
ÖZ GEÇMİŞ	237

KISALTMALAR

A.G.E.	: Adı Geçen Eser
A.G.M.	: Adı Geçen Makale
A.G.T.	: Adı Geçen Tez
AYR.	: Ayrıca
BKZ.	: Bakınız
ÇEV.	: Çeviren
ED.	: Editör
S.	: Sayfa
SS.	: Sayfadan sayfaya
TTK.	: Türk Tarih Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Tortum Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye, Mezra ve Memleha'lar.....	25
Tablo 2: Şavşad Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar.....	28
Tablo 3: Şavşad Livâsı Dahilindeki Karyelere Bağlı Çiftlik ve Bağlar.....	28
Tablo 4: Acara Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar.....	30
Tablo 5: Mamervan Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar.....	34
Tablo 6: Oltu Livâsı dahilinde Nahiye, Karye, Mezra ve Memleha'lar.....	40
Tablo 7: Ardahan-ı Büzürg Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar.....	50
Tablo 8: Pertekrek Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar.....	52
Tablo 9: Ardanuç Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar.....	55
Tablo 10: İmerhev ve Livâne Livâları Dahilinde Nahiye, Karye, Mezra ve Bağ'lar....	56
Tablo 11: 216 Numaralı Deftere Kaydedilmiş Bütün Yerleşkeler.....	65
Tablo 12: 216 Numaralı Deftere Kaydedilmiş Bütün Has, Zeamet ve Timâr Adetleri..	65
Tablo 13: 216 Numaralı Deftere Kaydedilmiş Bütün Has, Zeamet ve Timâr Gelirleri.	66

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: 216 Numaralı Deftere Göre Hasların Dağılımı.....	58
Grafik 2: 216 Numaralı Deftere Göre Has Gelirlerinin Dağılımı.....	59
Grafik 3: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Zeametlerin Dağılımı.....	60
Grafik 4: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Zeamet Gelirlerinin Dağılımı.....	60
Grafik 5: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Timârların Dağılımı.....	62
Grafik 6: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Timâr Gelirlerinin Dağılımı.....	62

ÖZET

Başlık: 216 Numaralı Çıldır İcmâl Tahrir Defteri Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi

Yazar: Mehmet DEMİR

Danışman: Prof. Dr. Yücel ÖZTÜRK

Kabul Tarihi: 29/01/2024

Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 70
(ana kısım) + 166 (ek)

216 Numaralı Çıldır İcmâl Tahrir defteri transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapıldı. Bu H. 1160 / M. 1747-1748 tarihli defterde Osmanlı Devleti'nin eyaletlerinden biri olan Çıldır Eyaleti ile ilgili sosyo-ekonomik ve mali bilgiler yer almaktadır. Bu açıdan tezimiz, transkripsiyon ve tahlil olmak üzere iki ana kısımdan oluşturuldu. Usulüne göre latin harflerine aktarılan belge ikinci kısımda tahlil edildi. Tahlil kısmı, belgenin dökümü ve ayrıştırılması tamamlandıktan sonra belli kısımlara ayrıldı. Tahlil kısmında yapılan değerlendirmelerde deftere sadık kalındı.

Tahrir defterleri bulunduğu bölge ile ilgili sosyal, iktisadi, mali ve demografik veriler içeren birinci elden kaynaklardır. Bu kaynakların ele alınması belirtilen alanlarda araştırılacak bölgenin aydınlatılmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bakımdan giriş kısmında Tahrir defterlerinin sosyo-ekonomik ve maliye alanında nitelikli ve önemli bilgiler içermesi bakımından genel bir Tahrir defteri tanıtımı yapıldı.

Tezin belkemiğini oluşturan ilgili icmâl tahrir defteri, önemli sosyo-ekonomik ve mali bilgiler içermektedir. Bu çalışma genel olarak Çıldır eyaletinin mali yapısı, toprak düzeni ve coğrafyası ile ilgilidir. Bu bakımdan, araştırma aşamasında literatürün katkısı değerlendirildi.

Belge temelde Çıldır Eyaletine ait sosyo-ekonomik ve mali nitelikli bir kaynak durumunda olduğundan, çalışmanın ilk kısmının ilk bölümünde bölgenin tarihsel sürecinden ve Çıldır eyaletinin kısa tarihçesinden bahsedildi.

Akabinde doğrudan defter verilerinin tasnifi sonucunda ortaya çıkan veriler değerlendirildi. Bu suretle veriler doğrultusunda alt bölüm ve başlıklar belirlendi. Çıldır Eyaleti'nin idari taksimatı ve iktisadi durumu adında iki bölüm oluşturuldu.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Çıldır Eyaleti, Tahrir, İcmâl, Timar

ABSTRACT

Title of Thesis: Transcription and Evaluation of Çıldır İcmâl Tahrir Book No. 216

Author of Thesis: Mehmet DEMİR

Supervisor: Prof. Dr. Yücel ÖZTÜRK

Accepted Date: 29/01/2024

Number of Pages: vii (pre text) + 70
(main body) + 166 (add)

Çıldır İcmâl Tahrir book No. 216 was transcribed and evaluated. This notebook dated 1160 H. / 1747-1748 contains socio-economic and financial information about Çıldır Province, one of the provinces of the Ottoman Empire. Therefore, our thesis was composed of two main parts: transcription and analysis. The document, which was duly transcribed into Latin letters, was analyzed in the second part. The analysis part was divided into certain parts after the documentation and parsing were completed. In the evaluations made in the analysis part, the notebook was adhered to.

Tahrir books are first-hand sources containing social, economic, financial and demographic data about the region in which they are located. Addressing these sources will make significant contributions to illuminating the region to be investigated in the specified areas. Therefore, in the introduction, a general Tahrir book was introduced in terms of the fact that Tahrir books contain qualified and important information in the field of socio-economic and finance.

Since the document is basically a socio-economic and financial resource belonging to the Çıldır State, the brief history of the Çıldır State was mentioned in the first part of the first part of the study. That's why the historical process of the region was mentioned.

Subsequently, the data resulting directly from the classification of the notebook data were evaluated. In this way, subsections and headings were determined in line with the data. Two sections were created: administrative division and economic situation of Çıldır Province.

Keywords: Ottoman Empire, Çıldır State, Tahrir, İcmâl, Timar

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Ele aldığımız defter klasik bir icmâl tahrir defteri olarak fazla veri çeşitliliği içermiyor gibi gözükse de; livâ, nahiye ve karye adlarının okunup, saptanması ile araştırma farklı bir nitelik kazanmıştır. Çünkü icmâl tahrir defterleri genel manada livâ, nahiye, karye ve mezra adları, buraların gelirleri ve bu gelirlere has, zeamet ve timâr sahiplerine düşen payları içermektedir. Fakat yaptığımız değerlendirmeler ve analizler göstermiştir ki, defterdeki birtakım yer adları Osmanlı öncesinde, Orta Asya'dan gelerek bu coğrafyaya yerleşmiş olan Türklerden izler taşımaktadır.

Çalışmamız bir Tahrir çalışması olduğu için tahriri tanıtmak gerekirse; Osmanlı Devleti'nde bir yerden alınacak vergilerin tespiti için farklı dönemlerde ve yerlerde yapılan sayımlara ve aynı zamanda nüfus potansiyelini belirlemek amacıyla yapılırdı. Bu yapılan sayımlarda Tahrir defterine kaydedilirdi. Aslında tahrirlerin geçmişi Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemine kadar uzamaktadır. Ömer Lütfi Barkan'a göre tahrirler, ilk padişahlardan itibaren uygulamaya sokulmuştur. Tahrirler genel ifadelerle göre otuz senede bir veya yeni fethedilen yerler için yapılırdı. Aynı zamanda tahrirler, her Osmanlı padişahı değiştiğinde devletteki vaziyeti kavramak içinde yapılırdı. Bunun üzerine padişahlar yeni kanunnâmeler çıkartıp düzenlemeler yapardı. Barkan'ın tespitlerine göre hemen her bölgede daha önceki dönemler de yapılan atık, köhne, kadim veya akdem defterler mevcuttu. Bu da daha geçmiş zamanlardaki sayımları, kanunnâme gibi bilgilere uzanabilmemize ve öğrenmemize yardımcı oluyordu. Tahrirlerin en önemli görevi vergi düzenini tahrir yapılan bölgeye yerleştirmek ve oranın vergi kaynaklarını dirliklere ayırarak bölgenin görevlilerine dağıtmaktı.¹

Belirli bir yörenin tahririnin yapılması için tahrir emini gibi memurlar tayin edilirdi. Bunlar bu işlere vâkıf, dürüst, adil ve dindar kişilerden seçilirdi. Tahrir eminine yardımcı olmak için bölgenin kadısı, sancakbeyi ve beylerbeyi aynı zamanda oranın ileri gelenleri ile bir tahrir komisyonu kurulurdu. Bu komisyon bölgenin köy ve mezra

---

¹ Mehmet Öz, "Tahrir", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 39, İstanbul 2010, ss. 425-439. Mehmet Ali Ünal, Osmanlı Müesseseleri Tarihi, Fakülte Kitabevi, Isparta, Eylül 2017, ss. 156-159. Ömer Lütfi Barkan, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Nüfus ve Arazi Tahrirleri I", İÜFM, Cilt:2, İstanbul, 1940, ss.35-37.

yerlerini, tarım, yaylak ve kışlak alanlarını saptayarak hukuki durumları tespit ederdi. Bununla birlikte orada hayatlarını sürdüren insanların durumu tespit edilip ona göre vergileri ve mükellefleri belirlenip onların isimleri hatta tasarruf edecek araziler ile oradaki timar, vakıf ve mülkleri olan kişilerin ve hasların temsilcileriyle beraber muafiyetnâmesi olan kişiler tek tek kaydedilirdi. Bunun yanında orada bulunan dirliklerin sahiplerinin isimleri de kaydedilirdi.²

Bir yörenin tahriri tamamlandığı zaman iki tane defter ortaya çıkardı. Bu defterlerden ilkinde Mufassal ve bu defterin özeti niteliğinde olan İcmâl defteri olarak isimlendirilirdi. Nihayetinde mükemmel şekilde işlenen tahrir defterleri, 17. yüzyıldan sonra tahrirlerin klasik niteliğini kaybetmesiyle avarız defterlerine dönüşmüştür.

Araştırmanın Önemi

Osmanlı Devleti Anadolu'da kurulup Avrupa'da gelişmiş ve yayılmış bir devlettir. Osmanlı Devleti'nin yayıldığı bölgelerden biri de Çıldır bölgesidir. Çıldır bölgesine daha Osmanlı Türkleri gelmeden milattan önce ilk Kimmerler daha sonra İskitler gelmiş ve orada yurt tutmuşlardı. Daha sonra sırasıyla Hazarlar, Selçuklular ve Kıpçaklar gelip oranın Türklük lehine bölgenin demografyasını etkilediklerinden dolayı bu bölgeyi toponomik manada değerlendirmek oldukça önem arz etmektedir. Bunun yanında Osmanlı timâr sistemi ile bağlantılı olarak bölgenin idari sistemini, gelir kaynaklarını ve bu bölgedeki Türklüğün izlerini aydınlatmak ve bölgede uygulanan iktisadi durumu tahlil edebilmek önemlidir.

Araştırmanın Amacı

216 Numaralı Çıldır İcmâl Tahrir Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi ile Osmanlı Devleti'nin bir eyaleti olan Çıldır Eyaleti'nin sosyo-ekonomik ve mali bilgilerine ulaşmak ve kişi adları, yer adları, mali düzen ve demografya gibi hususları aydınlatmak amaçlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin bir eyaleti olan Çıldır Eyaleti'ne dair sosyo-ekonomik ve mali yönden yeni ve zengin bilgiler vermek ve bu bilgiler ışığında bu sahada yapılacak yeni çalışmalara kaynak olarak hizmet vermek hedeflenmektedir. Bu konunun seçilmesi ile Çıldır Eyaleti'ne dair sosyo-ekonomik ve mali açıdan yeni

---

² Mehmet Ali Ünal, a.g.e., ss. 160-162. Ömer Lütfi Barkan, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Nüfus ve Arazi Tahrirleri II", İÜFM, Cilt:2, İstanbul, 1940, ss. 221-222. Mehmet Öz, a.g.m., ss. 425-439.

bilgilere ulaşılarak bu alandaki araştırmalara yeni bir kaynak oluşturmak çalışmanın amaç ve hedefleri arasındadır. Çalışmamızın kaynağının birinci elden veriler içermesi hasebiyle her bakımdan bilim insanlarının çalışmalarına büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sahada yapılacak bu çalışmaya benzer devam edecek çalışmalar ile beraber literatüre katkı sağlayan daha geniş çalışmalar yapılabilecektir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmamızı transkripsiyon ve değerlendirme olarak iki kısma ayırdık ve birinci kısmın yani değerlendirme kısmını da üç bölüme ayırdık.

Birinci bölümde Çıldır'ın kısa bir tarihçesi anlatıldı. Bu bölümde bölgeye gelen milletler, devletler ile siyasi-politik olaylar ve demografik değişimden bahsedildi.

İkinci bölümde Çıldır Eyaleti'nin idari taksimatına geçilmeden önce Osmanlı Devleti'ndeki genel idari taksimat ve tarihsel süreci bahsedilip defterde geçen livâlar, mahiyeler, karyeler ve mezralar ve varsa memleha ve çiftliklerden bahsedildi ve tablolaştırıldı. Bu tablolarda yer alan yer isimlerinin okunmasında birtakım hataların olabileceği kaçınılmazdır. Çünkü defterimizde kaydedilen yer isimlerinin büyük oranda yerel yani Gürcüce özellikler arz etmesi, bu isimler daha önce ciddi bir çalışmaya tabi tutulmaması ve cumhuriyet kurulduktan sonra birçok yerin isminin değişmesi okuduğumuz isimleri karşılaştırmaya tabi tutmamıza engel olmuştur. Ancak özellikle az da olsa Gürcüce dilini vâkıf olmamız sayesinde ve daha önceki yapılan çalışmalarını incelememiz genel anlamda hataları azaltmamıza yardımcı olmuştur.

Üçüncü bölümde deftere göre bölgenin ekonomik durumu değerlendirildi. Defterdeki livalârın ekonomik durumuna geçilmeden önce timâr ya da dirlik sistemi hususunda genel bir anlatım yapıldı. Bundan sonra bu sistem içerisinde yer alan has, zeamet ve timâr ayrı ayrı tanıtılıp livâlar bazında has, zeamet ve timâr olarak dağılımı anlatılmıştır. Burada yine şekiller ve tablolar kullanılarak birçok sayısal veri sunulmaya çalışılmıştır. Son olarak üzerinde çalışma yaptığımız defterin kısa bir tanıtımını yapmakta fayda vardır.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Arşiv Dairesi Başkanlığı'nın Tapu Tahrir Defterleri bölümünde bulunan, TADB.TTD kodlu, 216 Sıra Numaralı bu defter tam olarak başlangıç ve bitiş tarihi belli olmasada bu defterin başlangıç tarihini kendi sıralamamızdaki sayfa numarasına göre 9 numaralı sayfadaki derkenarda yazan tarihe

göre belirledik. Aşağıda yazacağım numaralar defterin orijinal tanıtım sayfasındaki yazan numaralardır.

Şekli defter ve ebadı 16x43 olan bu defter varak usulü ile numaralandırılmıştır. Toplam varak sayısı 123 olan bu defterin numaralandırılmamış 7 sayfası boş olan bu defter 7 ek belge de vardır.

Defterin başında dolu varaklar mevcuttur. Defterde numaralandırma hatası vardır (1'den 3'e atlanmıştır). 102-103 numaralı sayfalar arasında dolu varak bulunmaktadır. Defterin genelinde lekeler vardır. 11, 14, 17, 61, 81, 103, 121 numaralı varaklar numaralı boş varaklardır.

Elimizdeki defter bir İcmâl defteridir. Giriş kısmında defterde yer alan nahiye ve livâlar özetlenmiştir. Sonraki sayfalarda livâ ve nahiyelerdeki has, zeamet ve timârlardan bahsedilmiştir. Bu işlem düzen dahilinde Livâ-i Şavşat, Livâ-i Acara, Livâ-i Tortum, Livâ-i Oltu, Livâ-i Mamervan, Livâ-i Ardahan-ı Büzürg, Livâ-i Pertekrek, Livâ-i Ardanuç ve arada sonradan eklenen sayfaların birinde Livâ-i Machil, Livâ-i İmerhev ve Livâ-i Livâne için kaydedilmiştir.

Has, Zeamet ve Timâr sahiplerinin gelirleri kaydedilirken “hashâ-ı”, “ze ‘âmet-i”, timâr-ı...” terkipleri kullanılmış; timâr sahibi kaydedildikten sonra sırası ile gelirin tamamı ya da hissesine sahip olduğu karyeler sıralanmıştır. Bu sıralama bittikten sonra “yekûn” belirtilerek kayıt tamamlanmış ve aynı zamanda bazı kayıtlarda da “ceman” kavramı kullanılıp, bir sonraki timar sahibine geçilmiştir.

216 Numaralı Çıldır İcmâl Tahrir Defterini danışmanımın önerisi ile online olarak temin ettikten sonra transkripsiyon çalışmalarına başlanmıştır. Ön çalışmada danışman nezaretinde belirlenen anlayışa göre defterde okunmasında zorluk yaşanan yerlerde, tahrip olmuş veya silinmiş kısımlar “silik” ifadesi ile belirtilecek, yazılmasının gerekli veya eksik olduğu ya da kâtibin o sırada yazmayı unuttuğunu varsaydığımız yerler ise parantez içinde ( ) gösterilecektir. Metinlerin içinde okunduğu halde şüphe barındıran kelimelerin sonunda “?” işaretine yer verilecektir. Okuyamadığımız kelimelere ise “...” işaretleriyle gösterilecektir.

Tahrir defterlerinde klasik bir yöntem olarak defteri sayfalarına göre ayrıldı ve o sayfadaki her kayda bir numara verildi. 123 sayfa görünen bu defterde her sayfayı a bölümü ve b bölümü olarak ikiye bölündü ve her kayda o sayfa içinde sırasıyla sayı

verildi. Burada kayıtların özelliğine bakılmadan doğrudan sırasıyla dizildi. Deftere en uygun yöntem olarak bu belirlendi.

Transkripsiyon aşamasından sonra, belge dilinden yaşayan dile uyarlamalar yapılmak suretiyle değerlendirmeler yapılacaktır. Değerlendirme aşamasında her belge ait olduğu alana göre yeniden tasnif edilerek değerlendirilecektir. Bu doğrultuda, sosyal ve iktisadi alana giren veriler değerlendirilecektir.

1. BÖLÜM: ÇILDİR'IN KISA BİR TARİHÇESİ

1.1. İlkçağdan İlk İslami Akınlarına Kadar Çıldır

M.Ö. 3 Bin yılları başlarında ilk siyasi yönetim Hurriler tarafından yapılmıştır. Hurriler M.Ö. 4 Bin yıllarında Ön Asya'dan göçerek Azerbaycan ile Doğu Anadolu'ya yerleşmişlerdir. Bu dönemde Orta-Fırat ve Dicle bölgelerinden çıkıp bölgelerini genişletmeye başlamışlardı. Sonraları ise muhtelif sebeplerden ötürü dağlık bölgelere çekilip Dicle başlarında tutunarak Zağros dağlarından Anadolu'nun güney bölgesi ile Asi Irmağına kadar yayılmışlardır. Hurrilerin atlara ve kahramanlık destanlarına büyük önem vermelerinden kaynaklı bazı tarihçiler, bunların Orta Asya ile ilgileri olduğunu hatta bunun yanında Türk milletinden oldukları ileri sürmüştür. Daha sonra M.Ö. 2 Binin ortalarında Hitit Kralı Şuppilulima, yaptığı savaşlarla Hurri devletini yıkarak, Hititlere bağımlı bir devlet durumuna getirmiştir.³

M.Ö. 1180 tarihinde yıkılan Hititler'in yerine Çıldır'a Urartular egemen olmuştur. M.Ö. 850-840'lı yıllarda Aramu'nun kurduğu Urartu Devleti, Kral Menua döneminde yani M.Ö. 810-785'li yıllarda yükselme dönemini yaşamış ve Sardur döneminde altın çağını yaşayan Urartuların Asurlularla mücadele ederek yıprandığı dönemde, bölgede İskit hakimiyeti başlamış ve devamında yani M.Ö. 609 tarihinde Urartular İskitler'in akınlarına uğrayarak yıkılmışlardır. Bundan sonra bölgeye İskitler egemen olmuşlardır. Bu arada daha önce Kuzey Kafkasya'da İskitlerle savaşıp yenilip Kimmerler bölgeye gelen milletlerdendir. Bu son iki millet bazı tarihçilerin ileri sürdüğü tezlere göre bölgeye gelen Türklerin atalarıdır. İskitlerin gelişi Göle'den Tiflis'e Gogaren'e, Bingöl Dağı'ndan Ağrı Dağı'na kadar giden Aras boylarına ve bunların yanında Çoruh bölgesine, Taok, Revan ile Nahçıvan çevresine Sakasen adları verilmesine sebep olmuş, bu durum Selçuklulara kadar sürmüştür. Bu dönemde yani M.Ö. 6 Binden itibaren bölgeye gelen başka bir millet ise Greklerdi. Bunlar da bölgede koloniler kurmuşlardır. Daha sonra Kapadokya'daki Zela denilen yerin yakınında İskitler Medler'le yaptıkları

---

³ Feridun Ababay, Çıldır Tarihi, Kadıoğlu Matbaası, Ankara, 1987, s.17. Fahrettin Kırzioğlu, Kars Tarihi, Işıl Matbaası, İstanbul, 1953, ss. 27-28. İshak Küçük yıldız, "Artvin ve Çevresinin Eski Çağ Tarihi Üzerine Genel Bir Değerlendirme", Artvin Tarihi İlk Çağ'dan 1918'e, ed: Mustafa Sıtkı Bilgin, Akçağ Yayınları, 2021, Ankara, ss. 17-18.

savaşta yenilmiş ve bir kısmı anayurtlarına geri çekilmiş büyük kısmı da ıldır'a yerleşmişlerdir.⁴

Daha sonraki dönemlerde bölgeye sırasıyla Med, Pers, Makedonyalı Büyük İskender, Roma ve Sasani hakimiyetleri görülmüştür. Bu süreçleri kısaca anlatmak gerekirse; M.Ö. 550 tarihinde Med devletini yenip yerine geçen Persler daha sonraki süreçlerde ıldır'a hâkim olmuştur. Aynı zamanda ıldır, Skiten olarak isimlendirilerek 18. Büyük satraplıktan biri yapılmıştır. Bundan sonra ıldır, 220 yıl gibi bir süre içinde Perslerin egemenliğinde kalmıştır.⁵

Daha sonraki dönemlerde Büyük İskender ve dönemin Pers İmparatoru III. Darius arasında yapılan savaşlar neticesinde Persler yıkılmıştır. Bu dönemde Büyük İskender'in egemenliğine geçen bölgelerden biri de ıldır'dı. Daha sonraki süreçte Büyük İskender öldükten sonra ıldır'ın egemenliği Selevkoslara bağlı yerel prenslerin eline geçmiştir.⁶

Bundan sonraki dönemlerde yeni aktör olarak Romalılar meydana çıkmıştır. M.Ö. 189 tarihinde Romalılara yenilen Selevkos Devleti yıkılmış ve ıldır'ın egemenliği Araks Krallığına geçmişti. M.Ö. 66 tarihinde Romalı komutan Pompei bu bölgeye girmiş ve ıldır'ın egemenliği Roma'ya geçmiştir. Bundan sonraki süreçte de Sasaniler Devleti kurulmuştu. İşte bu bölgede Romalı-Sasani mücadelesi başlamıştı. Bu durum 212 tarihinde Sasaniler bu bölgeye esaslı bir şekilde egemenlik kurana kadar devam etmiştir.⁷

Bu bölgeye gelen başka bir devlette Göktürklerdi. Göktürk İmparatorluğu genişleme dönemindeyken bu bölgeye kadar egemenliklerini genişletmişlerdi. 628 tarihinde dönemin İmparatoru Tang Yabgu öldürülünce Kuzey Kafkasya bölgesindeki Hazarlar bağımsız olmuşlardı. 650 tarihinde Kuban'daki Bulgar Devletini yenmişlerdi. Böylece Hazar Devleti kurulmuştu. Bu kuruluş dönemi Kafkasya bölgesine İlk İslam akınlarının

---

⁴ Feridun Ababay, a.g.e., ss. 23-30. İshak Küçük Yıldız, a.g.m., s. 23. Yücel Öztürk, 527 Numaralı Küçük Ardahan ve Kars Livaları Timar İcmal Defteri (II. Selim Dönemi), T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ, 1992, s. 24.

⁵ Feridun Ababay, a.g.e., ss. 34-36.

⁶ Feridun Ababay, a.g.e., s. 38. Ayr. Bkz. Yücel Öztürk, "Artvin Tarihi: Atabeyler ve Osmanlı Hakimiyetine Giriş Periyodu", Artvin Tarihi İlk Çağ'dan 1918'e, ed: Mustafa Sıtkı Bilgin, Akçağ Yayınları, 2021, Ankara, ss. 137-138.

⁷ Feridun Ababay, a.g.e., ss. 39-42.

başladığı döneme denk gelmiştir. Bunun sonucunda Hazarlar ve Araplar arasında bölgede uzun sürecek mücadele dönemine girilmiştir.⁸

1.2. İlk İslam Akınlarında Çıldır

Halife Hazreti Ömer döneminde gerçekleşen Köprü, Nihavend ve Kadisiye savaşlarıyla Sasani İmparatorluğu yıkıldı. Bunun yanı sıra Irak, İran fethedilip Kafkasya topraklarına girilmişti. İşte bu dönemde Müslüman komutanlarından İyaz idaresindeki bir ordu, 638 tarihinde ilk olarak Kafkasya bölgesine girmiş ve İslamiyet'i oraya kadar taşımıştır. Daha sonra bölge iki kollu bir ordu gelmiştir. Birinci kola Mesleme oğlu Habib, ikinci kola ise Rebi'a oğlu Selman liderliğinden bölgeye gelen Müslüman ordusundan Rebi'a oğlu Selman'ın kolu Azerbaycan'a, Mesleme oğlu Habib'in kolu da Ararat'a ilerlemiştir. Bu süreçte Müslüman ordusu 6 Ekim 642 tarihinde savaşla Divin'i aldı. Halife hazreti Ömer döneminde onun bir emrine göre Şam Valisi Ümeyyeli Ebu-Sufyân oğlu Mu'âviye 645 yılında Mesleme oğlu Habib liderliğinde sekiz bin kişilik bir orduyu Bizanslılara karşı Ermeniyye'i fethetme görevini yaptı. Bu süreçte Erzurum zapt edildi ve Karasu Savaşı'nda Müslümanlar Bizans ordusunu yenmiştir.⁹

Bundan sonra Habib, Tiflis dahil olmak üzere oraya kadar olan yerleri zapt edip, aynı zamanda Rebi'a oğlu Selman'da Derbend'e kadar yürüyüp, Hazar Devleti'nin elinden bu bölgeyi almıştır. Böylece 645 tarihli Karasu Savaşı ile Erzurum çevresiyle Yukarı-Murat ve Aras boyları, bunlarında yanında Kür bölgesi de 646 tarihinde İslam Devletinin yüksek hakimiyetine geçti.¹⁰

Daha sonraki süreçlerde Müslümanlar arasında kriz çıkmıştır. Bu kriz Halife hazreti Ali ve Mu'âviye arasında çıkıp, Mu'âviye'nin kazandığı bir krizdir. Bu süreçte Hazreti Ali ölmesi ve Kerbela olayları gibi krizler çıkmıştır. Bunlardan yararlanan Bizans İmparatorluğu bölgedeki yerel hakimleri itaat ettirerek bölgede nüfusunu artırmıştı. Bu durum Emevîler kuruluna kadar sürmüştür.

Bölgedeki Bizanslılar ve Araplar arasındaki mücadeleye Karasu Savaşı'ndan sonra anayurtlarına dönen Hazarlar bölgeye yeniden dönüp katılmıştır.

---

⁸ Feridun Ababay, a.g.e., ss. 44-45. Ayr. Bkz. Altay Tayfun Özcan, Hazar Kağanlığı ve Etrafındaki Dünya, Kronik Kitap, 2021, İstanbul, ss.38-75.

⁹ Fahrettin Kırzioğlu, Kars Tarihi, ss 213-214

¹⁰ Fahrettin Kırzioğlu, a.g.e., ss. 215-217.

Emevî Halifelerinden Halife Abdülmelik döneminde Mervan oğlu Muhammed liderliğinde bölgeye gelen Arap ordusu 693 tarihinde Divin'i işgal ederek oralardaki hakimiyet yeniden sağlandı. Böylece Halife Abdülmelik döneminde Karasu-Murat ve Aras-Kür boyları esaslı bir surette halifelik merkezine bağlandı.¹¹

685-690 yıllarında Kür ve Aras boylarına yerleşen Hazarlar, Ümeyyeli Abdülmelik oğlu Mesleme idaresindeki İslam ordusu tarafında 707 yılında bozguna uğratarak Kafkas Dağlarının kuzeyine atıldılar. Bundan sonra Hazarlar yeniden 717 yılında buraya gelerek eski yerlerini geri aldılar. 721-722 yıllarında Araplara karşı hücumla geçen Hazarlar Aras boylarına yeniden hâkim olup, 728 tarihinde Arap komutanı Abdülmelik oğlu Mesleme'nin liderliğindeki Arap ordusunu yendiler. 729 tarihinde bütün Azerbaycan'ı istila ettiler. Bunun üzerine dönemin halifesi halife Hişam, Muhammed Oğlu Mervan liderliğinde yüz elli binlik bir orduyu gönderdi. Bu ordu Kür boyunu sadece zapt etmekle kalmayıp 737 tarihinde kuzeydeki en uzak yerlere kadar ilerleyerek İdil ağzına ulaştılar ve bu bölgede Hazarları bozguna uğrattılar. Bundan sonra Hazarlar belini doğrultamamış ve yavaş yavaş yıkıma doğru gitmiştir.¹²

Bundan sonraki süreçte devlet içinde karışıklık çıkıp, Emevî devletinin yıkılmasıyla sonuçlanmıştır. Yerlerine Abbasiler geçmiş ve 750 tarihinde Abbasi devleti kurulmuştur. İşte bu dönemde bölgede yeni siyasi aktörler meydana çıkmıştır. Bunlar Tiflis'te Şeddadoğulları, Divin'de Divin Emirliği ile Ani ve Kars'ta Bağrathlı krallıklarıdır. Bu arada bölge Bizans istilasına uğramıştır. Bu durum Büyük Selçuklu hâkimi Alparslan'ın bölgeye gelip bu bölgeyi esaslı bir şekilde Büyük Selçuklu idaresine bağlayana kadar devam etmiştir.

1.3. Selçuklular Döneminden Moğollar Dönemine Kadar Çıldır

Aslında bu dönemi iki safhada inceleyebiliriz; birincisi Selçukluların bu bölgeye gelip bölgeyi esaslı bir şekilde Selçuklu idaresine bağlanması, ikincisi ise Selçuklu Sultan'ı Melikşah'ın ölümünden sonra iç karışıklıkların sona ermemesi ve bunun yanı sıra Haçlı Seferleri'nin yarattığı kriz ortamından faydalanan Gürcülerin Kıpçaklar ile birleşerek

---

¹¹ Fahrettin Kırzioğlu, a.g.e., ss. 222-223

¹² Fahrettin Kırzioğlu, a.g.e., ss. 224-225. Ayr. Bkz. Altay Tayfun Özcan, Hazar Kağanlığı ve Etrafındaki Dünya, ss. 127-192.

eski yerlerini almalarının yanı sıra nüfuslarını Trabzon, Erzurum ve Azerbaycan'a kadar yaymalarındır.

1040 tarihinde Gazneliler ve Selçuklar arasından gerçekleşen Dandanakan Savaşı'nı kazanan Selçuklular Rey merkezli bir devlet kurarak İran'dan Suriye'ye Anadolu'nun batısına ve Batı Türkistan'a kadar yayılmışlardı. Bu arada Dandanakan Savaşı'nı takip eden yılda Türkmenlerin bu bölgeye gelmesiyle siyasi dengeler değişmiştir.¹³

Sultan Tuğrul döneminde bölgede Bizans-Selçuklu mücadelesi başlamıştır. Selçuklunun bölgede gücünü hissettirecek ilk önemli siyasi olay olan 1048 tarihinde Pasinler'de Sultan Tuğrul'un amcaoğlu İbrahim Yinal önderliğindeki Selçuklu ordusu ile Bizans'a tabi Gürcü Prensi Liparit önderliğindeki Gürcü, Ermeni ve Rumlardan müteşekkil ordu arasında gerçekleşen savaştı. Bu savaşı Selçuklar kazanmıştı.¹⁴

1054 tarihinde bölgeye gelen Sultan Tuğrul Kafkasya bölgesine ilk gelen Selçuklu hâkimi olmasının yanı sıra bu sefer neticesinde Aras ve çevre bölgeler ele geçirilmiştir. Bunların yanında Sultan Tuğrul Erzurum önlerine gelip daha sonra Malazgirt'e girmek istese de kış şartları yüzünden bunun isteğini gerçekleştiremeyip seferi sonlandırıp Rey'e geri dönmüştür.¹⁵

1063 tarihinde ölen Sultan Tuğrul'un yerine sancılı olsa da Sultan Alparslan geçmiş ve bölgeye ilk esaslı seferler bu dönem başlaması ile bölge uzun süre Selçuklu idaresine bağlanmıştır.

22 Şubat 1064 tarihinde bölgeye sefer başlatan Sultan Alparslan Şavşat ve Artvin'e kadar uzanan yöreye hâkim olmuş, buradan batıya doğru ilerleyerek Panaskert, Ahılkelek, Tiflis-Çoruh arasındaki arazi Selçukluların denetimine girmiştir ve sefer sürecinde bazı Gürcü Prensleri Selçuklunun yüksek hakimiyetini tanımıştır.¹⁶Bundan sonra bölgedeki birçok yer fethedilmiştir. Bu yerler arasında ele geçirilen en önemli yer 1064 tarihinde ele geçirilen Ani'dir. Bu sefer neticesinde Bağratlar olmak üzere bölgedeki Gürcüler Selçuklunun yüksek hakimiyetini tanımış ve vergi vermeyi kabul etmişlerdir.¹⁷

---

¹³ İbrahim Tellioglu, XI.-XIII. Yüzyıllarda Türk-Gürcü İlişkileri, Serander Yayınları, Trabzon, 2009, ss. 40-41.

¹⁴ İbrahim Tellioglu, a.g.e., s.43.

¹⁵ İbrahim Tellioglu, a.g.e., ss. 45-48. Ayr. Bkz. Fahrettin Kırzioğlu, Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, TTK Yayınları, 1992, ss.55-62.

¹⁶ İbrahim Tellioglu, a.g.e., ss. 50-53.

¹⁷ İbrahim Tellioglu, a.g.e., ss. 53-54.

Bundan sonraki süreçte Alanlar ile iş birliği yapan Bağrat 1065 tarihinde Berdaa'yı yağmalatıp, Selçuklulara bağlı olan Şeddadilere saldırarak bozmuş ve bunun üzerine Sultan Alparslan 1068 tarihinde ikinci kez bölgeye girdi. Bunun üzerine Selçuklu ordusuna karşı koyamayan Bağrat, Kuzey'e doğru kaçmıştır. Neticede Tiflis ve Rustavi çevresindeki alanı ele geçiren Selçuklu Sultanına haraç vermek şartıyla Bağrat'la anlaşma yapılmıştır. Bu sefer sayesinde bölgedeki Selçuklunun hakimiyetini pekiştiren Sultan Alparslan Anadolu'ya yönelip, nihayetinde 1071 tarihinde Malazgirt'te Sultan Alparslan ve dönemin Bizans hükümdarı Roman Diogenes arasında gerçekleşen savaşı kazanan Sultan Alparslan bu savaşın ertesi yılında bir suikast ile öldürülmüş, yerine de oğlu Melikşah geçmiştir.¹⁸

Sultan Melikşah döneminde bölgeye yapılan seferlere devam edildi. 1075 tarihinde Gürcüler üzerine sefere çıktı. Bu sefer neticesinde Gürcülere kaybedilen yerler tekrar geri alınmıştır. Bunun yanında Tiflis'ten Derbend geçidine kadar ki yerleri de ele geçiren Sultan Melikşah'ın yüksek hakimiyetini Gürcü Kralı Giorgi'ye tanıtmıştır. Bunların dışında Kartli'ye karşı da fetih hareketlerinde bulunulup, Sultan Melikşah seferi sonlandırıp geri dönmüştür.¹⁹

1076 tarihinde yeniden bölgede karışıklık çıkınca Sultan Melikşah bölgeye yeniden gelmiş ve birkaç yeri ele geçirip, düzeni de tesis ederek geri dönmüştür. Sultan Melikşah'ın 1092 tarihinde vefat etmesi üzerine ülkede çıkan taht kavgaları neticesinde bölgede durumun değişmesine sebep olmuştur. Bu süreçte yeni bir dönem ve bu gelişmeler neticesinde tarihsel ve demografik manada bölgede durumun seyrini etkileyen bir dönüm noktası da gerçekleşmiştir. Bundan sonra bölgede etkili olacak yeni siyasi aktörler çıkmıştır.²⁰

İşte bu dönemde Bağrat Kralı IV. David, Selçuklunun bu durumunda ve hatta I. Haçlı Seferi'nin getirdiği Selçuklu dahilindeki geriletmeden yararlanmak arzusu içinde olarak Selçuklu tabiliğinden çıkma ve eski topraklarını geri alma hevesine kapılmıştır. IV. David, bu emellerini gerçekleştirmek için ilk olarak o dönemin Kıpçak Hanı Atrak'ın

---

¹⁸ İbrahim Telliöğlu, a.g.e., ss. 55-57. Ayr. Bkz. Fahrettin Kırzıoğlu Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, ss. 62-75.

¹⁹ İbrahim Telliöğlu, a.g.e., s. 59. Ayr. Bkz. Fahrettin Kırzıoğlu, Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, ss.75-81.

²⁰ İbrahim Telliöğlu, a.g.e., ss. 60-64.

kızıyla evlenip, onunla bir ittifak kurarak onları ülkesine davet etmiştir. 1118 tarihinde gelen Kıpçaklardan Kral IV. David kırk bin kişilik bir atlı ordu kurdu.²¹

Kral IV. David, 1118 tarihinden öldüğü 1125 tarihine kadar ki dönemde bu kurduğu Gürcü-Kıpçak ordusu ile başta Ani, Klarceti, Yukarı-Kür ile Çoruk boylarını hatta bunların yanı sıra Azerbaycan'a kadar ki bölgeleri ele geçirmişti. Bu tarihten yani 1125 tarihinden 1184 tarihinde tahta geçen Kraliçe Tamara'ya kadar ki dönemde ülkede çıkan iç karışıklıklar neticesinde hem siyasi hem de askeri yönden zayıf duruma düşmüştü.

Kraliçe Tamara döneminde Kıpçaklar 1195 tarihinde bölgeye yeniden gelip, Kraliçe Tamara dönemini yani bu Krallık için altın çağını geçirmelerine sebep olmuşlardır. İşte bu dönemde Gürcü-Kıpçak birleşik ordusu Yukarı-Aras ile Orta-Aras boylarını ve Gence'ye kadar ki Orta-Kür boyunu da zapt ettiler.

1214 tarihinde Kraliçe Tamara öldükten sonraki dönemlerde ülke zayıflamış, karışıklıklar çıkmış ve bir daha tam anlamı ile ülke belini doğrultamamıştır. İşte bu süreçte bölgede Atabekler Hükümeti kurulmuştur. Bundan sonraki süreçte Moğolların Dünya'ya yayılma dönemine denk gelmiştir. Bu hakimiyet döneminde Moğolların yüksek hakimiyetine aldığı bölgelerden biri de bu bölge olmuştur.

Yukarıda anlatıldığı gibi ikinci safhada bölgeye gelen Kıpçaklar bu bölgeye birçok kültürel özelliklerini de buraya taşımışlar. Hatta günümüzde de var olan bazı yer ve kişi adlarına bakıldığında bu durumun devam ettiğini görürüz. Bu son konuyu ileri ki başlıklarda anlatmaya çalışacağız.

1.4. Moğol Döneminden Osmanlı Dönemine Kadar Çıldır

Moğol Hükümdarı Cengiz Han bütün 1206 tarihinde bütün Moğol kabilelerini birleştirip Han ilan edilmişti. 1219 tarihinden muhtelif sebeplerden ötürü Harezmsah Devleti'nin topraklarına girdiği sırada bu devletin hükümdarı Muhammed Harzemşah'tı. Muhammed Harzemşah, Cengiz Han ile savaşmayı cesaret edemeyip sürekli savaştan kaçmıştır. Bunun üzerine Cengiz Han, komutanları Cebe ve Subutay'ı onun peşinden göndermişti. Ama o Hazar Denizi'ndeki bir adaya sığınmış ve orada ölmüştür. Bu yüzden görevleri biten Cebe ve Subutay'a bir serbestiyetlik gelmişti. Bunlarda 1221

---

²¹ Fahrettin Kırzıoğlu, Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, ss. 107-112.

Kafkasya'ya girerek Gürcüleri Tiflis'te yenip Hazar Denizi ve Karadeniz'in kuzeyine kadar ilerleyip geri dönmüşlerdir.

Bu arada Muhammed Harezmsah ölmeden önce oğlu Celaleddin Harzemşah'ı veliiaht ilan etmişti. Tabi Muhammed Harezmsah ölünce yerine geçmiştir. 1221 tarihinden İndus Nehri yakınlarında çıkan savaşta Celaleddin Harzemşah, Cengiz Han'a yenilerek önce İran sonra Azerbaycan'a gelip devleti burada devam ettirmeye çalışmıştır. Bunun yanı sıra Gürcistan'ın içlerine kadar girip fetih hareketlerinde bulunmuş ve Tiflis'i ele geçirmiştir. Celaleddin'in agresif politikası yüzünden dönemin Anadolu Selçuklu hükümdarı Alaeddin Keykubad ile anlaşmazlığa düşmüştü. Neticede 1230 tarihinde Yassıçemen savaşı gerçekleşmişti. Bu savaşta Selçuklu kuvvetlerine yenilen Celaleddin kaçarken Suriye çöllerinde öldürülmüştür.

Bundan sonra bölgede Moğol faaliyetleri başlamış ve birçok kaleyi ve şehri zapt edip kendilerine tabi kılmışlardır. Bu arada Cengiz Han 1227 tarihinde ölmüştür. Ölmeden önce ülkesini muhtelif parçalara bölerek oğulları ve torunlarına vermişti. Cengiz Han'dan sonra yeri oğlu Ogeday ondan birkaç sene sonra onun oğlu Güyük bu Han'da kısa süre sonra ölüp yerine Cengiz Han'ın oğullarından olan Tuluy'un oğlu Mengü geçmiştir.

Mengü'de kardeşlerinden Hülagü'yü İran ve Irak'ın fethine göndermişti. İlerleyen süreçte Hülagü İran'dan hareketle Irak, Suriye'nin bir kısmına ve Kafkasya coğrafyasına girip 1256 tarihinde Tebriz merkezli İlhanlı devletini kurmuştur. İşte bu dönemde bu bölgede irili ufaklı krizler vuku bulsada her zaman Moğol üstünlüğü ile sonuçlanmıştır. Bu durum 1336 tarihinde yıkılana kadar sürmüştür.

İşte bu dönemden sonra 1370 tarihinde Semerkand'ı fethederek bu şehri başkent yapan Timur Hindistan'dan İzmir'e kadar büyük bir devlet kurmuştur. Bu süreçte Timur'un hâkim olduğu bölgelerden biri de Çıldır ve Gürcistan coğrafyasıydı. Bu arada Çıldır bölgesi Celayirliler ve Akkoyunlular arasında mücadele merkezi olmuştu. İşte Timur 1385 tarihinde önce Sultaniye, Tebriz ile Nahçıvan'ı alan Timur, daha sonra Gürcistan ve Çıldır bölgesine girerek bu durumu değiştirmiştir. Bunun yanında bölgedeki tüm şehirlere yüksek hakimiyetini kabul ettirmiştir.²²

---

²² Feridun Ababay, Çıldır'ın Yönetel Örgüt Süreci; Kuzeydoğu Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası ile Osmanlı Taşra Örgütü, Ankara, 2000, s. 261.

1405 tarihinde çıktığı Çin seferinde ölen Timur'un yerine sancılı bir şekilde yerine oğlu Şahruh geçmiştir. İşte bu dönemde uzak bölgeler Timur hakimiyeti gevşeyen bölgelerden biri de bu bölge idi. Bu dönemde bu bölgede Akkoyunlular ve Karakoyunlular arasında mücadele merkezi olmuştur. Bunun yanı sıra bu bölge bu devletler için daha çok ileri karakol haline dönüşmüştür.

Bundan sonraki süreçte Karakoyunlu'nun hakimiyet bölgesinden biri olan Tebriz'de Safevi Tarikatı güçlenmiş ve Şah İsmail liderliğinde ayaklanmış ve bu mücadele sonucunda Safeviler Karakoyunlular'ın yerini almışlar ve 1501 tarihinde Tebriz merkezli Safevi Devleti kurulmuştur.

Bu dönemde Safeviler Çıldır bölgesinde güçlerini hissettirmeye başlamışlardır. Aynı anda Osmanlıların ilgisi de o dönemde başlamıştır.

1.5. Osmanlı Dönemi'nde Çıldır

Bu dönemi üç safhada inceleyebiliriz. Birincisi Fatih Sultan Mehmet dönemindeki siyasi ve ekonomik hareketler neticesinde bölgede gerçekleşen faaliyetlerdir. İkincisi Yavuz Sultan Selim hem şehzadelik hem de hükümdarlık yaptığı dönemlerde Safevilere karşı hareketler neticesinde bölgeye girilmesi ve barış ortamının sağlanamamasından dolayı bu mücadelenin Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki fetih hareketleri sonucunda Amasya antlaşmasının imzalanmasıdır. Üçüncüsü ve sonuncusu III. Murad döneminde İran'a yeniden sefer ilan edilip sonucunda bölgenin esaslı bir şekilde Osmanlı Devleti hakimiyeti geçmesi ve Çıldır Eyaleti'nin kurulmasıdır.

Bölgeye ilk fetih hareketleri Fatih Sultan Mehmed döneminde olmuştur. Bu yapılan faaliyetler sonucunda Sokum/Apkaz-eli ve Dadyan/Megrel (Mingrel) 1451-1454 yılları arasında itaat altına alınmıştır.²³ Fatih Sultan Mehmed 1453 tarihinde İstanbul'u fethettikten sonra Karadeniz bölgesini ele geçirmek ve ticaretini ele alıp İstanbul'a bütünleştirmek için bir Karadeniz siyaseti geliştirmiştir ve uygulamıştır. Bunun üzerine ilk 1460 tarihinde bir Cenevizli kolonisi olan Amasra'yı 1461'de Candaroğulları itaat altına alınarak Sinop, Canik ve Samsun gibi Orta Karadeniz bölgeleri zapt edilmiştir. 1461 tarihinde Bizans ardıllarından olan Komnenosların elinde bulunan Trabzon ve çevresindeki bölgeler de alınmıştır. İşte bu fetih hareketleri sonucunda Madzahalet

---

²³ Ayr. Bkz. Fahrettin Kırzioğlu, Osmanlılar'ın Kafkas-Elleri'nin Fethi (1451-1590), TTK, Ankara, 1998, ss. 1-21. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, TTK, C: II, 1988, Ankara, ss. 47-57.

(Maçakhel) Atabekleri itaat etmesi ile Harşıt'dan Çoruk-Ağzı ve Acara-suyuna kadar fetihler gerçekleşmiş ve Osmanlı'nın yüksek hakimiyeti o taraflara kadar ulaşmıştır.²⁴

Bu arada bunlarla birlikte Kırım Hanlığı vassalaştırılmış ve bölgedeki Ceneviz kolonileri olan Kefe ve Azak alınarak Fatih Sultan Mehmed dönemindeki Karadeniz faaliyetleri tamamlanmıştır. Fatih Karadeniz faaliyetlerine amaçlarına nispeten de ulaşmış olsa da aslında Karadeniz'in tamamen fethi II. Bayezid döneminde 1484 tarihinde Akkirman ve Kili alınarak gerçekleştirilmiştir. Neticede Karadeniz izole bir göl haline gelmiştir. Başka bir deyişle genel bir tabirle Karadeniz "Türk Gölü" haline gelmiştir.

Bundan sonra Yavuz Sultan Selim döneminde de bölgeye yapılan faaliyetler devam etmiştir. Yavuz Sultan Selim daha Trabzon'da sancakbeyliği yaptığı dönemlerde Şah İsmail Tebriz merkezli Safevi Devleti'ni kurmuş ve Anadolu'da Şii propagandası başlatmıştı. Bu tehlikeyi daha o zaman gören Yavuz Selim bölgeye akınlar düzenlemiştir. Bu akınlar neticesinde Atabekliler ile Açıkbaş/İmeret-Bağradlılarını Yavuz Selim Osmanlılara tabii kılmıştır. Bu suretle Yavuz Selim tüm Batı-Gürcistan'ı Osmanlı ülkesine bağlamayı nihayete erdirmiş ve Safevi devletinin buraya girmesine engel olmuştur.²⁵

1512 tarihinde babası II. Bayezid'i tahtan indirip yerine geçen Yavuz Sultan Selim iç karışıklıkları ortadan kaldırdıktan sonra İran üzerine bir sefer düzenlemiştir. Bu sefer sırasında 1514 tarihinde Çaldıran Savaşı vuku bulmuştu. Bu savaşta Şah İsmail bozguna uğramıştır. Neticede Osmanlı ordusu Tebriz'e kadar ilerlemişti. Fakat askerlerin ayak diremesi sonucunda Yavuz Sultan Selim seferi nihayete erdirip İstanbul'a geri dönmüştür.²⁶ Bu sefer sırasında Ahıska-Çoruk Atabekleri tabilik hizmeti gerçekleştirmiştir. Yavuz Sultan Selim ölümüne kadar bu bölgede doğrudan Safevi faaliyeti görülmemiştir.

Aynı zamanda bundan sonra bu bölgede yeni döneme girilmiştir. İşte bu dönemden başlayıp 1578 tarihinde gerçekleşen Şirvan Seferi neticesinde Gürcistan fethi tamamlanana kadar bu bölgeyi, burada bulunan iki yerel hanedan olan Korkora ve Menuçehr hanedanları arasında olan mücadele, Osmanlı-Safevi mücadelesini canlı

---

²⁴ Ayr. Bkz. Fahrettin Kırzıoğlu, a.g.e., ss. 21-48.

²⁵ Fahrettin Kırzıoğlu, a.g.e., ss. 83-99. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, ss. 127-132.

²⁶ Fahrettin Kırzıoğlu, a.g.e., ss. 99-120. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, a.g.e., ss. 253-278.

tutmuştur. Bu arada Korkora Hanedanı Safevi, Menuçehr Hanedanı Osmanlı yanlısıydı.²⁷

30 Eylül 1520 tarihinde Yavuz Sultan Selim ölünce yerine tek varisi olan Sultan I. Süleyman tahta geçmiştir. 1520-1566 yılları arasında yaptığı hükümdarlık sürecinde Osmanlı sınırlarını Doğu'da Tebriz ve Bağdat'tan Batı'da Viyana'ya kadar; Kuzey Afrika'nın Fas kıyılarına kadar genişletmiştir. İşte Şah İsmail ile barış yapılmadığından Safevi Savaşı Yavuz Sultan Selim döneminden Kanuni Sultan Süleyman dönemine aktarılmıştır. 1534 tarihinde Birinci Doğu Seferi'ni gerçekleştiren Kanuni, Tebriz'e girerek ve Bağdat'ı fethederek seferi tamamlamıştır. Bu sefer neticesinde Erzurum Eyaleti kurulmuş ve başına da Dulkadirli Mehmed Han geçirilmiştir. Bu arada Atabek Yurdu'nun Atabek'i Mirza-Çabuk'un ölümünden sonra oğlu Menuçehr'in Osmanlılara tabi kalarak Atabek Yurdu'na hâkim olmuşken, rakibi olan Mirza Çabuk'un kardeşi IV. Korkora Safevi yanlısı kalmıştır.²⁸

Bu Birinci Doğu Sefer tamamlandığında Safevi Devleti ile bir barış antlaşması yapılmamıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın buyruğu ile kurulan Erzurum Eyaleti'nin başına getirilen Dulkadirli Mehmed, Gürcistan'a iki kez sefer düzenlemiştir. Bu seferler neticesinde Atabek Yurdu'ndan Pasin, Pertekrek ve Oltu gibi yerler alınmıştır. 1539 tarihinde Erzurum Eyaleti beylerbeyinden alınıp yerine Ferhad Paşa geçirilmiştir.²⁹

Kanuni, Batı seferleri ile uğraşırken dönemin Safevi Hükümdarı Şah Tahmasb liderliğindeki Safevi ordusu 1538 tarihinde Şirvan'ı zapt etmişti ve daha sonra iki kez de Gürcistan üzerine akın düzenlemiştir. Bu akınlar neticesinde Doğu Gürcistan ile Atabek Yurdu Safevilere tabi kılınmıştı. Bunun yanı sıra Şah Tahmasb, Atabekleri Erzurum'a saldırmaya kışkırtmıştı.³⁰

19 Haziran 1547 tarihinde İstanbul'da imzalanan barış antlaşması ile Batı'da beş yıl için sağlam bir barış antlaşması yapıldı. Yukarıda anlattığımız Safevi Devleti'nin aleyhte yaptığı faaliyetler üzerine Kanuni, 1548 tarihinde İkinci Doğu Seferi'ne çıkmış ve bu seferi 1549 tarihinde tamamlamıştır. Bu sefer neticesinde Van Eyaleti esaslı bir şekilde Anadolu birliğine bağlanmış ve bunun yanında Atabekler Yurdu'ndan Çoruk boyundaki

---

²⁷ Yücel Öztürk, "Artvin Tarihi: Atabeyler ve Osmanlı Hakimiyetine Giriş Periyodu", Artvin Tarihi İlk Çağ'dan 1918'e, s. 163.

²⁸ Fahrettin Kırzıoğlu, Osmanlılar'ın Kafkas-Elleri'nin Fethi (1451-1590), ss. 120-160. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, ss. 348-353.

²⁹ Fahrettin Kırzıoğlu, a.g.e., ss. 161-168.

³⁰ Fahrettin Kırzıoğlu, a.g.e., ss. 168-179.

dört sancaklık yerler zapt edilerek Erzurum Eyaletine bağlanmış ve Şirvan ülkesi de İstiklaline kavuşmuştur.³¹

1550 tarihinde Şirvan'ı yeniden ele geçiren Şah Tahmasb Doğu Anadolu ve Atabekler Yurdu'na tacizlerde bulunması üzerine Kanuni, 1553 tarihinde Üçüncü Doğu Seferi'ne çıkmış ve 1555 tarihinde tamamlanmıştır. Bu sefer neticesinde Ardanuç ve Ardahan bölgesi fethedilmiş ve Amasya Antlaşması imzalanarak sınırlar belirtilmiştir; Kakhet, Ahıska-Borçalı kesimleri ve Kartli, İmeret, Dadyan, Ardahan, Ardanuç, Oltu, Tortum kesimleri Osmanlılar'da kalmıştı. Böylece Safeviler ile Osmanlılar arasında ilk kez bir barış antlaşması imzalanmış oldu.³²

Kanuni Sultan Süleyman, Amasya antlaşmasına ölümüne kadar riayet etmiştir. Bu durum II. Selim ve III. Murad döneminde de devam etsede III. Murad döneminde dönemin Safevi hükümdarı Şah II. İsmail, Osmanlı'ya karşı bazı aleyhte gerçekleştirdiği faaliyetler neticesinde 1578 tarihinde Osmanlı İran üzerine sefer kararı alınmıştır. Bu karardan sonra ilk başta iki kollu bir ordu oluşturulmuştu. Daha sonra bu karar bazı muhtelif sebeplerden dolayı değiştirildi. Neticede ordu birleştirilip tek çatı altına alınarak Serdarlığına da Lala Mustafa Paşa atandı. 1578 tarihinde başlayıp 1583 tarihinde biten bu seferin önemli neticeleri olmuştu.

Bu sefer sırasında gerçekleşen "Çıldır Çengi'ni" Osmanlı kazanınca Çıldır esaslı bir şekilde Osmanlı'ya tabi olmuş ve Çıldır adında eyalet kurulup beylerbeyi statüsü verilmişti. Eyaletin başına da Atabekler'den Menuçehr geçirilmiştir.³³ Bundan sonra bu bölge 1828 tarihli Osmanlı-Rus savaşı sırasında Rusların eline geçti ve 1829 tarihli Edirne Antlaşması'yla bazı bölgeler Ruslar'a bırakıldı. Neticede sınırları küçülen Çıldır Eyaleti, Tanzimat ile birlikte bir sancak haline getirilerek Erzurum Eyaleti'ne bağlandı. 1876 tarihinde Çıldır bölgesi ile birlikte Kars'ta Rusların eline geçti ve bu da 1918 tarihine değin devam etti. 1921 tarihinde yapılan Moskova Antlaşması'yla Türkiye ve Sovyet Rusya sınırları kesin manada çizildi.³⁴ Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti'nin illerinden biri olan Ardahan'a bağlı olan ilçelerden biridir.

İşte görüldüğü gibi ilkçağlardan beri bu bölgeden birçok millet gelip geçmişti. Bazıları burayı yurt edinip ya devlet kurmuş ya da bazı muhtelif devletlerin eyaletleri olmuştur.

³¹ Fahrettin Kırzioğlu, a.g.e., ss. 182-203.

³² Fahrettin Kırzioğlu, a.g.e., ss. 205-244. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, s. 361.

³³ Fahrettin Kırzioğlu, a.g.e., s. 294.

³⁴ Feridun Emecen, "Çıldır Eyaleti", TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 8, İstanbul 1993, ss. 300-301.

Bu bölge Anadolu'ya giriş kapılarından birisi olması hasebiyle hem transit geçiş hem de ekonomik manada önemli bir bölge olmuş ve bu özelliğini günümüzde de korumaya devam etmiştir.

2. BÖLÜM: ÇILDIR EYALETİ'NİN İDARİ TAKSİMATI

2.1. Çıldır Eyaleti ve İdari Taksimatı

Kuruluştan itibaren Rumeli ve Anadolu'da yapılan fetihler neticesinde, Osmanlı Devleti oldukça geniş bir alana yayılmış ve bunun sonucunda bazı muhtelif idari düzenlemeler geliştirilmiştir. I. Murad döneminde başlayan I. Bayezid döneminde de üst noktaya ulaşan merkezileşme politikaları ile merkezi devletin denetim ve gözetiminden uzak yerleri idari anlamda merkeze bağlamak için beylerbeylik sistemi getirilerek ilk olarak 1362 tarihinden sonra Rumeli Beylerbeyi kurulmuş ve başına da Lala Şahin Paşa getirilmiştir. Daha sonra 1393 tarihinde Anadolu Beylerbeyi kurulmuş ve başına da Kara Timurtaş Paşa getirilmiştir. 1402 Ankara Savaşı'ndan sonra kısa bir süre de olsa merkezi yapı kesintiye uğrasa da 1413 tarihinden sonra devam etmiş ve devlet yıkılmasına kadar sürmüştür. Bu süre zarfında birçok beylerbeylik kurulmuş ve ilgâ edilmiştir. Bunlardan biri de defterimizin ele aldığı bölge olan Çıldır Eyaleti veya Beylerbeyi'dir.

Osmanlı Devleti'nde idari taksimat anlamında en büyük idari birim eyalet veya beylerbeyliklerdir. Osmanlı toprakları eyalet ve beylerbeylik olarak idari birimlere ayrılmış, bu idari birimleri sırasıyla şunlar takip etmiştir; livâ (sancak), kaza, nahiye, karye ve mezra. Beylerbeylik idari biriminin amirine beylerbeyi ve mir-i miran olarak isimlendirilirdi. Livâ (Sancak) idari biriminin amirine ise sancakbeyi veya mir-livâ denilirdi. Ele aldığımız defterde idari taksimat eyalet, livâ, nahiye, karye ve mezra olarak işlenmiştir. Bazı livâlarda veya nahiyelerde de çiftlik ve memlehalara da vardır.

Osmanlı Devleti'nde idari ve mali açıdan yönetilen eyalet veya beylerbeylikler ve sancaklar vardı. Bunlar Salyaneli, Salyanesiz, İmtiyazlı, Yurtluk, Ocaklık ve Hükümet ile yönetilen idari birimlerdi. Çalışmamız açısından yurtluk ve ocaklık sistemi önemlidir. Bu sistemi anlatmak gerekirse; Osmanlı Devleti'nde bazı bölgelerin idaresine katılışı sırasında kendi yanlarında saf tutan yerel beylere veya ailelere İstimâlelnâme verilirdi. Bu nâme de onları buldukları yerleşkelerin hâkimi olarak tanınmasına sebep olurdu. Bu suretle nâme verilen hâkimler Osmanlı seferlerine zorunlu olarak katılırlar ve aynı zamanda yükümlü olduğu vergilerini de öderlerdi. Bu

sisteme de yurtluk-ocaklık sistemi denirdi.³⁵ Yurtluk ve ocaklık sancaklarda veya eyaletlerde beylerin, görevden el çektirilmesi beylerbeyi arzı olmakla beraber atamaları da Divan-ı Hümayun yapardı. Yurtluk-ocaklık sisteminde atamalar irsî olarak yapılırdı ve o ailenin bireylerinden biri geçerdı. Bu sancaklarda tahrir yapılmak suretiyle zeamet ve timârlar da vardır. Beylere de bölgenin hasları verilirdi. Çıldır Eyaleti ve oraya bağlı livâ veya sancaklarda da bu sistem uygulanırdı. Bunun nedeni ilk başlarda Safeviler ile sınırdaş olup onlarla bölge üzerinde süren çekişmeler sonucunda oradaki yerel beyleri yanına çekmek için yapılırdı. Daha sonraki dönemlerde Rusların meydana çıkıp onların Karadeniz'e inmelerini önlemek için de yapılırdı. Bunlara bölgede bulunan Gürcü Prenslüklerini kontrol altında tutulmak istenmesi de eklenebilir. Bu yüzden dönem dönem sancak veya liva sayıları artıp azalmıştır.

Çıldır Eyaleti'nin Paşa sancağı yani merkez sancağı net olarak belli değildir. Dönem dönem eyaletin merkezi Çıldır, Oltu veya Ahıska sancakları olarak değişirdi. Çıldır Eyaleti'nin kuruluş veya oluşum süreci yukarı ki bölümde anlatıldığı için burada tekrara girmemek için anlatmaya gerek duymadık.

2.2. Çıldır Eyaleti

Çıldır Eyaleti III. Murad döneminde Safevi Devleti ile yapılan Çıldır Cengi'nden sonra bütün Atabeg yurduna sahip olunca oluşturulan Osmanlı Devleti'nde bulunan eyaletlerinden biridir. Bu bölge yukarıda da bahsettiğim gibi yurtluk-ocaklık olarak yönetilip irsî olarak yerel beyler ve aileler atanırdı.

Ele aldığımız defterde idari taksimat şöyleydi; Livâ-i Tortum, Livâ-i Şavşad, Livâ-i Acara, Livâ-i Oltu, Livâ-i Mamervan, Livâ-i Ardahan-ı Büzürg, Livâ-i Pertekrek, Livâ-i Ardanuç, Livâ-i Livâne, Livâ-i İmerhev, Livâ-i Machil vardır. İşte defterimizde Çıldır Eyaleti'ne bağlı 11 livâ vardır. Buralardaki nahiye, karye ve mezra'ların sayıları bu bölümün ilerleyen kısımlarında verilecektir.

2.2.1. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde “Livâ-i Tortum”

Bu livâ günümüzde Erzurum'a bağlı ilçe konumundadır. Bu livâda 4 nahiye, 75 karye, 107 mezra ve 2 memleha bulunmaktadır. Bu livâyâ tabi nahiyeler şöyleydi. Tortum,

---

³⁵ Mehmet Ali Ünal, “Osmanlı Devleti'nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı”, Osmanlı Ansiklopedisi, C: 6, s.117.

Haho, Ahçirik ve Liskav'dır. Bu nahiyeler içerisinde memlehalarda vardır. Bu yüzden memleha'nın tanımını vermek gerekirse; tuz çıkan yer, tuzla anlamına gelmektedir. Bu bağlamda gösteriyor ki bu livâlarda tuz madeni vardır. Bu memlehalara; **Memleha-i Yurdusalur – Memleha-i Tortum**.

Bu Livâda bir Rabat kaydedilmiştir. Arapça kelime olan Rabat Gürcü diline “Rabati” olarak geçen bu kavram, Gürcü bölgesindeki kalelerin civarındaki yerleşkelere denirdi. Osmanlılar, bu yerleri Rabat olarak kaydetmiştir. Buralarda genel manada ticaret ve zanaat işleri yapılırdı. Bu bakımdan bu yerleri bir pazar olarak nitelendirebiliriz. İşte bu tanım ve açıklamalara baktığımızda bu livâda ticaretin olduğunu ve bu yerin Gürcülerden alındığını anlıyoruz. İsmi anılan Rabat tabirinin geçtiği yer şudur; **Karye-i Rabat-ı Tortum**.

Mezra'nın tanımında yapmakta fayda var; bu hareketle Halil İnalçık'a göre mezra'a dönemsel yerleşimlerin olduğu veya köy olma yolunda küçük kırsal yerleşim birimleriydi. Sakinlerinin bu tür topraklarda kalıcılılaşmış olması buranın mezraa olgusunu değiştirmez. Mezraa sözcüğü ayrıca ekilip biçilen alan olarak tarım toprakları da denmiştir. Mezralarının çoğunun defterlerde bir Karye bağlı olarak yazılması bu birimi köy ekonomisi ile bütün gördüğünün bir göstergesidir.³⁶ Bu son durum ele aldığımız defterde de böyledir fakat Tortum Nahiyesine bağlı **Mezra'a-ı Vanazur** hiçbir karye'ye bağlı olarak kaydedilmemiştir.

No	Yer İsmi
1	Tortum
2	Gelis
3	Tortum
4	Kang Tortum (?)
5	Sohterik
6	Mosirkis
7	Horba
8	Vapak
9	Bocunuş
10	Sanukurk
11	Mosahur
12	İzizur
13	Satirvarbeg
14	Cemasur Vadis (?)

³⁶ Halil İnalçık, Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi-I (1300-1600), Çev: Halil Berktaş, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2020, ss. 193-195.

15	Masos
16	Samiyuldi
17	Vabig
18	Hasirik
19	Kayrusukar
20	Baidik
21	Bersur
22	Karisatisar
23	Semahur
24	Osis
25	Kaşirik
26	Vanazur
27	Tursuna
28	İrsi
29	Kirkor
30	Kiranviran
31	Vadyuvid
32	İsraiş
33	İğnerharani
34	Gemasud
35	Tortum
36	Haho
37	Odbeg
38	Vamir
39	Dasık
40	Yotu
41	Haho
42	İmuştib
43	Hartha
44	Kemhik
45	Sorbahan
46	Evnaha
47	Ovikuds
48	Adudab
49	İsa
50	Varikağ
51	Vabig
52	Vakbeg
53	İskesur
54	Kaduşniş
55	Obişak
56	Luhak
57	Kağikat
58	Osi
59	Badısur
60	Hazis

61	İbriş
62	Vasinok
63	Sarihan
64	Kaduşuş
65	İyiş
66	Korker
67	Hacizab
68	Gelikerik
69	Mahiras
70	Vatadib
71	Ror
72	Ekrik
73	Hersav
74	Kosutaş
75	Kabukmar
76	Karekruh
77	Görigol
78	Vehabes
79	Aharik
80	Mirvad
81	Tesur
82	Havkir
83	Kirus
84	Olunmuz
85	Olkur
86	Yurbegubedi
87	Esi
88	Samedadvadis
89	Berik
90	Hola
91	Ahsur
92	Hadikne
93	Dayir
94	Ekrek
95	Sitatsur
96	Ersor
97	Ekrik
98	Göstaş
99	Gölmalar
100	Kadakermah
101	Hanik
102	Erketrah
103	Badanas
104	Candu
105	Tesmisedik Değirmeni
106	Beradı

107	Sakirir
108	Oysud
109	Ekirk
110	Hardu
111	Kovardelçarit
112	Medarimus
113	Haykıl
114	Ahçirik
115	Kirseha
116	Vadişab
117	Rekirk
118	Markasur
119	Erhus
120	Zinaver
121	Mahanaş
122	Dandiş
123	Vasutanikiş
124	İkpak
125	Çağıraş
126	Keşak
127	Gögüvaş-1 Ulya
128	Kondvzili
129	Gögüvaş-1 Sufla
130	Dayikad
131	Haşut
132	Torşina
133	Ahçirik
134	Keşhaş
135	Kokuklib
136	Kololis
137	İyes
138	Benamhur
139	Yoludmayan
140	Korsaker
141	Kuşkilise
142	Edub
143	Cemhadikaş
144	Şanbuşan
145	Kariya
146	Benan
147	Şankus
148	Denayuş
149	Ortu
150	Muhanaş
151	Kahmasur
152	Darivadak

153	Mikyedik
154	Liskav
155	İhor
156	Oskihov
157	Liskav-1 Sufla
158	Sansanca
159	Nihak
160	Bad
161	Tımar
162	Sinbeg
163	Liskav-1 Ulya
164	Kızadaş
165	Beşergüş
166	İkasosabar
167	Serkos
168	Baskasur
169	Hatator
170	Kanalsalon
171	Tabasuvarub nam-1 diğer Keşba
172	Kamud
173	Kormak
174	Diğer Kormak
175	Kinalkaya nam-1 diğer Kıtarbayar
176	Kıtabazi
177	Kufi
178	Kul
179	Sitatusi
180	Kilurig
181	Manadun
182	Yursenak
183	Muhribaya
184	Cemalbalyak
185	Kumir
186	Vabag
187	Serih
188	Yurdusalur

Tablo 1: Tortum Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye, Mezra ve Memleha'lar³⁷

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu Livâ'da yukarı ve aşağı manasına gelen Ulya ve Sufla olarak kaydedilen karyelerde vardır. Bunlar; Ahçirik Nahiyesi'ne bağlı **Karye-i Gögüvaş-ı Ulya** ve **Karye-i Gögüvaş-ı Sufla** diğeri Liskav Nahiyesi'ne bağlı olan **Karye-i Liskav-ı Ulya** ve

³⁷ Ayr. Bkz. Ek 1:Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM), Tapu Arşiv Dairesi Başkanlığı (TADB), Tapu Tahrir Defterleri (TTD), Kutu/Gömlük No. 245-55, Defter No. 216, H. 1160 / M. 1747-1748, ss. 9b-21b.

Karye-i Liskav-ı Sufla'dır. İşte bu kavramların olması bölgenin yine kırsal ve dağlık özellik taşıdığına bir göstergesidir. Aynı zamanda bu kavramlar eski Türkler de doğu ve batı olarak nitelendirilmesi bağlamında dini inanç ve hâkimiyet anlayışı gösterebiliyordu.³⁸ Bu Orta Asya'dan gelen toplulukların gelenek ve kültürlerini buraya taşıdığını gösteren bir kanıttır.

Ayrıca hem livâ hem de karye olarak Tortum, Gürcücede Tortumi, Ermenicede T'vort'um olarak adlandırıldı. Bu bölge Taokhların sınırlarının içerisinde idi. Daha sonra buraya Bizans, Saltuklu, Selçuklular, Timurlular, Karakoyunlular ve Akkoyunlular sahip olmuştu. 1467 tarihinden 1549 tarihine burası Osmanlı ve Gürcü beyleri arasında ele geçirse de bu tarihten sonra kesin olarak Osmanlı'nın eline geçmiştir.

2.2.2. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde "Livâ-i Şavşad"

Şavşad ya da Şavşat günümüzde Artvin'e bağlı bir ilçedir. Bu livâda 1 nahiye, 46 karye, 13 mezraa, 3 çiftlik ve 6 bağ bulunmaktadır.

Burada mezraa, çiftlik ve bağlara bakıldığında buranında kırsal özellik taşıdığını görürüz. Bu defterde tarım ve hayvancılıkla geçimlerini sağlayan bir veya birkaç hanenin yaşadığı ve çiftlik olarak bilinen yerleşkelere örnek verilecek bazı yapılar vardır. Bunlar; **Çiftlik Çayır-ı Bosni ve Erbahaliski ve Edisim ve Musolya der Karye-i Kovaberis, Çiftlik der Karye-i Çuvareb, Çiftlik der Karye-i Kovaberis**'dir. Burada yukarı ve aşağılık tabirleri geçen birimlerde vardır. Bunlar; **Simloban-ı Ulya ve Simloban-ı Sufla**'dır.

Burada asıl üstünde durulması gereken Nefs tabiridir. Nefs, Osmanlı sosyo-ekonomik anlamda şehir karakteristiğini gösteren vurgudur. Şehir karakteristiğini gösteren üç kriterden biridir. Diğerleri ise mahalle ve pazarı temsil eden ihtisab'dır. Şehirde genellikle yaşayanlar zanaatkarlardan oluşurdu ve bunlarda burada elle işledikleri ürünlerini pazarlardı. Bu açıdan şehir ve karye'de yaşayanların bağını şehir merkezinde kurulan pazarlar sağlamaktadır. Şavşad Nahiyesi'nin has'lardan alınan vergi kalemleri arasında ihtisab'ın bulunması burada bir pazarın bulunduğunu gösterir. Bu bağlamda İhtisab vergisi, alışveriş düzenleme ve denetlemesinde kullanılan bir vergi

---

³⁸ Yücel Öztürk, 527 Numaralı Küçük Ardahan ve Kars Livaları Tımar İcmal Defteri (II. Selim Dönemi), s.68.

idi. Hatta bunun yanında Bac-1 Pazar ve Tamga-i Siyah gibi vergi kalemlerinin de bulunması bunun başka bir göstergesidir. Bu vurguya uygun kaydedilen yer şudur; **Nefs-i Rabat-ı Kalâ-i Satlel**'dir. Bu Rabat vurgusunu yukarıda da bahsetmiştik. İşte bu yüzden burada ticaretin yani pazarın olduğunun başka bir göstergesidir.

No	Yer İsmi
1	Şavşad
2	Satlel
3	Morgel
4	Saludane
5	Samcel
6	Mahadiye
7	Mirab
8	Dabagetil
9	Esavise
10	Mirosende
11	Dabatzrul
12	Vanta
13	Kovaberis
14	Kötetris
15	Simloban
16	Kuçen
17	Melosabet
18	Simloban-1 Sufla
19	Rorid
20	Şavul
21	Sinkot
22	Sirasinkot
23	Cuvareb
24	Şavta
25	Muhoban
26	Ustamis
27	Mikelet
28	Daba
29	Simloban-1 Küçük
30	Mokta
31	Halik
32	Şindoban
33	Sorsel
34	Asursa
35	Kameryel
36	Mirbadur
37	Morohoz
38	Hızaber
39	Okiruvikaya
40	Süleş

41	Kurela
42	Simloban-1 Ulya
43	Merya
44	Sihiya
45	Balvana
46	Daban
47	Agara
48	Zakiyet
49	Köslüye
50	Çartulet
51	Urneval
52	Dasaban
53	Kasraya
54	Ekresman
55	Dasamop
56	Kobilya
57	Biraşhav
58	Saraba
59	Adkaba
60	Halhalat

Tablo 2: Şavşad Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar³⁹

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

No	Yer İsmi
1	Çayır-ı Bosni ve Erbahaliski ve Edisim ve Musolya der Karye-i Kovaberis
2	der Karye-i Çuvareb
3	der Karye-i Kovaberis
4	der Karye-i Dabatzrul
5	der Karye-i Morohoz
6	der Karye-i Rabat
7	der Karye-i Sinkot
8	der Karye-i Rabat
9	der Karye-i Kobarya
10	der Karye-i Kovaberis

Tablo 3: Şavşad Livâsı Dahilindeki Karyelere Bağlı Çiftlik ve Bağ'lar⁴⁰

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Hem liva hem de nahiye olarak Şavşat'ın etimolojisine baktığımızda;

“Gürcü adı Şavşeti olan Şavşat'ın adının kökeni ve anlamını bilemiyoruz.

İddiaların aksine Gürcüce şavi siyah sözcüğü ile ilgili değildir. Adın sonundaki +et,

³⁹ Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 3b-7b.

⁴⁰ Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 7a-7a.

+eti veya +at eki Gürcücenin yeri-yurdu anlamındaki ektir. Şavş-yurdu. Kırzioğlu ve diğerleri Sakaların Şavuş oymak adından olduğunu ileri sürerler.”⁴¹

2.2.3. 216 Numaralı Tahrir Defteri’nde “*Livâ-i Acara*”

Bu livâ günümüzde Gürcistan’a bağlı Özerk bir bölgedir. Bu livâda 2 nahiye, 44 karye ve 1 mezraa vardır.

Burada da aşağılık ve yukarılık vurgusu olan Sufla ve Ulya vurgusu vardır. Bunlar; **Nahiye-i Acara-i Sufla** ve **Nahiye-i Acara-i Ulya**’dır.

No	Yer İsmi
1	Acara-i Sufla
2	Saurba
3	Sohaya
4	Orsuva
5	Mirlisba
6	Valu
7	Desuba
8	Kandavar
9	Varhalus
10	Kövasiya
11	Akdisa
12	Yubadutan
13	Desmayi
14	Dölka
15	Dundak
16	Sihamyâ
17	Dubin
18	Kovalya
19	Mirval nam-ı diğer Havikanav
20	Devaya
21	Vasubaba
22	Ridiba
23	Kolyab
24	Simmarisa
25	Daya
26	Elukya
27	Aho
28	Radamud
29	Salyavar
30	Elsakurba
31	Dayoras

⁴¹ Taner Artvinli, Artvin Yer Adları Sözlüğü (İdari, Yerleşim ve Coğrafi Yer Adlarının Toponimisi), Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul, 2013, s.245.

32	Kabasadavas
33	Kabasbav
34	Kayavdekusan
35	Acara-i Ulya
36	Taytal
37	Hovalisav
38	Elmi
39	Duba
40	Korahmi
41	Tavsaav
42	Salharber
43	Sohalisun
44	Lihavsavui
45	Soban
46	Savafi

Tablo 4: Acara Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar⁴²

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Hem livâ hem de nahiye olarak ismi geçen Acara, Laz-Megrel dilinde “Yağmurlu Yer” anlamına geliyor.

2.2.4. 216 Numaralı Tahrir Defteri’nde “Livâ-i Mamervan”

Bu livâ günümüzde Erzurum’a bağlı olan Narman İlçesi’nin eski adıdır. Bu livâda 2 nahiye, 123 karye, 20 mezra vardır. Burada da Nefs vurgusu vardır. Yukarıda bu vurgu için anlattığımız bilgiler burada da geçerlidir.

Bu vurgunun geçtiği yer şudur; **Nefs-i Mamervan.**

Burada da yukarılık ve aşağılık vurgusu olan yerler vardır. Bunlar; **Dacirik-i Ulya, Dacirik-i Sufla, Kavad-ı Sufla, Kohanis-i Sufla, Kuhaş-ı Sufla, Kuhaş-ı Ulya Başkala-i Ulya, Başkala-i Sufla, Haho-i Ulya, Haho-i Sufla, Katzasud-ı Ulya, Katzasud-ı Sufla, Hahor-ı Ulya, Hahor-ı Sufla, Degviran-ı Muyegik-i Ulya(?), Dipa-i Karışmaş-ı Sufla(?).**

No	Yer İsmi
1	Mamervan
2	Mamervan
3	Mamervan
4	Hoşan
5	Putur
6	Osan

⁴² Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 8a-8b.

7	Şoşit
8	Kızılkilise
9	Tayşenim
10	Kikani
11	Vanittut
12	Vaskisur
13	Samakad
14	Mihabeg
15	Görgiş
16	Pelitkent
17	Hohayibenah
18	Şekerlu
19	Kohanis-i Sufla
20	Pirgeren
21	Lednagüm
22	Daçirik-i Ulya
23	Daçirik-i Sufla
24	Sadaganis
25	Kamhis
26	Siyacud
27	Bubakşud
28	Kokaris
29	Kuhaş-ı Sufla
30	Senupirit
31	Valenes
32	Paludkund
33	Kızılkilise Lafsud(?)
34	Habiki
35	Ganılmanım
36	Ağhud
37	Şadkan
38	Nubitalik
39	Kocatisud
40	Kahkum
41	Tırakkala
42	Modabikta
43	Haniki
44	Kuhaş-ı Ulya
45	Alacakilise
46	Kahadsud
47	Horasıkta
48	Kalaktabağ
49	Menmikar
50	Sudakniz
51	Keyüd
52	Kaskab

53	Orakilise
54	Kaf
55	Kalıtbağ
56	Kavad-1 Sufla
57	Hahaldokya
58	Galyad
59	Valalik
60	Velatay
61	Göndekrik
62	Kargöden
63	Aha
64	Aha
65	Dadis
66	Sanzurbeg
67	Kıragan
68	Oluris
69	İmerli
70	Bakna
71	Badsag
72	İd
73	Minayegir
74	Karamudas nam-1 diğerk Kızılkilise
75	Başkala-i Ulya
76	Başkala-i Sufla
77	Oğnavis
78	Çerminim
79	Hatisud
80	Sisserkis
81	Berluvan
82	Dakakah
83	Hahor-1 Ulya
84	Bendayus
85	Oturgan nam-1 diğerk Hobelukata
86	Hormag
87	Mevakim
88	Bedahud
89	Yuncalik
90	Yodot
91	Katzasud-1 Ulya
92	Haho-i Ulya
93	Hodmiri
94	Mahud
95	Yobakişna
96	Bugaberit
97	İnmasud
98	Kunvad

99	Hodman
100	Kızılviran
101	Cansud
102	Gölav
103	Yekem
104	İşkalud
105	Babadhik
106	Oyurkan/El-Meşhud Çobankaya
107	Çıtak
108	Çilihane
109	Vididan
110	Degviran-1 Muyegik-i Ulya(?)
111	Virindan
112	Haho-i Sufla
113	Dazalak nam-1 diğer Kızılkilise
114	Gönmeni
115	Kuşkilise
116	Kızılkilise
117	Çakmak
118	Beknih
119	Kızılkilise-i Serh(?)
120	Kanışmaş
121	Kayalu
122	Cibanuşak
123	Virnulu
124	Katzasud-1 Sufla
125	Birtuvan
126	Minhikar
127	Karmudinan nam-1 diğer Kızılkilise
128	Hahor-1 Sufla
129	Oyudkam nam-1 diğer Çayatkaya
130	Saka
131	Eski Aha
132	Hakihan
133	Gölkilise
134	Baldahur
135	Mirbes
136	Gödirki
137	Merngöyi
138	Kadsar
139	Ekagör
140	Hudun
141	Velyahur
142	Seyurdan
143	Hatunamerg
144	Kadinbark

Tablo 5: Mamervan Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar⁴³

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada renklerle bazı yerler sıfatlandırılmıştır. Renklerin Türk mitolojisinde özel anlamları bulunmaktadır. Mesela Ak, Kara ve Kızıl gibi yaygın renkler vardır. Bunlara dini motifler yüklemişlerdir. Bu mitolojik anlayış İslami dönemde de yaygın olarak kullanılmıştır.

Renkler ile sıfatlandırılmış yer adlarına bakarsak; **Kızılkilise, Karacakilise, Kızılviran, Kızılkilise-i Lafsud(?), Kızılkilise-i Serh(?)**, bunlar vardır.

Ayrıca tabiata, fiziki, coğrafi, içtimai, tarihi ve beşerî yer adlarına baktığımızda; **Çakmak, Kayalu, Kızılviran, Ora Kilise, Göl Kilise, Alaca Kilise, Tırak kala, Şekerlu, Başkala-i Ulya, Başkala-i Sufla, Eski Aha.**

2.2.5. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde "Livâ-i Oltu"

Bu livâ günümüzde Erzurum'a bağlı bir ilçedir. Bu livâda 6 nahiye, 161 karye, 70 mezra, 1 mahalle ve 1 memleha vardır.

Burada da Rabat vurgusu vardır. Bunlar; **Karye-i Rabat-ı Kala-i Bardız, Karye-i Rabat-ı Oltu, Karye-i Rabat-ı Anzav.**

Burada da Memleha vurgusu vardır. O da **Memleha-i der musa'l-redcel der hedkad.**

Burada da aşağılık ve yukarılık vurgusu vardır. **Ekbaş-ı Sufla, Ekbaş-ı Ulya, Hahomosi-i Ulya, Hahomosi-i Sufla, Çanmur-ı Sufla, Çanmur-ı Ulya, Hamas-ı Ulya, Evşan-ı Ulya, Evşan-ı Sufla, Semundun-ı Ulya, Semundun-ı Sufla, Kiaik-i Ulya, Kiaik-i Sufla, Dibak-ı Ulya, Dibak-ı Sufla, Gelamgöm-i Ulya, Gelamgöm-i Sufla, Birikrek-i Ulya, Birikrek-i Sufla, Birbasur-ı Ulya, Birbasur-ı Sufla, Dacirik-i Ulya, Dacirik-i Sufla, Orkas-ı Ulya, Orkas-ı Sufla.**

No	Yer İsmi
1	Bardız
2	Mamaselik
3	Saluk
4	Kayahor
5	Toluşyuş
6	Deraht
7	Ekasuhaliidkater

⁴³ Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 43a-66a.

8	Kızılkilise
9	İkasu
10	Ekbaş-1 Sufla
11	Hasan Şah Kalesi
12	İktirak nam-1 diğer İsnidithur
13	Rabat-1 Kala-i Bardız
14	Yuyek
15	Görkeşit
16	Zahkum
17	İduzi nam-1 diğer Hahomosi-i Sufla
18	Hahomosi-i Ulya
19	Torişi
20	İksur
21	Bayus
22	Çanmur-1 Sufla
23	Nüsbak
24	Dabinakis
25	Oskohane
27	Görgi
28	Çemrak
29	İzdağüm
30	Varitut
31	Kızılkala
32	Busnin
33	Kaharviran
34	Çanmur-1 Ulya
35	Çatakviran
36	Karabir
37	Aksu
38	Döşkaya
39	Terahat
40	Selamilyag
41	Evşan-1 Ulya
42	Evşan-1 Sufla
43	Gelenmir
44	Hamas-1 Ulya
45	Güyük
46	Karnuh
47	Çatak
48	Balud
49	Kahargöl
50	Handakalu
51	Kabekik
52	Kızılkale
53	Sathaharur
54	Basmuvar

55	Zaritman
56	Gölcemat
57	Onmuztalesi
58	Kızılkilise
59	Saludat
60	İğdar
61	Hirirubur
62	İkakilise
63	Vikayik
64	Kuzey
65	Oltu
66	Sumihiş
67	Gölkilise
68	Orsimun
69	Şamiha
70	Hohavdasta
71	Tabizkad
72	Semundun-1 Ulya
73	Semundun-1 Sufla
74	Dibak-1 Ulya
75	Dibak-1 Sufla
76	Kiaik-i Ulya
77	Kiaik-i Sufla
78	Orak
79	Badraş
80	Badik
81	Pirtusi
82	Gelamgöm-i Sufla
83	Simunik
84	Sina
85	Gelamgöm-i Ulya
86	Mahardusya
87	Rendalis
88	Hayk
89	Birikrek-i Ulya
90	Birikrek-i Sufla
91	Herakis
92	Kadises
93	Kosalket
94	Sibadavid
95	Lisaur
96	Senhanes
97	Gelurtsur
98	Birkada
99	Kalsataniş
100	Kahikalır

101	Barısır
102	Sindikıt
103	Kormıkar
104	Timunalkan
105	Güney
106	Pirtasayud
107	Orcak
108	Lusyak
109	Tamnut
110	Ocanağ
111	Hohamis
112	Boguş
113	Sinheriş
114	Hars
115	şımcık
116	İznısır
117	Simnasur
118	Çalış
119	İdusya
120	Ongörüg
121	Kızılıgüyük
122	Vıgavır
123	Gündasur
124	Hangah
125	Birbasur-1 Ulya
126	Birbasur-1 Sufla
127	Kahatur
128	İdındusıt
129	Yıkanuvis
130	Birisur
131	Sına
132	Simared
133	İlakılise
134	İsurtab
135	Pert
136	Dayıbad
137	Kıska
138	Kirikus
139	İnuday
140	Merkus
141	Çohasavnez
142	Hermal
143	Maragöm
144	Damal
145	Kastab
146	Hana

147	Hohomit
148	Hor
149	Musa'l-redcel der hedkad
150	Küp
151	Küp
152	Dobinas
153	Sala
154	Bertus
155	Tuyirgir
156	Kosiris
157	Lusak
158	Dacirik-i Sufla
159	Metatdanir
160	Cibal
161	İdyus
162	Kaharkilise
163	Siman Kalesi
164	Sindasur
165	Tuniridakas
166	Dacirik-i Ulya
167	İnmaz
168	Hanasur nam-ı diğer Sabilu
169	Haskar
170	Kaharkhan nam-ı diğer Kaharhah
171	İmeriru-i Ulya
172	Vasagik
173	Ekatinak nam-ı diğer Esdakhur
174	Buvirkir
175	Vabik
176	Ortuzi
177	Berisud
178	Kercelumenane
179	Vartkum
180	Satkım
181	Halakis
182	Saşuş
183	Nodirit
184	Göhukir
185	Kilise
186	Kahargüd
187	Halaskes
188	Kekdabas
189	Madkudnis
190	Kahargoda
191	Mibasekrik
192	Kızıl kale

193	Ernus
194	Anzav
195	Yavasur
196	Sokom
197	Hıvak-1 Ulya
198	Hıvak-1 Sufla
199	İşmanmed
200	Rabat-1 Anzav
201	Kalkalar
202	Vasakta
203	Benakis
204	Kayalus
205	İkyak
206	Orak
207	Osha
208	İsahor
209	İthina
210	Onak
211	Çaririk
212	Esirik
213	Hasasur
214	İmak
215	Gösekekrik
216	Senakes
217	Kalir
218	Bağat
219	Sagörk
220	Salakendik
221	Komlis
222	Hasakanis
223	Ravad
224	İsak
225	Masarsor
226	Orkas-1 Sufla
227	Dedeki
228	Vaşın nam-ı diğer Tayak
229	İrsama
230	İskeköy
231	Melyani
232	Melyani-i Küçük
233	Ersi
234	Kenmaköy
235	Lum
236	Lumaköy
237	Kumduki
238	Orkas-1 Ulya

Tablo 6: Oltu Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye, Mezra ve Memleha'lar⁴⁴

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Burada da renkler ile sıfatlandırılmış yer adları vardır. Bunlar; **Kızılkilise, Kızılkala, Kızılgüyük, Aksu, Kızılkale.**

Ayrıca tabiata, fiziki, coğrafi, içtimai, tarihi ve beşerî yer adlarına baktığımızda; **Orak, İskeköy, Kenmaköy, Lumaköy, Kayalus, Kızılkale, Kilise, Siman Kalesi, Kaharkilise, İlakilise, Hangah, Gölkilise, Kızılkilise, Kahargöl, Aksu, Döşkaya, Kaharviran, Kızılkala, Oskohane, Hasan Şah Kalesi, Çatak, Çatakviran, Görgi, İkasu, Kayahor.**

Türklerde yön veya cihet vurgusu dini anlayış ve devlet teşkilatı konusu ile bağlantılı olup yer adlarında da bu vurgu kullanılmıştır. İbrahim Kafesoğlu'na göre Türkler de dünya dört ana yönden oluştuğu anlayışından dolayı Doğu ve Batı kavramı devlet teşkilatı ve hâkimiyet anlayışı bağlamında önemli yer tutuyordu ve aynı zamanda hakimiyetin gökten gelmesinden dolayı doğunun üstün tutulduğunu belirtmiştir. Bununla beraber Kuzey ile Güney kavramı sağ ile sol yönleri vurgulardı ve Güney'in Kuzey'den daha yüksek seviyede tutulması bağlamında yönlerle ilgili olarak önemli göstergelerden biridir.⁴⁵

Bu livâda; **Nahiye-i Güney-Nahiye-i Kuzey** adlı yer adları vardır. Bu da Türklerin eski inanç ve anlayışlarını buraya taşıdığına önemli bir kanıt teşkil etmiştir.

2.2.6. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde "Livâ-i Ardahan-ı Büzürg"

Bu livâ günümüzde Ardahan ilidir. Bu livâda 6 nahiye, 299 karye, 118 mezra ve 1 mahalle vardır. Burası en çok yerleşkeye sahip bölgedir. En çok göze çarpan kısma baktığımızda defterdeki livâlar arasında burası en çok karye ve mezraa'ya sahiptir. Bu anlamda bu livâlar içerisinde kırsal karakteristiği en fazla göze çarpan nahiyedir.

Burada da Rabat ve Nefs vurgusu vardır. **Karye-i Rabat-ı Varginis, Karye-i Nefs-i Penek, Karye-i Rabat-ı Peneskird, Karye-i(?) Hasna nefsi Rabat-ı Karye-i Peneskird.**

⁴⁴ Ayr. Bkz. Ekler 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 22a-42a.

⁴⁵ Yücel Öztürk, 527 Numaralı Küçük Ardahan ve Kars Livaları Tımar İcmal Defteri (II. Selim Dönemi), s.67.

Burada da aşağılık ve yukarılık vurgusu vardır. **Ruruman-1 Sufla, Dinmet-i Ulya, Dinmet-i Sufla, Penkvayid-i Ulya, Zorman-1 Ulya, Hotan-1 Ulya, Yoran-1 Sufla, Beglegü-i Ulya, Kalaşab-1 Sufla, Yorgi-i Ulya, Yoran-1 Ulya, Elaban-1 Ulya, Kakdur-1 Ulya, Daba-1 Ulya, Deyad-1 Ulya, Sayuğad-1 Ulya, Kaladur-1 Sufla, Kabud-1 Sufla, İrnak-1 Ulya, Otu-1 Sufla, İşdakahut-1 Ulya, İşdakahut-1 Sufla, Peneskird-i Ulya, Halakar-1 Ulya, Halakar-1 Sufla, Oğzab-1 Ulya, Oğzab-1 Sufla, Hanmanut-1 Sufla, Sağubar-1 Ulya, Kemersud-1 Sufla, Concundiki-i Ulya, Kemersud-1 Ulya, Gürcübey-i Sufla, Küçük Gürcübey-i Sufla.**

No	Yer İsmi
1	Mişe
2	Sakabad
3	Çovareşav
4	Samctka
5	Samzelek
6	Adaba
7	Ruruman-1 Sufla
8	Orakilise
9	Andurig
10	Cacimnak
11	Hamaş
12	Okonmubin
13	Sarud
14	Pesmakvoyid
15	Gümük
16	Dinmet-i Ulya
17	Hokurpit
18	Dinmet-i Sufla
19	Tekim
20	Orciyun
21	Od
22	Devas
23	Okharkapan
24	Çoban
25	Diban-1 Küçük
26	Varduşan-1 Küçük
27	Cemşad
28	Gündüzvel
29	Dordusan-1 Büzürg
30	Somot
31	Halvan
32	Ahalitin
33	Cehmerek
34	Honok-1 Küçük

35	Aliusnohon
36	Kaydızkat
37	Penkvayid-i Ulya
38	Macuyid
39	Zorman-1 Ulya
40	Rudmanvaşit
41	Damal
42	Nodenavic Vadis
43	Nadvali
44	Laluvane-i Büzürg
45	Çota
46	Çota (Diğer)
47	Kodanet
48	Kırkayum
49	İşakum
50	Molus
51	Büzürg
52	Varduşan-1 Büzürg
53	Vahor
54	Voya
55	Dudna
56	Urluca
57	Kilise
58	Hotan-1 Ulya
59	Kalabiret
60	Körkaya
61	Kokaderis
62	Tekmalik
63	Yoran-1 Sufla
64	Banmametev
65	Merim
66	Horavisman-1 Os(?)
67	Sakirt
68	Hanmul
69	Sosinmana
70	Gördüsan-1 Büzürg
71	Horavsınman-1 Büzürg
72	Beglegü-i Ulya
73	Has
74	Teklut
75	Hadkab
76	Danayon
77	Onmurbeg
78	Teklik
79	Merih
80	Hosad

81	Oskuyan
82	Kayaşad nam-ı diğeri Kırbasıit
83	Beglegü-i Sufla
84	Banasatru
85	Erhut
86	Ahaleşit
87	Subat
88	Okta
89	Tasusgö
90	Onagah
91	Hasyar
92	Hocmeri
93	Hamustan
94	Kalaşab-ı Sufla
95	Yorgi-i Ulya
96	Kızılçamerin
97	Oruşit
98	Vahad
99	Yoran-ı Ulya
100	İhakala
101	Honakvet
102	Kerbikilise
103	Gömlasgir
104	Kilise-i Hoyane(?)
105	Kahoha
106	Görgüvan-ı Difla(?)
107	Peribatliye
108	Samkilise
109	Zeminzaye
110	Başköy
111	İvan
112	Okar
113	Kenda
114	Güney
115	Rinsakulsakav
116	Kırzıyan
117	Dareş
118	Pirdaksul
119	Monokahor
120	Buri
121	Elaban-ı Ulya
122	İnbarik
123	Pirk
124	Sazdan
125	Güne
126	Rabat-ı Kenrezmal

127	Kundalar
128	Meherbeg
129	Femenan
130	Basalaksazdaba
131	Penharkum
132	İdagöl
133	Gügüne
134	Orran
135	Manuh
136	Sindagüm
137	Nora
138	Kakdur-1 Ulya
139	Medbaga
140	Damal
141	Gönved
142	İgöpenek
143	Şavay
144	Şadvan
145	Torshav-1 Büzürg
146	Alabay-1 Küçük
147	Burshu-1 Küçük
148	Modon
149	Orkilise
150	Dayad-1 Küçük
151	Daba-1 Ulya
152	Deyad-1 Ulya
153	Tursanhavut
154	Mahilaved
155	Bakunund nam-1 diğır Bağürd
156	Kalakaş
157	Damad-1 Küçük
158	Hol
159	Gelakeşan
160	Onurin
161	Deftav-1 Küçük
162	Zabirgüm
163	Deftav-1 Büzürg
164	Deftav
165	Hodnik
166	Defaşıye
167	Orum
168	Saklayış-1 Küçük
169	Dağmalut
170	Sayuğad-1 Ulya
171	Kaladur-1 Sufla
172	İnmumid

173	Erdane
174	Didula
175	Tura
176	Damad
177	Sahyuna
178	Midan
179	Remindab
180	Kabud-1 Sufla
181	Zamidaye
182	Rabat-1 Varginis
183	Yaylak-1 Temraçmar
184	Mirkor
185	Zamzamadya
186	Okoncu
187	Kilise-i Mirya
188	Penek
189	Penek
190	Berig
191	Kasud
192	Kinulbeg
193	Bardig
194	Kadkat
195	Ekrik
196	İnak
197	Göbek
198	Lazarvaniş
199	İnmesin
200	Eksur
201	Taşgönük
202	Hevaisus
203	Cerisu
204	Vocakrik
205	Tetabgümn
206	İrnak-1 Ulya
207	Otu-1 Sufla
208	Ekriyuvar
209	İbak
210	Senugörg
211	Adnuh
212	Kadkalug nam-1 diğeri Erbus
213	Mohriba
214	Radkırk
215	Lazarvaris
216	Esnabeneh
217	Dacaknes
218	Vazavir

219	Ernuh
220	Göşek
221	İkirdkum
222	Karcafer
223	Zağikus nam-1 diğer Kızılköy
224	Mankaran
225	Karyuğit
226	Keyatus
227	Hober
228	Teshat
229	Bariyag
230	Karyunmaz
231	Sanuye
232	Harsur
233	Karkun
234	Tandur Kayası
235	Karmunh
236	Manadun
237	Barpenek
238	Aksur
239	Görgöş
240	Sinud
241	İyusag
242	Karnuc
243	Serakud
244	Kalyuz
245	Dav
246	Vatas
247	İnunhak
248	Ez dak
249	Mehaneg
250	Lavcur
251	Elyuturk
252	Salunut
253	Kemhamanis
254	Kaldus
255	Korkud
256	Hasanut
257	Alaca
258	Arkis
259	Habirhohor
260	Duba
261	Musistab nam-1 diğer Hazarviran
262	İfurcik
263	Sedye
264	Kayuyavor

265	Kızılpenker
266	Sanisbadsani
267	Samasur
268	Kemhak
269	Hasakluh
270	Salunat
271	Kohormanis
272	Zamuhahir
273	Vabeg
274	İgtetrudur
275	Değirmen Deresi
276	Kosur
277	İnmeksud
278	Raverpenek
279	Hoşış
280	Kemhis
281	Kemhis
282	Daçirik
283	Daçirik-i Atik
284	Pinmerud
285	Pirtesan
286	Sağman
287	Bakan Hatun
288	İryahatkan
289	Beranes
290	Gübir
291	İşdakahut-1 Ulya
292	Muşoh
293	Kat
294	İşdakahut-1 Sufla
295	Kormihah
296	Tondurkas
297	İğnudur
298	Kovaş
299	Lubnur
300	Çamubeg
301	İnmanud
302	Sidavid
303	Karsud
304	Virindan
305	Kırbaşı
306	Güney Bersur
307	Kersagüt
308	Remsisad
309	Keşiş
310	Verişnut

311	Salarit
312	Madhut
313	Kaynur
314	Romisur
315	Hoşış
316	Erkarkur
317	Mahalle-i Karzar
318	Peneskird
319	Peneskird
320	Peneskird-i Ulya
321	Pirdaş
322	Kesman
323	Hasna
324	Bertus
325	Kardaşkit
326	Halakarud
327	Cuvayad
328	Zadnuvanis
329	Sokad
330	Halakar-1 Ulya
331	Turpirin
332	Odbeg
333	Lahor
334	Halakar-1 Sufla
335	Kormerbeg nam-1 diğer Kızılgüyük
336	Hoşuvan
337	Dur
338	Kemrasur
339	Oğzab-1 Ulya
340	Oğzab-1 Sufla
341	Komeris
342	Kat
343	Mehabeg
344	Havdes
343	Cabad
344	Orun
345	Sazekrik
346	Mokal
347	Migöm
348	Sihadayig
349	Mazikerik
350	Benan
351	Ekihdab
352	Sadmezi
353	Kamsakan
354	Cinci Livanesi

355	Musis
356	Tegördab
357	Kadhanis
358	Selugörk
359	Romi
360	Karves
361	Kadın Kilisesi
362	Emri
363	Kadekriknah
364	Toğmişhala
365	Mokor
366	Kemisya
367	Karstis
368	Yündük
369	Enuba
370	Sokaş
371	Ork
372	Katakus
373	Todayinir
374	Korparis
375	Konhonis
376	Sokurk
377	Kuzey
378	Mendaşin
379	Sad anumna
380	Sendidgüm
381	İskadiye
382	Teklub
383	Gökaşın
384	Piterub
385	Hanmanut-1 Sufla
386	Kemhan
387	Kabarmelik
388	Kütşahane
389	Elmuya
390	Acalim
391	Küçük
392	Sağubar-1 Ulya
393	Kemersud-1 Sufla
394	Pefdad
395	Bidartnaz
396	Bidartpavey
397	Ekamet
398	Concundiki-i Ulya
399	Kemersud-1 Ulya
400	Samurya

401	Gördüsan-ı Küçük
402	Sisnemu
403	Kemhan
404	Bedak nam-ı diğer Yadikbeg
405	Şiraz
406	Ahalşin
407	Gürcübey-i Sufla
408	Küçük Gürcübey-i Sufla
409	Kenmasud
410	Bedriyebavîh
411	Küçük Damal
412	Oyşutvan
413	Kemerti
414	Sadakuş
415	Sadkum
416	Peçadik
417	Alacakilise
418	Sakarbeg
419	Sahadirikası
420	Haşar
421	Defaşin
422	Güperya
423	Hastad

Tablo 7: Ardahan-ı Büzürg Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar⁴⁶

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tahrir defterlerinde büyük ve küçük vurgusu olan Büzürg ve Küçük kavramlarına çok rastlanmaktadır. Bu vurgu elimizdeki belgede vardır. Bu livâda; **Diban-ı Küçük, Varduşan-ı Küçük, Dordusan-ı Büzürg, Honok-ı Küçük, Laluvane-i Büzürg, Diban-ı Büzürg, Varduşan-ı Büzürg, Torshav-ı Büzürg, Alabay-ı Küçük, Burshu-ı Küçük, Dayad-ı Küçük, Damad-ı Küçük, Küçük, Gördüsan-ı Küçük, Küçük Damal** adlı yer adları vardır.

Bu livada da renk ile nitelendirilmiş yer adları vardır. Bunlar; **Kızılköy, Aksur, Alaca, Alacakilise, Kızılçamerin, Kızılpenker.**

Ayrıca tabiata, fiziki, coğrafi, içtimai, tarihi ve beşerî yer adlarına baktığımızda; **Orakilise, Okharkapan, Çoban, Gündüzvel, Kilise, Körkaya, İhakala, Kerbikilise, Kilise-i Hoyane(?), Samkilise, Başköy, Kırsıyan, Güne, İdagöl, Orkilise, Tura, Yaylak-ı Temraçınar, Kilise-i Mirya, Taşgönük, Kızılköy, Tandur Kayası, Aksur,**

⁴⁶. Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 67a-107b.

Korkud, Hazarviran, İfurcık, Sedye, Değirmen Deresi, Daçirik-i Atık, Bakan Hatun, Kırbaşı, Kadın Kilisesi, Gökaşın, Kütşahane, Şiraz, Alacakilise.

2.2.7. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde "Livû-i Pertekrek"

Bu livâ günümüzde Artvin'e bağlı Yusufeli ilçesidir. Bu livâda 3 nahiye, 26 karye ve 11 mezra vardır.

Burada aşağılık ve yukarılık vurgusu vardır. Bunlar; **Halkas-ı Ulya, Havrikaber-i Ulya, Havrikaber-i Sufla, Mokas-ı Sufla**'dır. Burada büyük vurgusu da vardır; **Hovak-i Büzürg.**

Ayrıca tabiata, fiziki, coğrafi, içtimai, tarihi ve beşerî yer adlarına baktığımızda; **Hanı, Hosvalanı Yaylası, Kilise.**

No	Yer İsmi
1	Pertekrek
2	Pertekrek
3	Covar
4	Gocek
5	Kiskim
6	Hovak-i Büzürg
7	Kobak
8	Kirvens
9	Remsasur
10	Hanı
11	Orsak
12	Halkas
13	Halkas-ı Ulya
14	Cemavir
15	Havrikaber-i Ulya
16	Havrikaber-i Sufla
17	Dabik
18	Horabormuh
19	Harkas
20	Hirkos
21	Kesirib
22	Erkab
23	Ahis
24	Hadricud
25	Homiri
26	Sakkis
27	Salkeması
28	Havrib
29	Hosvalanı Yaylası
30	Mokas-ı Sufla

31	Sahalik
32	Domis
33	Basya
34	Harilki
35	Dan
36	Cemalmamromremi
37	Hungamek
38	Kosilis
39	Kodışor
40	Kilise

Tablo 8: Pertekrek Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar⁴⁷

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ele aldığımız defterimizde hem livâ hem de nahiye olan Pertekrek'in etimolojisine baktığımız; "Yazılı belgelerde Pert-Eğrek, Pert-Eğerek, Pert-Ekrek, Pert-Ekerek biçimlerinde geçer, Halk ağzında kısalıp Peterek oldu. Umar da Pert-Eğrek/Pert-Ekrek adını "Besbelli ki aslı Ermenice Pert-Akarag'dır: Hisar-çiftlik" diye açıklar."⁴⁸

2.2.8. 216 Numaralı Tahrir Defteri'nde "Livâ-i Ardanuç"

Bu livâ günümüzde Artvin'e bağlı bir ilçedir. 5 nahiye, 93 karye, 36 mezra ve 2 mahalle vardır. Burada da Rabat vurgusu vardır; **Rabat-ı Kala-i Ardanuç**. Ayrıca tabiata, fiziki, coğrafi, içtimai, tarihi ve beşerî yer adlarına baktığımızda; **Komişhan, Unushev, Zağlıskevi, Turkaya, Sukular, Şavkular, Siron Değirmeni, Kilise-i Ağmiş, Aspişen**. Renk ile sıfatlandırılmış bir yer de vardır; **Karakun**

No	Yer İsmi
1	Ardanuç
2	Ardanuç
3	Aha
4	Esmagöya
5	Ohkah
6	Mokri
7	Sokar
8	Komişhan
9	Peciye
10	Unushev
11	Acaraş
12	Minakab
13	Basa

⁴⁷ Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 108b-120a.

⁴⁸ Taner Artvinli, Artvin Yer Adları Sözlüğü (İdari, Yerleşim ve Coğrafi Yer Adlarının Toponimisi), s.217.

14	Oryuni
15	Kumya nam-ı diğer Demuruc
16	Meyakum
17	Tanrud
18	Karakun
19	Kaptahor
20	Karuniya
21	Kantram
22	Samsad
23	Sakda
24	Salyane
25	Orun
26	Hola
27	Abakid
28	Kıradel
29	Vartisha
30	Kandarum
31	Zağlıskevi
32	Zağriye
33	Miryus
34	Ahnimen
35	Dekirmuh
36	Disutuvan
37	Turkaya
38	Ustamel
39	Havt
40	Hada
41	Mezamihip
42	Esindirhala
43	Otisgün
44	Yodi
45	Osak
46	Sağriye
47	Erbavic
48	Çıldır
49	Dasaluk
50	Kadyasut
51	Tenuvan
52	Busekda
53	Kılaşıt
54	Sukular
55	Hol
56	Baveruz
57	Şavkular
58	Senha
59	Vartalibe

60	Cemokrut
61	Koçpurut
62	Eroku
63	Minoli
64	Bağatyukavan
65	İklab
66	Vonah
67	Siron Değirmeni
68	Pehsine
69	Vaysuban
70	Vahidedak
71	Tavusker
72	Ohur
73	Sasor
74	Tavusker
75	Ortuz
76	Derisur
77	Ori
78	Hakuri
79	Endkuş
80	Savud
81	Ohir
82	Cehis
83	Ondar
84	Salusit
85	Erkiş
86	Perinkas
87	Pobur
88	İrkis
89	Badisur
90	Kahak
91	Hoknac
92	Muşkalkid
93	Menaşkirakah
94	Çarmaşir
95	İbinik
96	Nanakos
97	Mahuş
98	Baladşakadi
99	Kadkan
100	Şekiniş
101	Bağavur
102	Sadikde
103	Kotaş
104	Kinazur
105	Orum

106	Sorig
107	Koduya
108	Orar
109	Kosağit
110	Saludat
111	Kadikha
112	Samtah
113	Buşuşun
114	Halliş
115	İbusir
116	Maçmur
117	Mohavid
118	Haşut
119	Pir
120	Acesi
121	Kilise-i Ağmis
122	İşhan
123	İşhan
124	Aspişen
125	Morki
126	Ersis
127	İşşan
128	Manatkum
129	İriş
130	İşhaniknik
131	Gudashev
132	İborok
133	Orsak
134	Or
135	Yodiromi
136	Cemuras
137	Ahat
138	Busak

Tablo 9: Ardanuç Livâsı Dahilinde Nahiye, Karye ve Mezraa'lar⁴⁹

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ele aldığımız defterde hem livâ hem de nahiye olarak gösterilen Ardanuç'un etimolojisine bakarsak; "9. Yüzyıldan bu yana Gürcü kaynaklarında Artanuci adıyla geçer. Antik Çağdan beri kullanılan Ardanuç adının nihai kökeni belirsizdir."⁵⁰Bir hikâyeye göre bir kralın oğlu bir çobanın kızına âşık olmuş fakat ona kavuşamayınca ar

⁴⁹Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 113a-120a.

⁵⁰ Taner Artvinli, Artvin Yer Adları Sözlüğü (İdari, Yerleşim ve Coğrafi Yer Adlarının Toponimisi), s.60

etmiş ve kendini kayalardan aşağı atmış. Bunu izleyenler “Arından uçtu” demişler ve bu söz zamanla dillerde değişime uğrayarak Ardanuç şeklini almıştır.⁵¹

2.2.9. 216 Numaralı Tahrir Defteri’nde “Livâ-i İmerhev-Livâ-i Machil-Livâ-i Livâne”

Bu livâlar ele aldığımız deftere sonradan eklenen sayfalarda olduğu için birlikte ele aldık. Bu livalarda 2 Nahiye, 7 karye, 1 mezra ve 1 bağ vardır.

Bu arada defterde Livâ-i Machil dahilinde hiçbir yer kaydedilmemiştir.

No	Yer İsmi
1	Livâne
2	İbras
3	Uyun
4	Kuvarshan
5	Koyadaver
6	Ebrika
7	İmerhev
8	Salimad
9	Miraye
10	Mamanelis
11	Bağ der karye-i Dasamop

Tablo 10: İmerhev ve Livâne Livâları Dahilinde Nahiye, Karye, Mezra ve Bağ’lar⁵²

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Machil’in etimolojisine baktığımızda; Macaheli veya Maç’axeli denirdi. “Maç’axeli sözcüğünün gövdesi ç’a’dır. Gürcücede ç’a “kuyu, çukur” anlamındadır. Maç’axeli adındaki “x” harfi, “exi” sözcüğü ile ilişkilidir. “Exi” kayadaki doğal oyuk, mağara demektir.”⁵³

Livâne’nin etimolojisine baktığımızda; Burası Yusufeli ve Artvin il merkezini kapsayan bölgedir. Livâne’nin kökeninin öz biçimi belirsizdir.

İmerhev’in etimolojisine baktığımızda; yeni adı Meydancık olan bu yer Şavşad bağlı bir yer ve vadinin adıdır. Gürcüce İmerxevi de denilen bu sözcüğün anlamı “karşı vadi/karşidere” anlamına gelmektedir.⁵⁴

⁵¹ Ayr. Bkz. Taner Artvinli, a.g.e., ss.59-60.

⁵² Ayr. Bkz. Ek 1: BOA, TKGM, TADB, TTD, 245-55, 216, ss. 6b-7b.

⁵³ Taner Artvinli, a.g.e., s.184.

⁵⁴ Taner Artvinli, a.g.e., s.143.

3. BÖLÜM: ÇILDİR EYALETİ'NİN İKTİSADİ DURUMU

Osmanlı Devleti'nin dönem dönem iktisadi ve ekonomik politikalarından değişiklik olmuştur. Kuruluş döneminde topraklar, temlik sistemi ile dönemin akıncı beylerine verilirdi. Bu akıncı beyleri fethettikleri toprakların gelirleri ve idaresi sultanın nâmesi ile kendilerine bağlardı. Bu durum Ankara savaşında bir kırılma noktasına uğramış ve Fatih Sultan Mehmed döneminde tamamen ortadan kalkmıştır. Bunun nedeni ise Ankara savaşı ve sonraki süreci devlette bir travmaya yol açmıştır. Bu savaştan sonra yavaş yavaş sisteme devşirmeler sokulmaya başlanıp, devamında devletin asli gücü olan Türklerin sistem dışına itilmesi ile nihayete ermiştir. Bu süreç içerisinde devşirmeler devletin bütün sınır noktalarına hâkim olmuştur. Türkler ise bir devlet görevlisi olarak en fazla medreselerde müderris olabiliyorlardı.

Bu sürecin neticesinde timâr sistemine daha ağırlık verilip, ordunun asli gücü olan eyalet ordularının neferlerini bu sistem içerisindeki sipahiler oluşturmuştur. Bu sistem ilerleyen satırlarda daha detaylı anlatılacaktır.

Fütuhat kapısının kapanması ile hem devletin önemli gelirlerinden biri olan ganimet geliri sekteye uğraması hemde yeni toprakların elde edilememesinin neticesinde eyalet ordusunun giderlerinin karşılanamamaya başlanmıştır. Ayrıca bu durum nakit para ihtiyacının doğmasına da sebebiyet vermiştir. Nakit paraya ihtiyacın neticesinde timâr toprakları daraltılıp, ilk iltizam, daha sonra malikane sistemi devreye sokulmuştur. Bu iktisadi ve ekonomik politikalar ilk anda gelirlerin artmasına yarasada sonraki süreçte tekrar gelir açıkları verilmiştir. Neticede bu politikalar daha çok günü kurtarmaya yönelik olmuştur. Bununla birlikte bu yapılanlar neticesinde devletin geleceği ipotek altına alınmıştır.⁵⁵

Genel manada Osmanlı ekonomisi zirai ekonomiye bağlı olduğu için timâr sistemi en uygun sistemdi. Bu sistemin gelirlerini has, zeamet ve timâr gelirleri oluşturuyordu. Timâr gelirleri bölgenin tahriri yapıldıktan sonra belirleniyor ve yarar sağlayan kişilere dağıtılıyordu.

Çıldır Eyaleti'nde de bu sistem uygulanırdı. Fakat istisnai bir durum olarak bölgedeki timâr toprakları ya bölgenin beyinin kendi adamlarına ya da önceki toprak sahiplerine

---

⁵⁵ Ayr. Bkz: Yavuz Cezar, Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi, (XVIII. yy dan Tanzimat'a Mali Tarih), Alan Yayıncılık, İstanbul 1986, ss. 27-150; Ahmed Güner Sayar, Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013, ss. 25-60.

dağıtılıyordu. Bunun nedeni ise bölgede uygulana gelen yurtluk ve ocaklık sistemi ile alakalı idi.

Ele aldığımız defter dahilinde olan Çıldır Eyaleti'nin iktisadi ve ekonomik görünümünü livâ gelirleri ve bu gelirleri timâr sistemi içerisindeki dağılımı şeklinde göz önüne sunacağız. Bu kısım sırayla has, zeamet ve timâr gelirleri başlıkları altında anlatılacaktır.

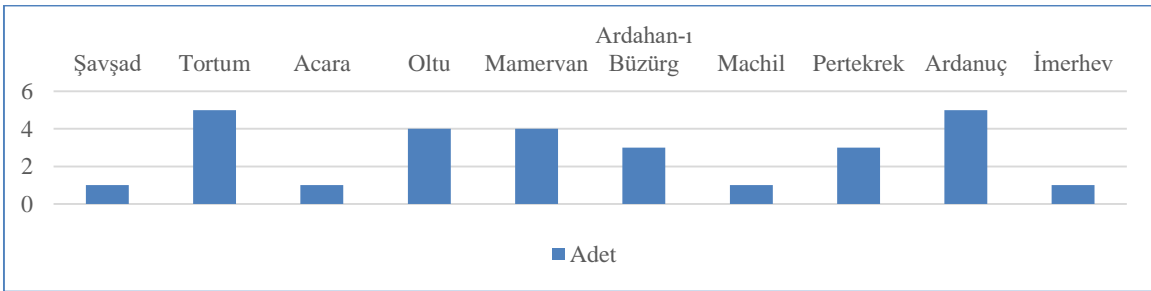
3.1. Eyalet Gelirlerinin Has, Zeamet ve Timâr Olarak Dağılımı

3.1.1. Haslar

Yıllık geliri yüz bin ve bundan daha fazla akçelik gelire sahip olan toprağa ait bir kavramdır. Geçim yolu olarak da adlandırılan ve padişaha verilenler havass-ı hümayun olarak isimlendirilirdi. Bu gelir padişahın başka kişilere de verilirdi. Bunlar hanedan mensupları, sultanlar, vezirler, beylerbeyiler, sancakbeyleri gibi devlet içinde yer alan kişilere verilirdi. Padişah ve hanedan mensuplarına verilenler dışında kalan kişilerin yani vazifelilerin vazife süreleri içinde bu gelirler bunlara aitti. Azilleri ya da ölümleri ile bu hakkı kaybederlerdi.⁵⁶

Padişah ve hanedan mensupları dışındaki kişilere verilen en fazla yıllık geliri veziriazam hassıdır ve bu da 1200000 akçedir. Beylerbeyiler ise 1000000 ile 1200000 akçe arasında değişim gösteren haslar verilirdi.

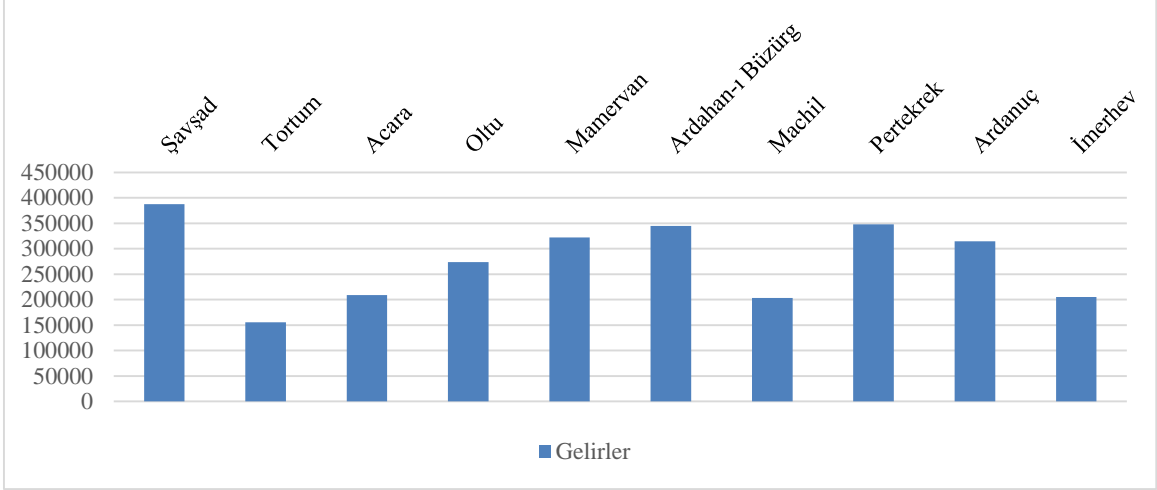
Defterimize kaydedilen has sayısı toplam 28'dir. Bunlardan 5 tanesi padişah, 19 tanesi mir-livâ, 2 tanesi mir-alay, 1 tanesi görevi belli olmayan birinin ve 1 tanesi de 7 kişinin hissesine bölünmüş haslardır. Bunların toplam gelirleri 2547506'dır.

Grafik 1: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Hasların Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur

⁵⁶ Halil Cin, Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1978, s.86.

Grafik 2: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Has Gelirlerinin Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

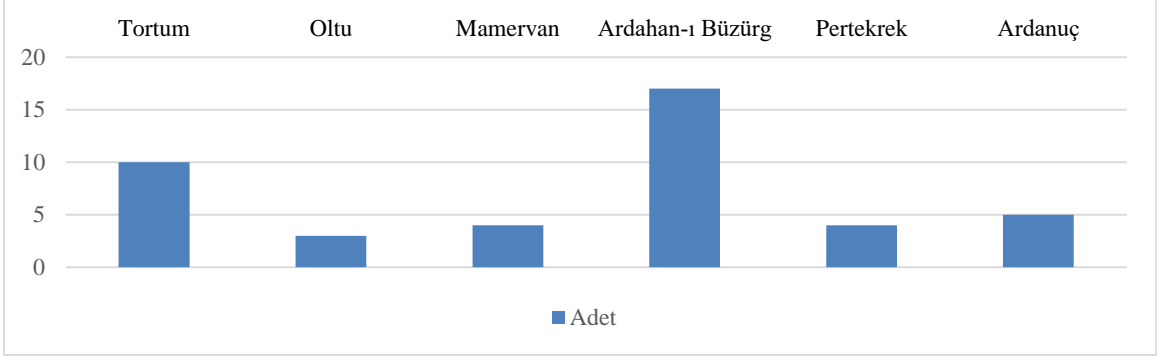
Grafik 2’de Görüldüğü gibi en fazla has gelirine sahip livâ 387610’luk geliri Şavşad’dır. En az gelire sahip olan livâ ise 155600’luk geliri Tortum’dur. En fazla has gelirine sahip kişi Şavşad livâsındaki haslardan birine sahip olan ve aynı zamanda Şavşad mir-livâsı olan Mehmed Bey’dir Bu beyin geliri ise 387610’dur. En az has gelirine sahip olan kişi ise Pertekrek livâsındaki haslardan birine sahip olan ve aynı zamanda Nısf-1 Livâne ve Pertekrek mir-livâsı olan Ferhad Bey’dir. Bu beyin geliri ise 5000’dir.

3.1.2- Zeametler

Yıllık geliri iki bin ila yüz bin akçelik gelire sahip olan toprağa ait bir kavramdır. Bu toprak gelir çeşidi eyalet merkezinde yer alan devlete bağlı memurlara verilirdi. Bununla birlikte timârlı sipahiler terakki alarak zeamet sahibi diğer bir ifadeyle zaim olabiliyorlardı. Zeamet kolayca el değiştiremez ve bir zaim ölünce zeamet geliri bölünmeden ne eksik ne fazla yani aynı boyutuyla başka bir zaim verilirdi. Buna karşılık terakki yolu ile, bir yer timâr iken zeamet olan ise zaim ölünce pay edilerek timar olarak yeniden dağıtılırdı.⁵⁷

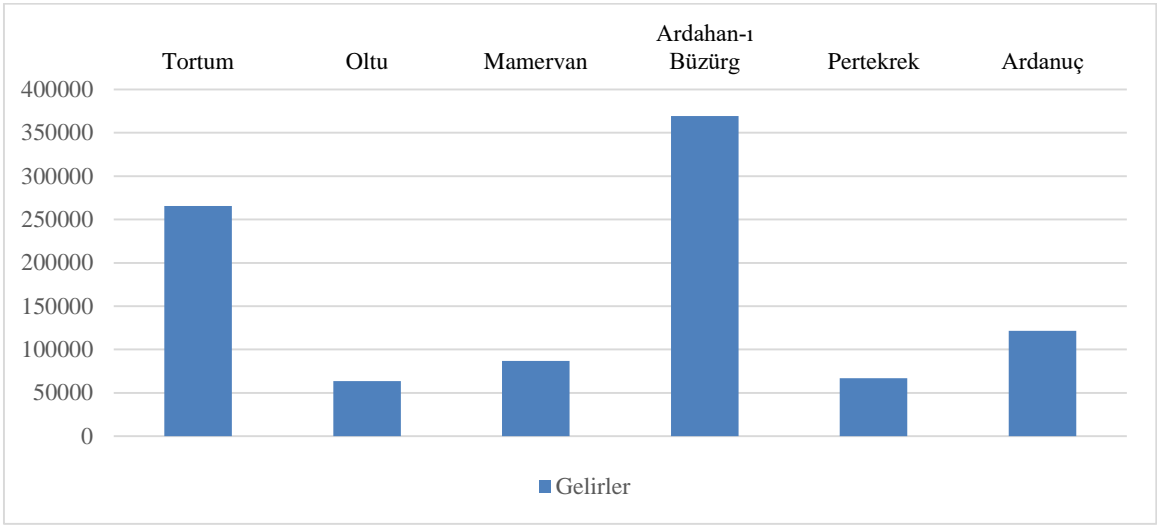
Elimizdeki deftere kaydedilen zeamet sayısı 43’tür. Bu zeametlerin toplam geliri 987000’dir.

⁵⁷ Halil Cin, a.g.e., s. 86.

Grafik 3: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Zeametlerin Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 4: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Zeamet Gelirlerinin Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 4'te görüldüğü gibi en fazla zeamet gelirine sahip livâ 369500'lük gelirli Ardahan-1 Büzürg'dür. En az gelire sahip olan livâ ise 63500'lük gelirli Oltu'dur. En fazla zeamet gelirine sahip kişi Ardahan-1 Büzürg livâsındaki zeametlerden birine sahip olan ve aynı zamanda Ardahan-1 Büzürg mir-livâsının kethüdası olan Hüdaverdi'dir. Sahip olduğu gelir ise 43000'dir. En az has gelirine sahip olan kişi ise Ardahan-1 Büzürg livâsındaki zeametlerden birine sahip olan ve aynı zamanda Erzurum sancağının mir-alayı olan Mehmed Bey'dir. Bu beyin geliri ise 6000'dir.

3.1.3. Timârlar

Yıllık geliri 1000 ila 19999 akçelik gelire sahip olan toprak gelirine ait bir kavramdır. Osmanlının merkezîyetçilik anlayışına uygun bir şekilde merkezden uzak yerleri daha sağlıklı bir şekilde kontrol edebilmek için ortaya çıkmıştır. İlk anda askeri ihtiyaç olarak

ortaya çıkmışsa da ilerleyen süreçte sadece askeri ihtiyaçları değil aynı zamanda sosyo-ekonomik ihtiyaçları da etkiler olmuştur.⁵⁸

Timâr sistemi, Osmanlının önceki ya da çağdaşı olan Türk-İslam devletlerinde uygulanan ikta sisteminin devamı niteliğini taşımaktadır. Elbette bu tip uygulamalar orta çağ Avrupa devletlerinde de gerçekleştiriliyordu. Buna göre timârın Türk-İslam devlet geleneğindeki yerini gösteren tanımlamalardan çok, timârın genel bir anlamda, para ekonomisinin gelişmemiş, toprağa daha çok bağımlı olduğu yerlerde uygulanan, büyük bir çoğunluğu aynı yani ürün olarak toplanarak daha sonra pazarlarda satılıp nakte yani paraya çevrilmesi, bundan sonra merkezî bir çizgide devlet hazinesi tarafından toplanarak dağıtılmasını kolaylaştıran ve dağıtılacak maaşlarda vazifelilerin yerinde alması sağlayan bir uygulamadır.⁵⁹

Osmanlı Devlet’inde timârlar gelir cinsine, gelir kökenine, serbest olma ve olmama durumuna, hizmet şekline ve tutarlarına göre tasnife tabi tutulmuşlardır. Timârlar savaşa katılması ön koşuluyla bir sipahiye padişah tarafından tevcih edilirdi. Fakat timârlar sadece askeri görevlilere değil aynı zamanda sivil görevlilere de verilebilirdi.⁶⁰

Sivil timârlar sivil toplumda yer alan ve muhtelif görevleri olan şahıslar tevcih edilirdi. Bunlar toplumsal ve dini yaşamla ilgili görevliler olarak ikiye ayrılabilirdi. Toplumsal yaşamla ilgili görevlilere kadı, mirahor ve subaşı örnek verilebilir. Dini yaşamla ilgili görevlilere ise imam ve hatipler örnek verilebilir.⁶¹

Askeri timârlar genel manada süvarilere tevcih edilmekle süvari olmayanlara da tevcih edilebilirdi. Bunlar ise kale ve deniz görevlilerine tevcih edilen timârlar olarak ikiye ayrılabilir. Kale timârlarında görevli olan şahıslar dizdar, kethüda ve kaledeki muhafız sınıfı olan merdiler örnek verilebilir.⁶²

Elimizdeki deftere kaydedilen timâr sayısı 493’tür. Bu timârların toplam geliri ise 2340225’tir.

Oltu: Burası 121 timâr adetiyle en çok timârın bulunduğu ikinci livâdır. Bunun yanında 569090 akçelik timâr geliriyle en çok timâr gelirli ikinci livâdır.

---

⁵⁸ Halil Cin, a.g.e., ss. 86-87.

⁵⁹ Nicoara Beldiceanu, XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devleti’nde Tımar, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Teori Yayınları, Ankara, 1985, ss. 11-24.

⁶⁰ Nicoara Beldiceanu, a.g.e., ss. 25-76.

⁶¹ Nicoara Beldiceanu, a.g.e., ss. 77-98.

⁶² Nicoara Beldiceanu, a.g.e., ss. 77-98.

Mamervan: Burası 86 timâr adetiyle en çok timârın bulunduğu üçüncü livâdır. Bunun yanında 365997 akçelik timâr geliriyle en çok timar gelirli üçüncü livâdır.

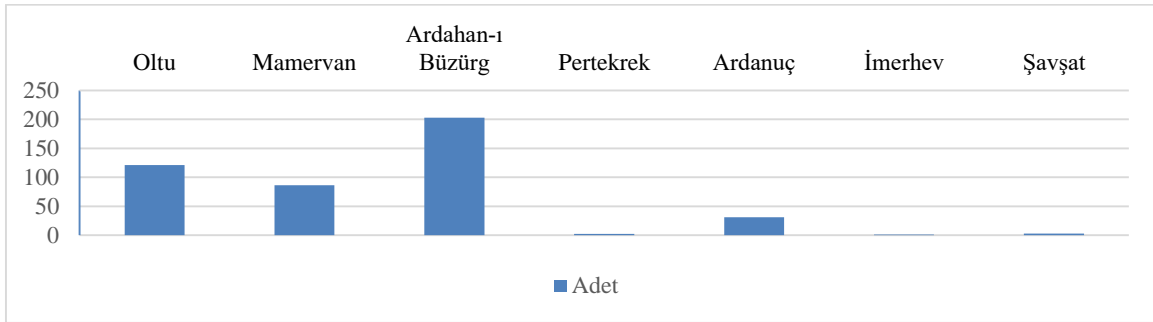
Ardahan-ı Büzürg: Burası 203 timâr adetiyle en çok timarın bulunduğu birinci livâdır. Bunun yanında 916894 akçelik timâr geliriyle en çok timâr gelirli birinci livâdır.

Pertekrek: Burada 2 adet timâr bulunmaktadır. Bunun yanında burasının 28900 akçelik timâr geliri vardır.

Ardanuç: Burada 31 adet timâr bulunmaktadır. Bunun yanında burasının 143695 akçelik timâr geliri vardır.

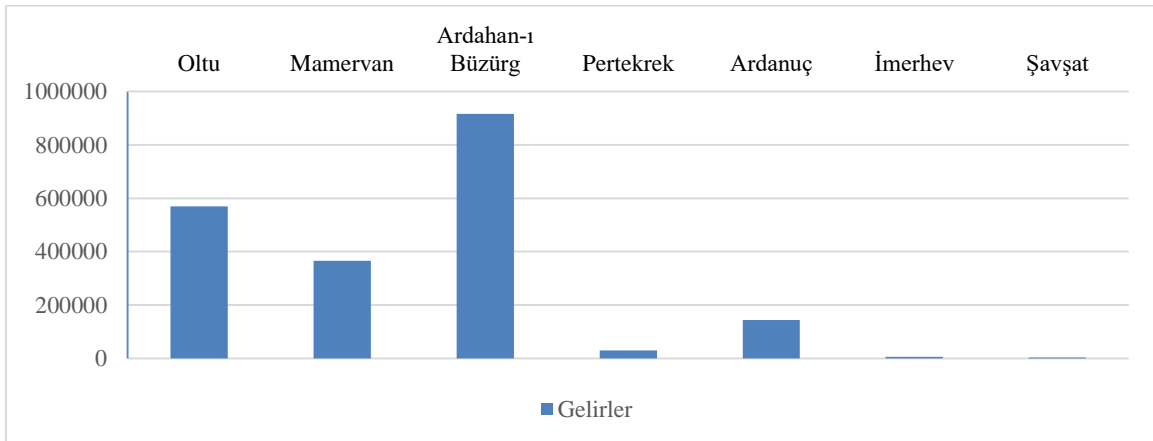
İmerhev: Burada 1 adet timâr bulunmaktadır. Bunun yanında burasının 5999 akçelik timâr geliri vardır.

Şavşat: Burada 3 adet timâr bulunmaktadır. Bunun yanında burasının 3650 akçelik timâr geliri vardır. Burasının timâr sayısı İmerhev livâsından daha çok olmasına rağmen o livâyâ göre daha az timâr geliri vardır.

Grafik 5: 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Timârların Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 6. 216 Numaralı Deftere Göre Livâlardaki Timâr Gelirlerinin Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.2. Yurtluk ve Ocaklık Sistemi

Bu sistemin tanımını yukarıda yapmıştık. Fakat burada da kısa bir tanımını yapmak gereklidir. Yurtluk ve ocaklık uygulaması, bir alanın gelirinin bir şahsa tahsisi anlamında Osmanlı mali ve iktisadi sistemi içinde yer alan bir kurumdur. Bu iki kavrama baktığımızda, yurtluk yalnız kayd-ı hayat şartıyla birinin tasarrufuna verildiği halde ocaklık irsî olarak birinin tasarrufuna verilir. ⁶³ Yurtluk ve ocaklık sisteminde bu her iki yön de bulunmaktadır.

Çıldır eyaletinde bu istisnai sistem uygulanmaktadır ve elimizdeki defterdeki kayıtlara da yansımıştır. Bunu göstermek için aşağıda defterden birkaç örnek verdik;

Hashâ-i be-nam Yusuf mir-livâ-i Pertekrek yurtluk ve ocaklık ber-vech mülkiyet.

Karye-i Kodışçor tâbi'-i Pertekrek

Hasıl 40000

An Hashâ-i be-nam Ferhad Bey mir-livâ-ı Nıfs-ı Livâne ve Pertekrek yurtluk ve ocaklık ber-vech mülkiyet

Karye-i Hungamek tâbi'-i Pertekrek

Hasıl 5000

Zeamet-i be-nam yurtluk ve ocaklık be-nam Ali çavuş dergâh-ı âli

Karye-i Orsak tâbi'-i Pertekrek maa Karye-i Halkas tâbi'-i m maa

mezraa-i Hakkis ve Sabiluesmas mezraa-i Havaris

tâbi'-i Pekrek

Hasıl 7000

Hasıl 18000

Yekûn 25000

Bu örneklerden görüldüğü üzere hem has hemde zeamet olmak üzere yurtluk ve ocaklık sistemi bölgede uygulanmıştır. Bu şekilde elimizdeki deftere de yansımıştır.

---

⁶³Ayrıca Bkz. Orhan Kılıç, "Yurtluk", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 43, İstanbul 2013, ss. 614-615; Orhan Kılıç, "Ocaklık", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 33, İstanbul 2007, ss. 317-318; Zeki Pakalın, "Yurtluk ve Ocaklık", OTDTS., C. III, İstanbul-1993, s. 639.

SONUÇ

Tahrir defterleri bir bölgenin sosyal, ekonomik, demografik ve mali yönünü göstermektedir. Defterimiz bir icmâl defteri olduğu için fazla bir kayıt yoksa da tahrir defterlerinin bu niteliğini taşımaktadır. Bu yüzden bölgenin tam anlamıyla fotokopisi çıkarmak için diğer bölgelerdeki icmâl ya da mufassal defterlerine bakmak gerekmektedir. Lakin yine de defterimize çok değerli bilgiler kaydedilmiş ve bu kayıtlar bir tasnife tuttuk. Bu suretle böyle bir tez ortaya çıkardık.

Defterimiz Osmanlı zamanında Çıldır bölgesi denilen bu bölge günümüzde ise Gürcistan'ın ve Erzurum'un bir kısmı ile birlikte Artvin ve Ardahan'ı sınırları içine alan bir bölgedir. Elbette bu bölgenin sınırları zaman içerisinde daralıp genişlese de genel manada yukarıda çizdiğimiz alanı ihtiva etmektedir.

Çıldır bölgesi hem transit geçiş noktası hemde jeopolitik açıdan önemli konumda olması hasebiyle günümüze değin önemini korumuştur. Eskiçağlardan beri orada her zaman muhtelif irili ufaklı siyasi yapılar olmuştur. Bu bakımda orada ya devletler kurulmuş ya da devletlerin hakimiyet alanının içerisinde valilikler kurulmuştur. Bu yüzden orası her dönem uluslararası büyük güçlerin güç deneme alanı özelliğini korumuştur.

Tarihsel süreç içerinden bu bölge üzerinden birçok millet gelip geçmiştir. Özellikle de Türkler bu bölgeye gelmiştir. Bu bölgeye Türklerden ilk Kimmerler daha sonra sırasıyla İskitler, Göktürkler, Kıpçaklar, Selçuklular, Timurlular, Safeviler ve Osmanlılar gelmiştir. Burada önemli olan Kıpçaklardır. Kıpçaklar iki kez Gürcistan krallığı sırasında gelmiş ve bölgeye demografik açıdan çok büyük etkileri olmuştur. Bu anlamda zamanla bölge büyük bir şekilde söz sahibi olmuşlardır.

Bölgede süregelen Osmanlı-Safevi mücadelesinde bu Kıpçakları her iki devlette kendi yanlarına çekmek için birden fazla sancaklar ihdas etmiştir. Bu durum ayrıca Osmanlılar tarafından bölgede istisnai bir sistem olan yurtluk ve ocaklık sisteminin uygulanmasına da yol açmıştır.

Osmanlılar bu bölgede bir eyalet kurmuş ve başına da bölge beylerinden Menuçehr yani Müslüman olup sonradan ismi değişen Mustafa Paşa geçirilmiştir. Bu Paşaya da yurtluk, ocaklık ve mülkiyet şeklinde bir has verilmiştir. Bu suretle bölgede yurtluk ve ocaklık sistemi uygulanmaya başlamıştır.

Defterimizde bu bölge idari taksimat açısından buradaki yerleşkeler livâ, nahiye, karye ve mezraa olarak nitelendirilmiştir ve kayıt altına alınmıştır. Bunların dışında

defterimize çiftlikler, bağlar, mahaleler ve memlehalar da kaydedilmiştir. Bu anlamda defterimize kaydedilmiş toplam 11 livâ, 31 nahiye, 874 karye, 377 mezra, 3 çiftlik, 7 bağ, 4 mahalle ve 3 memleha vardır.

Çıldır eyaleti de timâr sistemi uygulanan eyaletlerden biridir. Bu sistemin içerisinde has, zeamet ve timâr gelirleri vardır. Bu bakımdan defterimize kaydedilmiş toplam 28 has, 43 zeamet ve 493 timâr vardır.

Livâ	Nahiye	Karye	Mezra	Çiftlik	Bağ	Mahalle	Memleha
Tortum	4	75	107	-	-	-	2
Şavşad	1	46	13	3	6	-	-
Acara	2	44	1	-	-	-	-
Mamervan	2	123	20	-	-	-	-
Oltu	6	161	70	-	-	1	1
Ardahan-ı Büzürg	6	299	118	-	-	1	-
Pertekrek	3	26	11	-	-	-	-
Ardanuç	5	33	36	-	-	2	-
Livâne	1	4	1	-	-	-	-
İmerhev	1	3	-	-	1	-	-
Machil	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	31	874	377	3	7	4	3

Tablo 11: 216 Numaralı Deftere Kaydedilmiş Bütün Yerleşkeler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Livâlar	Has	Zeamet	Timâr
Tortum	5	10	46
Şavşad	1	-	3
Acara	1	-	-
Mamervan	4	4	86
Oltu	4	3	121
Ardahan-ı Büzürg	3	17	203
Pertekrek	3	4	2
Ardanuç	5	5	31
Livâne	-	-	-
İmerhev	1	-	1
Machil	1	-	-
Toplam	28	43	493

Tablo 12: 216 Numaralı Deftere Kaydedilmiş Bütün Has, Zeamet ve Timâr Adetleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Livâlar	Has	Zeamet	Timâr
Tortum	155600	265000	306000
Şavşad	387610	-	3650
Acara	208959	-	-
Mamervan	322000	87000	365997
Oltu	273500	63500	569090
Ardahan-ı Büzürg	344500	382500	916894
Pertekrek	347700	67000	28900
Ardanuç	314650	121500	143695
Livâne	-	-	-
İmerhev	205058	-	5999
Machil	203229	-	3650
Toplam	2772806	986500	2340225

Tablo 13: 216 Numaralı Deftere Kaydedilmiş Bütün Has, Zeamet ve Timâr Gelirleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgesi

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM), Tapu Arşiv Dairesi Başkanlığı (TADB), Tapu Tahrir Defterleri (TTD), Kutu/Gömlek No. 245-55, Defter No. 216, H. 1160 / M. 1747-1748.

Kitap ve Makaleler

Ayn-ı Ali Efendi, Kavânîni Âl-i Osman der Hülâsa-i Mezâmin-i Dîvân, Önsöz: M. Tayyib Gökbilgin, Enderun Yayınları, İstanbul, 1979.

Ayn-ı Ali Efendi, Kanunnâme-i Âl-i Osman: Osmanlı Devleti Arazi Kanunları, Haz. Hadiye Tuncer, Tarım Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1962.

Hezarfen Hüseyin Efendi, Telhîsü'l-Beyân Fî Kavânîn-i Âl-i Osmân, Haz. Sevim İlgürel, TTK yay. II. Dizi-Sayı 32, Ankara, 1998.

Koçi Bey, Koçi Bey Risalesi, Sadeleştiren Zuhuri Danışman, MEB Yayınları, İstanbul-1993.

Sofyalı Ali Çavuş, Sofyalı Ali Çavuş Kanunnâmesi, Haz. Midhat Sertoğlu, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1992.

Ababay, Feridun, Çıldır Tarihi, Kadıoğlu Matbaası, Ankara, 1987.

Ababay, Feridun, Çıldır'ın Yönetmelik Örgüt Süreci; Kuzeydoğu Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası ile Osmanlı Taşra Örgütü, Ankara, 2000.

Akbal, Fazıla; "1831 Tarihinde Osmanlı İmparatorluğunda İdarî Taksimat ve Nüfus", Belleten, C. XV, S. 60, (1951), s. 617-628.

Akdağ, Mustafa, Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020.

Artvinli, Taner, Artvin Yer Adları Sözlüğü (İdari, Yerleşim ve Coğrafi Yer Adlarının Toponimisi), Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul, 2013.

Barkan, Ömer Lütfi, XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirai Ekonominin Hukuki ve Malî Esasları I: Kanunlar, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi yayını, İstanbul, 1943.

Barkan, Ömer Lütfi, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Nüfus ve Arazi Tahrirleri I", İÜFM, Cilt:2, İstanbul, 1940.

Barkan, Ömer Lütfi, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Nüfus ve Arazi Tahrirleri II", İÜFM, Cilt:2, İstanbul, 1940.

- Başar, Fahameddin, Osmanlı Eyalet Tevcihatı (1717-1730), TTK Yayınları, Ankara, 1997.
- Baykara, Tuncer, Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1988.
- Beldiceanu, Nicoara, XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devleti'nde Tımar, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Teori Yayınları, Ankara, 1985.
- Bilge, Sadık Müfit, Osmanlı Çağı'nda Kafkasya ve Kafkasyalılar (1454-1829), Cilt. I-II, Kitabevi, İstanbul, 2023.
- Cezar, Yavuz, Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi, (XVIII. yy dan Tanzimat'a Mali Tarih), Alan Yayıncılık, İstanbul 1986.
- Cin, Halil, Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1978.
- Çağlar, Keyder, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Büyük Ölçekli Ticari Tarım Var mıydı?", Osmanlı Toprak Mülkiyeti ve Ticari Tarım, Ed. Çağlar Keyder, Faruk Tabak, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1998, ss. 1-17.
- Çakır, Baki, Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl), Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2003.
- Emecen, Feridun, "Çıldır Eyaleti", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 8, İstanbul 1993, ss. 300-301.
- Genç, Mehmet, Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi – I, Ötüken Neşriyat, 2021, İstanbul.
- Göyünç, Nejat; "Yurtluk-Ocaklık Deyimleri Hakkında", Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi, İstanbul, 1991, s. 269-277.
- Güney, Tuğba, 71 Numaralı Mufassal Tahrir Defterine Göre Ardanuç Sancağı, T.C. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kars, 2019.
- Herodotos, Tarih, Çev. Müntekim Ökmen, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2016.
- İnalcık, Halil, "Osmanlı Fetih Yöntemleri", çev. Hamdi Can Tuncer, Cogito: Osmanlılar Özel Sayısı, Sayı 19, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, (Yaz 1999), s. 115-135.

- İnalcık, Halil, Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi – I (1300-1600), Çev. Halil Berktaş, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2020.
- İnalcık, Halil, "Timar", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 41, İstanbul 2012, ss. 168-173.
- İnbaşı, Mehmet, "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Çıldır Eyaleti ve İdarecileri", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 7, ss. 77-84.
- Karagedikli, Gürer, "Erken Modern Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet, Toprak ve Kayıt Pratikleri: 1670-1671 Edirne Tahriri Bize Ne Anlatır", Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 2019 Güz (31).
- Kılıç, Orhan, 18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdarî Taksimatı-Eyalet ve Sancak Tevcihatı, Ceren Matbaacılık, Elâzığ, 1997.
- Kılıç, Orhan, "Ocaklık Sancakların Osmanlı Hukukunda ve İdarî Tatbikattaki Yeri", F. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, C. 11, S.1, (2001), Elâzığ, s. 257-274.
- Kılıç, Orhan, "Yurtluk", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 43, İstanbul 2013, ss. 614-615.
- Kılıç, Orhan, Orhan Kılıç, "Ocaklık", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 33, İstanbul 2007, ss. 317-318.
- Kılıç, Orhan, "XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin Eyalet ve Sancak Teşkilatlanması", Osmanlı Ansiklopedisi, C. 6, Ankara 1999, s. 97.
- Kırzioğlu, Fahrettin, Osmanlılar'ın Kafkas-Elleri'nin Fethi (1451-1590), TTK Yayınları, Ankara, 1998.
- Kırzioğlu, Fahrettin, Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, TTK Yayınları, Ankara, 1992.
- Kırzioğlu, Fahrettin, Kars Tarihi, Işıl Matbaası, İstanbul, 1953.
- Kunt, Metin, Sancaktan Eyalete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978.
- Küçük yıldız, İshak, "Artvin ve Çevresinin Eski Çağ Tarihi Üzerine Genel Bir Değerlendirme", Artvin Tarihi İlk Çağ'dan 1918'e, ed: Mustafa Sıtkı Bilgin, Akçağ Yayınları, 2021, Ankara.
- Öz, Mehmet, "Tahrir", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 39, İstanbul 2010, ss. 425-439.
- Özcan, Altay Tayfun, Hazar Kağanlığı ve Etrafındaki Dünya, Kronik Kitap, 2021, İstanbul.
- Öztürk, Yücel, "Osmanlı Klasik Sisteminin Teşekkülü ve Çöküşü", Türkiye Günlüğü, Kasım-Aralık 1999, ss. 1-82.

- Öztürk, Yücel, Osmanlı Hakimiyetinde Kefe (1475-1600), Bilge Kültür Sanat, İstanbul, 2014.
- Öztürk, Yücel, “Artvin Tarihi: Atabeyler ve Osmanlı Hakimiyetine Giriş Periyodu”, Artvin Tarihi İlk Çağ’dan 1918’e, Ed. Mustafa Sıtkı Bilgin, Akçağ, Ankara, 2021, ss. 133-185.
- Öztürk, Yücel, 527 Numaralı Küçük Ardahan ve Kars Livaları Timar İcmal Defteri (II. Selim Dönemi), T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ, 1992.
- Öztürk, Özhan, Pontus (Antikçağ’dan Günümüze Karadeniz’in Etnik ve Siyasi Tarihi), Genesis Kitap, Ankara, 2012.
- Pakalın, Mehmet Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. I-III, Milli Eğitim bakanlığı Yayını, İstanbul, 1993.
- Sayar, Ahmed Güner, Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2013.
- Tellioğlu, İbrahim, XI.-XIII. Yüzyıllarda Türk-Gürcü İlişkileri, Serander Yayınları, Trabzon, 2009.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, C: III, TTK. Yayınları, 1988, Ankara.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, C. III, 2. Kısım, TTK. Yayınları, XIII. Dizi-Sayı 16, Ankara, 1995.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Devleti’nin Saray Teşkilatı, TTK. Yayınları, VIII. Dizi-Sayı 15, Ankara, 1988.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Devleti’nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, TTK. Yayınları, VIII. Dizi-Sayı 16, Ankara, 1988.
- Ünal, Mehmet Ali, Osmanlı Müesseseleri Tarihi, Fakülte Kitabevi, Isparta, 2017.
- Ünal, Mehmet Ali, “Osmanlı Devleti’nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı”, Osmanlı Ansiklopedisi, C. 6, Ankara 1999, ss. 111-122.

EK

Ek 1: Metin Transkripsiyonu

216-1a-1

Livâ-i Tortum

Nahiye-i Tortum Nahiye-i Liskav Nahiye-i Ahçirik Nahiye-i Haho

216-1a-2

Şavşad Nahiyesi

216-1a-3

Livâ-i Mamervan

Nahiye-i Mamervan Nahiye-i Aha

216-1a-4

Livâ-i Oltu

Nahiye-i Kuzey Nahiye-i Güney Nahiye-i Anzav Nahiye-i Küp

Nahiye-i Masarsor Nahiye-i Bardız

216-1a-5

Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

Nahiye-i Güney Nahiye-i Kuzey Nahiye-i Mişe Nahiye-i Penek

Nahiye-i Peneskird Nahiye-i Kemhis

216-1a-6

Livâ-i Pertekrek

216-1a-7

Livâ-i Ardanuç

Nahiye-i Ardanuç Nahiye-i Tavusker

216-1b-1

Sultanın tuğrası var.

216-2a-1

Boş Sayfa

216-2b-1

Sultanın tuğrası var.

216-3a-1

Livâ-i Tortum

Hashâ-ı hazret-i pâdişâh-ı ‘âlem penâh hullidet hilâfetuhu

Mahsûl-ı

Mahsûl-ı

Memleha-i Tortum

Mabeyni tımârha-i sipahiyan ve resm-i arusane-i

Fi sene

sipahiyan-i sipahzadegan ve miran ve mustefzan

17000

kılâ ‘ -i Livâ-i mezbûr

Fi sene

3000

Mahsûl-ı

Mahsûl-ı

Mabeyni ulufeha-i merdan-i

Tımâr-ı ...

kılâ ‘ -i Liva-i mezbûr

ve ... Livâ-i mezbûr

Fi sene

Fi sene

300

3000

Yekûn

31700

216-3b-1

An Hâshâ-1

Hisse-i Ali ve Mehmed ve Abdullah ve Esad ve Ahmed ve Emrad ve Salih mir-livâ-i
ber vech-i yurtluk ve ocaklık

Öşrü		Öşrü
Dabagetil tâbi'-i Şavşad		Ras'evse tâbi'-i mezbûr
Sene		Sene
23993		6492
Taksim	Yekûn	Taksim
8000	12000	4000

216-3b-2

Düstûr-i mûkerrem müşir-i müfehham nizamü'l-alem: Düstûr-ı mûkerrem mü 'şîr-i
mufelhâm nizamü'l - a'lem Çıldır valisi vezir İshak Paşa âdem Allah-u teâla iclâlehu
şark seferinden mektub gönderub Eyalet-i Çıldır'da vâki Şavşad ve Machil sancakları
beyleri tefrik olduklarında sahip beylerinin noksan olan hisseleri bedel Şavşad beyleri
hassından Şavşat nahiyesinden yirmi üç bin dokuz yüz doksan üç akçe yazusu olan
Dabagetil ve altı bin altı yüz otuz üç akçe yazusu olan Ras'evse nam karyelerde
ma'lumu't-hudud bir kaç kıta çiftlik verub yüz elli seneden beru a 'şâr ve rûsumat taleb
olunmayub kasr-ı yedlerinde ve zabt-ı tasarruflarında eyleyesin.

216-3b-3

Livâ-i Şavşad

216-3b-4

Hashâ-i Be nam Mehmed Bey mir-livâ-i mezkûre

El-Mukâta 'ât der Livâ-ı mezkûre

Mahsûl-ı beytûlmal-ı 'avâm on binden akıl/akl ve mâl-ı gayib ve mâl-ı mevkûf ve mâl-ı
mevkûd ve yavâ ve kaçkûn der liva-i mezkûre gayr-ı ez evkâf-ı câmi '-i şerif-i Mustafa
Paşa hashâ-ı mir-livâ-ı İmerhev.

1000

Mahsûl-1	Asitane-i	Mahsûl-1
Bostan ve meyve der livâ-i mezbûre	Hamr ve balaban ve akçe der livâ-i mezbûre gayr-ı ez evkaf-ı mezbûre	Boyahane-i der rabat-ı kalâ-i Satlel
2000	3000	Fi sene 25000
Mahsûl-1	Mahsûl-1	Yekûn
İhtisab maa ihsariye ve tamga-i siyah ve bac-ı bazar ve bac-ı keyl der rabat-ı mezbûre	Şem ‘hâne ve şirehane-i mezbûre hane der rabat-ı mezbûr 5000	6000

15000

216-3b-5

Nahiye-i Şavşad

der livâ-i mezkûre

Nefs-i rabat-ı kalâ-i Satlel	Karye-i Morgel maa	Karye-i Saludane	Karye-i Samcel
Hasıl	mezraa-i Halhalat tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr Hasıl	tâbi’-i mezbûr Hasıl
22629	Hasıl 16987	4225	2000
Karye-i Mohadiye	Karye-i Mirab	Karye-i Dabagetil	Karye-i Ras‘evse
tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr
Hasıl	Hasıl	Hasıl	Hasıl
5375	2000	13993	669

Karye-i Mirasende tâbi'-i mezbûr Hasıl 3275	Karye-i Dabatrzul tâbi'-i mezbûr Hasıl 7375	Karye-i Vanta tâbi'-i mezbûr Hasıl 4214	Karye-i Kovaberis maa mezraa-i Zakiyet ve Köslüye ve Çartulet tâbi'-i mezbûr Hasıl 25573
Karye-i Kötetris tâbi'-i mezbûr Hasıl 4932	Karye-i Simloban maa mezraa-i Urneval tâbi'-i mezbûr Hasıl 8000	Karye-i Kuçen tâbi'-i mezbûr Hasıl 22000	Karye-i Melasabet tâbi'-i mezbûr Hasıl 4203
Karye-i Simloban-ı Sufıa tâbi'-i mezbûr Hasıl 8919	Karye-i Rorid tâbi'-i mezbûr Hasıl 85520	Karye-i Şavul maa mezraa-i Dasoloban tâbi'-i mezbûr Hasıl 9982	Karye-i Sinkot tâbi'-i mezbûr Hasıl 33000
Karye-i Sirasinkot tâbi'-i mezbûr Hasıl 21272	Karye-i Cuvareb maa mezraa-i Mervan tâbi'-i mezbûr Hasıl 12000	Karye-i Şavta tâbi'-i mezbûr Hasıl 5300	Karye-i Muhoban tâbi'-i mezbûr Hasıl 6920
Karye-i Ustamis tâbi'-i mezbûr Hasıl 8500	Karye-i Mikelet tâbi'-i mezbûr Hasıl 2842	Karye-i Daba tâbi'-i mezbûr Hasıl 7957	Karye-i Simloban-ı Küçük tâbi'-i mezbûr Hasıl 2851

Karye-i Mokta	Karye-i Halik	Karye-i Şindoban	Karye-i Sorsel
tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr
Hasıl	Hasıl	Hasıl	Hasıl
29282	5829	9924	9261
Karye-i Komeryel	Karye-i Mirbadur	Karye-i Morohoz	Karye-i Hızaber maa
Maa mezraa-i	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i mezbûr	mezraa-i Dasamop ve
Kosraya ve	Hasıl	Hasıl	Kobilya ve Biraşhov
Ekresman	9237	7389	Hasıl
tâbi’-i mezbûr		Yekûn	4391
Hasıl 8954		387610	

216-3b-6

Der Livâ-i Ardanuç

Karye-i Karsiyabat tâbi’-i Ardanuç

Hasıl 1000 Hisse 8000

216-3b-7

(Silik)

216-4a-1

Nahiye-i İmerhev

Der Livâ-i İmerhev

Karye-i Salismad Karye-i Miraye

tâbi’-i mezbûr tâbi’-i mezbûr Yekûn

Hasıl 8200 Hasıl 8055 16255

Karye-i Samsad Karye-i Abradel Yekûn

maa Miradi	tâbi'-i Güney Ardahan	32000	
tâbi'-i Ardanuç	Hasıl	Hisse	Ceman
Hasıl 20000	15000	12000	505875

216-4a-2

Tımâr-ı Ali veled-i Abdullah

Karye-i Mamanelis tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5999

216-4b-1

Şavşad sancağı beyleri zikr olunan karyeler berâtımıza dâhildir deyu çiftlik-i mezbûrlardan öşr-ü mutâlebe ve murâfa 'a-i şer' olundukda bu denlu zamandan beru bi'l-ikrar-ı hüccet-i şer 'iye terk olunan davanın istimâ '- 1 sulh olduğuna yedine fetva-i şerife ve hüccet-i şer 'iye virilub dahl olunmak icab itmez iken Şavşad sancağı beyleri hilaf-ı şer' nizâ 'dan hali olmamağla karye-i mezbûrelerde noksan olan hisselerine mübadele olunan çiftlikler için salifü'z-zikr Dabagetil karyesinin sekiz bin ve Ras'evse karyesinin dört bin akçeleri Şavşad sancağı beyleri hassından ifrâz ve Machil sancağı beyleri haslarına ilhak olunmak bâbında in'ayet ricasına ve Şavşad sancağı beyleri İsmail ve Ali beyin tarafında sabit'ül-vekalet Gökeroğlu Yusuf Machil sancağı beyleri Abdullah ve Esat taraflarından vekalet'il-sabite olan dairi Osman muvacehesinde Şavşad sancağında ba berât-ı âlişan havassımızdan olan karye-i merkûmelerde bir miktar çiftlikler arazisi hıfz ve tasarrufumuzda olub öşr ve rüsumatın virmeden ta'alül iderler şer'en sual ve alıverilmesi matlubumuzdur didiklerinde merkûm Osman cevabında Şavşad ve Machil sancakları tarafeynin ecdadları musaveret üzere tasarrufumuz olub hin-i tefrik ve iktisamda Machil Şavşad'a muadil olmamağla kendu rızaları beyne'l-ahali mütefârik ve malumet'ul-hudud çiftlikler maa tevabi ve levâhik Machil sancağı beyi tarafına virilub an-tarik'ül-inzıam hisseleri ikmal ve itmam ve öşr ve rüsumat alınmak üzere tebyizinde karar dâde ve iki yüz seneden beru zabt ve tasarruf olunub öşr ve rüsumatına dair kata ' bir vakit mu'areze ve mutâlebe olduğuna yoğ iken

bundan akdem [10]43⁶⁴ tarihiyle müdde-i mezkurların karındaşı Cesir bey Tiflis mahkemesinde Konur ve Sabri'nin babaları Salih bey ile murafâ-i şer ' ve iki yüz seneden beri eben 'an-ced çiftlikleri olmak üzere tasarruflarında ve a 'şâr ve rüsumatına müteallik niza'a olmadığını merkurum Cesir bey bi't-tav' ikrar ve i'tiraf edup lakin benim berâtımda dahil olduğu ecilden öşr ve rüsüm taleb ederim didikde bu kadar seney-i kesireden beru bi'l-ikrar-ı şer 'iye metruk ve meskut-ı anh olan da'va istima ' olunmaz deyu Salih bey yedine hüccet-i şer 'iye verilüb Cesir bey men ve def bu tebyine kân 'i olmayub niza'a ederler deyu bu defa Osman fetva-i şerifesi ibraz ve filhakika birbirleri muvacehesinde bu kadar seniyyeden beru asla ve kata ' da'va ve nizâ ' olunmayub terk olunan ... (satırın sonu silik).

216-5a-1

Sahih olmayup da'vaları af ve mahsi olduğu led'el-şer ' zâhir-i numayân olmağla çiftlik-i mezbûreler maa tevab ' ve levâhık Machil sancağı beyleri tarafından kemâkân zabt ve Şavşat sancağı beyleri öşr ve rüsumatına dâir bî-vech mu'arezeden men ' ve tenbih bin kırk dokuz rebi'ül-ahirinin altıncı günü tarihiyle Ahıska kadısı Mevlâna Mehmed'in imzasıyla mümzi rihtemi/rahtemi ile mümte'am hüccet-i şer' iye virilüb ve ol hüccetin üzerine Şavşat kadıları Mehmed ve Mustafa zide fazlehuma dahi başka başka imza eyleyup ve bir kaç vaka ' mürafa'ada fetvâ-i şerife mucebince katı ' niza ' için hüccet-i şer 'iye verilmek hasebiyle verilen hüccet-i şer' iye ve nizâm-ı kadimi ve dâiri müşarünileyhin arzı mucebince karyeteyn-i mezbûreteynin yazularından on iki bin akçesinin zikr olunan çiftliklere bedel Machil beyleri taraflarından zabt olunmasına müsa'ade olunub dahi zikr olunan on bin akçe yazı Machil beyleri havasına zemm ve ilhak olunmak üzere tashihe muhtaçtır deyu iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi 'il reîsü'l-küttâb olan el-hac Mustafa ilam itmeyin defterlerin getirdüb mumaileyhin ilamında mezkûr üzere vezir-i müşarünileyhin arzı mucebince zikr olunan çiftliklere bedel Şavşat beyleri hassı mülhakatından olan Dabagetil karyesi yazusunun sekiz bin ve Ras'evse karyesi yazusunun dört bin akçeleri Şavşat beyleri havassından ifrâz ve Machil sancağı beyleri olan mefahir'ül-ümerayi'l-kirâm Ataullah ve Mehmed ve Abdullah ve Esad ve Ahmed veledi Salih bey ber-vech-i yurtluk ve ocaklık iştirâken mutasarrıf oldukları Machil nahiyesinde Sorkunek nam karye ve gayrından üç yük otuz

⁶⁴ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

dört bin akçe haslarına zemm ve ilhak ve cümle hasları üç yük kırk altı bin akçe olmak üzere mahallerin kalmak ile tashih eylesin deyu bu hakire hitaben vârid olan emir mucebince tashih olundu.

Fi 11 Ramazan Sene 1160.

216-5b-1

Boş sayfa

216-6a-1

Defterhane-i Amire Kalemine Gönderildi

Çıldır kaimakamlığı dahilinde kâin Satlel ve Mirhev ve Hassa kadılarının yurtluk ve ocaklığına merbut kurranın mâlum hududunda vâki doksan aded çiftliklerde Aznavur ta'bir olunur ashâb-ı kadimden beru bir tarafı öşr virmeksizin zikr olunan çiftlikleri zabt ve idare itmekle iken ba'de't tanzimat kazaha-i merkûme yurtluk ve ocaklık mutasarrıfları yurtluğumuz dahilindedir diyerek mezkûr çiftliklerden öşr-ü mutâlebe eyledikleri ecilden mezbûr Aznavurlardan cend-nefer sözlükleri(?) mahallinde meclise celb ile keyfiye kendularından sual olundukda zikr olunan çiftlikler yurtluk ve ocaklık vechile taraf-ı saltanat-ı seniyyeden ba-kaydı-ı kadim ecdatlarına ihsan buyrulmuş olunmak ifade ve yedlerinde bulunan beravât-ı atika ve senedât-ı ihsan itmiş olmalarıyla senedât-ı mezbûreleri led'el-muayene mezkûr çiftlikler kazaha-i merkûma mutasarrıflarına dâhil yurtluğu olmayarak bilâ-kayd olunduğu ekserce tebeyyün eylemiş isede mezbur Aznavurlardan ecdadlarına dâhi ber-vechi yurtluk tevcih olunduğuna dair ... görüle fakat bunlardan Cumi nam kimesne mutasarrıf olduğu mamakis nam çiftliği elli altı tarihinde tımâr vechile uhdesine berât ittirerek sairleri dâhi ol vechile ecdadları ismine olan berevât-ı atika ile tasarruf idub yedlerinde ihticaca salim senedat bulunduğundan binaberin şimdi öşrleri cânib-i hazineye aid olacağı anlaşıl原因 olarak senedat-ı sadıka gibi öşrllerinden salim üzere taraflarına terk-i tecviz olunmayub meclise a 'şâr-ı merkûme bir nefer memur ve Asrasıyla (Esarasıyla, Userasıyla) sebt ve defter ittirerek itmamına on üç bin dokuz yüz on dört buçuk guruşa reside olmak olunmasıyla meblağ-ı mezbûrede cânib-i hazine-i celileye irsali ve a 'şâr-ı merkûmenin sene-i atiyede varidat-ı saire ile binaber hasılatında ... hususlarında her nevecile iradeye aliyye müteallik buyrulur ise keyfiyet tarafına bildirilmiş Çıldır kaimakamı saadetlü Bican Paşa'nın

vârid olan iki kıta tahriratından başka ve Şavşad ve Mirhev ve hassa kazaları yurtluk ve ocaklıkları kurrasından bazısında bulunan çiftlikler sair sancak tımârları gibi olmayarak bilâ-berat cennet mekan Sultan Selim Han tabesenahu hazretleri hatt-ı şerifi ile ashabından tasarruflarında olub fakat icabı merkum Cumi Mehmed berât ittirmiş ve tanzimat-ı mülkiye usulü üzere sair tımâr misillü kendileri muamele olunmakta bulunmuş olduğu beyanıyla defterhane-i âmireden kayd-ı bil-ihraç muamele-i sabıkalarının her ihrası zımmında bir kıta emr-i âli tasdiri hususu mezbûr Aznavurların takdim itmiş oldukları arzuhallerinden başka inha ve iş'ar olunmuş ve evrak-ı merkûme kuyud ve lazimesi ihraç ve defter emini saadetlü beyefendi hazretleri tarafından ilam ettirilerek meclis-i muhasebeye havale buyrulmuş olduğuna binaen led'el-mukaleme olan Şavşat Aznavurları tabiri olunan kesianın-ı kadimden mutasarrıflarından bulunan çiftlik ve emlak-ı saireleri ile sefer-i hümayun vâki oldukça eşmek şartıyla hin-i tahrirde ba-ferman-ı âli muaf kayıd olunduğu ve zikr olunan çiftliklerden Hevaris ve gayri karyelerden vâki çiftlik ve bağlar Hasan nam Aznavurun koyunundan/koynundan iki yüz kırk sekiz senesinde Çıldır valisi Ahmed Paşa'nın arızasını şurut-ı kadimleri vechile Şumi Mehmed nam Aznavura tevcih olunmuş olunmuş ve muan'an Aznavur tabir olunan tımarlarda bundan böyle tevcihatları ve sair hususatları süvari-i asakir-i nizamiye-i tatbikaya icar kılınmak üzere elli üç tarihinde nizâm-ı rabit ile divân-ı hümayunda mukayyet kanunname-i hümayuna zeyl olunmuş isede el-yev ... ve ifâlarına dâir bir güne kayıd bulunamamış olduğu ihraç olunan derkenarlarda gösterilmiş olmağla bu surette ... derkenarlara nazaran olunan çiftlikler gerek yurtluk ve ocaklık mutasarrıflarının ve gerek mezkur Aznavurların kayd ve berâtlarına dâhil olmaduğundan gayri zikr olunan Aznavur tımârlarının elli dört tarihindeki nizâmından bazı tevcih ve ifâları dahi icra olunmayarak haliyle kalmış ve bunlardan ... tanzimata deyin bir taraftan hüccet-i vahide öşr alınmış bulunmadığın ber-mucebi tanzimat-ı hayriyye olunan a 'şâr -ı şeriyede bir tarafı havi olmayarak cânib-i hazine-i celileye aid olacağı hıfs ve fakat zikr olunan Aznavurlardan merkûm Cumi Mehmed'in Hevaris ve garı karyelerinden olan çiftlik ve bağlardan kayd-ı berâtına dâhil hissesinin ifrâzı lazım geleceği ecilden merkûmun hissesi mahallinde bit-tefrik ifrâz olunarak ma'ada-ı mezkûr çiftliklerin kaffe-i a 'şârı hususi olduğu ... on üç bin dokuz yüz bu kadar gurusun olmadan cetvellerde ithâlilen maliye hazinesinden irsal ve tisyârı ve mahsûlat-ı mezkûre kangı senenin olduğu ima kılınmadığından anın dâhi arızasıyla ileru seneden itibaren

ber-mantukat-ı ... bil-icra-i keyfiyenin surat iş'arı zımmında paşa-i mumaileyhe emirnâme-i âmire sâmi-i tastiri icab-ı maslahattan görülmeyin ... emr-i aliyye buyrulur ise emirnâme-i sâmi mezkûr bad'el-tastir varidât-ı mucebince kayd-ı bâlasına şerh virilerek defterhane-i âmire sair icab iden mahallere ilm-i muhabereleri tahrir ve itâsı lazım geleceği meclis-i muhasebe-i maliyede bit-tezki olunan müzakereye ve akulu şamil-i kaim ... bir kıta mazbata cânib-i nezaret-i celiye-i maliyeden ba-takrir led'el- vazı/sual/vezn(?) bir mantuk takrir mucebince tesviyesine himmet buyrulmak bâbında sadr olan ferman-ı âli mucebince suret ... varidât muhasebesinden led'el sual çiftligani-i merkûmenin altmış dört senesi a 'şârı hususunda olan on üç bin dokuz yüz bu kadar gurus altmış beş senesi hasılatı bulunan meblağ ile beraber bundan böyle irsal kılınacak cetvellere ithalen maliye-i hazine-i celilesine tısyarı ve hulul itmekte olan altmış altı senesinden itibaren varidât-ı saire ile beraber mahallinde bil-müzayede mukâtaa ihalesinin icrasıyla ... irsal olunacak sene-i merkûme icmâl defterine tahrir kalemiyle keyfiyetin iş'arı zımmında tastir buyrulmuş olan emirnâme-i sâmi mucebi üzere hin-i nezareti celile-i maliyeden kaimakam mumaileyhin tahrirat-ı tastir mektubi kalemi itasına ve keyfiyeti malum olmak üzere defterhane-i âmire ve tahsil kalemleriyle tahsilat-ı muhasebesine ilm-i muhaberatlarının tahrir ve itâsıyla derkenar olunarak mucebince ilm-i muhaberleri yazılmak fermân-ı müşiri buyrulmağın mucebince kayd olunub iki ilm-i muhaberi verilmekte ber-mucebi mükerrer keyfiyet mâlum olmak için defterhane-i âmire kalemine dâhi işbu ilm-i muhaber.

Muamele Şudde Sene 1266.

216-6b-1

Livâ-i İmerhev

Hashâ-ı Be-nam Mahmud Bey mir-livâ-i İmerhev

Mahsûl-ı beytûlmâl ve gayrihi

Yekûn 5000 Ceman 205058

216-6b-2

Livâ -i Machil

Hashâ-ı

Mahsûl-ı Machil

Be-nam Ahmed Bey beytûlmâl-ı ‘amme ve gayrihi

mir-livâ-i Machil Yekûn 2000 ... 5100

Nahiye-i Şavşad Nahiye-i Livâne Ceman

Sene-i mezbûr Hassa-i an Karye-i 203229

... 29660 Livâne-i mezbûr

... 76438 Sene 8000

... 15900

İki yük beş bin elli sekiz akçe yazu ile Livâ-i İmerhev hassı ile işbu defter-i icmâlden Nahiye-i Şavşad ve Livâne nahiyesinde muharrer olan üç aded kurranın ceman iki yük üç bin iki yüz yirmi dokuz akçe Livâ-i Machil hissesine dâhil olan tahrir-i defter olmuş isede bu mahalde defter olmuş olmağla havass-ı mezbûrin muharrer hattıyla bir kıta suret defterine kayd olunub suret-i defter-i mezbûri Livâ-i mezbûrin icmâl defterine hıf olumakla işbu on üç aded karyesi ile İmerhev havassına müteallik her sefer zuhurunda mahfuz defter-i mezkûrin led’el-mutalaa olunmasına.

Fi 14 Muharrem Sene [10]⁶⁵60

216-7a-1

El-Müslüman-ı

Livâ-i Şavşad Aznavurlardan Simon Bey hidmede kâdir olmadığından çiftlik ve sair mülkleriyle sefer-i tımârluya eşmak üzere defter-i cedid-i hâkaniden muaf kaydolunmaları bâbında fermân-ı âlişan vârid olmak minbad yine hidmed vâki olursa her biri hidmedlu bildüğü sancak beyi ile maa eşmek edâ-i hidmed itmek üzere bermuceb emr-i âli defter-i hakaniye kayd olundu.

216-7a-2

Tımâr-ı Basıluyan Aznavur

---

⁶⁵ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

2 Çiftlik maa Çayır-ı Bosni ve Erbahaliski ve Edisim ve Musolya der Karye-i Kovaberis tâbi'-i Şavşad der 'uhde-i Basiluyan Aznavur

Hasıl 1180

Bağ Rabat der karye-i Dabatrzul tâbi'-i mezbûr der 'uhde-i mezbûr

Fi sene 110

Bağ der karye-i Morohoz tâbi'-i mezbûr der tasarruf-u Basuluyan El-mezbûr

Fi Sene 150

Bağ Sodibaver der karye-i Rabad tâbi'-i mezbûr der 'uhde-i Basuluyan El-mezbûr

Kıta Fi Sene 115

Yekûn 1510

216-7a-3

Timâr-ı Ebabar Aznavur veled-i Mirluvad

Çiftlik maa âsiyâb der karye-i

Bağ-ı der karye-i Morohoz tabi-i mezbur

Çuvareb tâbi'-i mezbûr

der 'uhde-i Ebabar el-mezkûr kat'an

der tasarruf-u Ebabar Aznavur Hasıl 550

Fi sene 150

Bâğ der karye-i Sinkot tâbi'-i mezbûr

Bâğ der karye-i Dasamop tâbi'-i İmerhev der

der tasarruf-u mezkûr kat'an

tasarruf-u mezbûr kıta

Fi Sene 110

Fi sene 80

Yekûn 890

216-7a-4

Timâr-ı Selmen Aznavur veled-i Yuna ve Amirbad Aznavur veled-i Mansur

2 Çiftlik maa âsiyâb der karye-i Kovaberis

Bağ der karye-i Rabad tâbi'-i mezbûr

tâbi'-i Şavşad der 'uhde-i Selmen Aznavur ve

der 'uhde-i mezkûran Kat'an

Amirbad Aznavur

Fi Sene 80

Hasıl 1050

Bağ kıta 3 der karye-i Kabarya tâbi'-i Yekûn

mezbûr der tasarruf-u mezkûran 1250

Fi Sene 120

216-7b-1

Nahiye-i Şavşad der Livâ-i Şavşad

Karye-i Daba tâbi'-i mezbûr Karye-i Okiruvikaya tâbi'-i m Karye-i Süleş maa mezraa-i

Hasıl 29660

Hasıl 2500

Sanoba ve Adkaba

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6439 Hisse 4292

Karye-i Kurela tâbi'-i mezbûr Karye-i Simloban-ı Ulya

Karye-i Sihiya

Hasıl 4293 Hisse 2862

tâbi'-i mezbûr

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 28000

Hasıl 5000

Karye-i Merya tâbi'-i mezbûr Karye-i Balvana tâbi'-i m Karye-i Daban maa Agara

Hasıl 7000

Hasıl 3248 Hisse 1624

tâbi'-i mezbûr Hasıl 5500

Yekûn 76438

216-7b-2

Nahiye-i Livâne der Livâ-i Livâne

Nefs-i an-karye-i İbras Karye-i Kuvarshan Karye-i İdyun gayr-ı ez

tâbi'-i mezbûr

tâbi'-i mezbûr

Hassa-i Sefer Bey

Hasıl 8000

Hasıl 2900

Hasıl 2000

Karye-i Koyadaver maa mezraa-i Yekûn 15900

Ebrika tâbi'-i mezbûr Hasıl 9000

Ceman 20009229

216-8a-1

Livâ-i Acara

Hashâ-ı Be-nam Mehmed Bey Mir-Livâ-i mezbûr

El-Mukâta ‘ât-ı der livâ-i mezkûre

Mahsûl-ı

Mahsûl-ı

Boyahane ve İhtisab ve Tamga-i Siyah beytûlmâl-ı ‘avâm ki on binden akl efsad ve
der livâ-ı m mâl-ı gayib ve yava ve kaçkun der livâ-ı m

4000

6000

Asiyab-ı

Yekûn

Hamr ve Balaban der livâ-i mezbûre 12000

2000

216-8a-2

Silik derkenar

216-8a-3

Nahiye-i Acara-i Sufla der livâ-i mezbûr

Karye-i Saurba tâbi’-i mezbûr Karye-i Sohaya tâbi’-i m Karye-i Orsuva tâbi’-i m

Hasıl 15220

Hasıl 10736

Hasıl 25197

Karye-i Mirliska tâbi’-i m

Karye-i Valu tâbi’-i m

Karye-i Desuba tâbi’-i m

Hasıl 22379

Hasıl 10127

Hasıl 5970

Karye-i Kandavar tâbi’-i m

Karye-i Varhalus tâbi’-i m

Karye-i Kövasiya tâbi’-i m

Hasıl 7490

Hasıl 5090

Hasıl 6038

Karye-i Akdisa tâbi’-i m

Karye-i Yubaduban tâbi’-i m

Karye-i Desmayi tâbi’-i m

Hasıl 6797	Hasıl 7069	Hasıl 6753
Karye-i Dölka tâbi'-i m	Karye-i Dundak tâbi'-i m	Karye-i Sihamuya tâbi'-i m
Hasıl 5378	Hasıl 10577	Hasıl 5553
Karye-i Dubiru tâbi'-i m	Karye-i Kovalya tâbi'-i m	Karye-i Mirval nam-ı diğér
Hasıl 1769	Hasıl 7122	Havikanov tâbi'-i Acara-i Ulya
		Hasıl 9900

Yekûn 163959

Karye-i Devaya tâbi'-i Acara-i Sufla	Karye-i Vasulsaba tâbi'-i mezbûr		
Hasıl 5200	Hasıl 7500		
Karye-i Ridiba tâbi'-i m	Karye-i Kalyab tâbi'-i m		
Hasıl 4500	Hasıl 7800	Yekûn	Ceman
		25000	208959

216-8a-4

Müşirilileyhin mukaddema livâ-i mezbûrede mutasarrıf olduğu on iki bin akçe ze ‘âmeti livâsı ve ocağı olub her kande sancak tasarruf iderse hasılından mahsub olmak üzere çiftlik tarikiyle tevcih olmak bâbında sene [1]⁶⁶979 cemaziyelahiren evaili tarikiyle muti hükmü âlişan vârid olub zikr olunan ze ‘âmet defter-i cedid-i hâkaniye yirmi beş bin akçe yazılmış olunub her kande sancak tasarruf iderse hasılından mahsub olub çiftlik tarikiyle tasarruf itmek üzere ber-muceb emr-i ali defter-i cedid-i sultaniye kayd olundu.

216-8b-1

Mumaileyh bu senede muaf kılmak için vâkıf olmak üzere dermiyan iden terfisinde cümle yed kalmağla ref olunmak iktiza ider deyu defter emin-i el-hac Mustafa dâme mecdahu arzı ve başdefterdar el-hac İbrahim dâme uluvuhu ilam olunmakla ilam mucebince defter-i icmâl muhasebe-i kebr-i devr-i Acara-i Sufla nahiyesinde beş bin üç yüz yetmiş sekiz akçe yazusu olub Acara Sancağı havassından olmak üzere ber-vech

⁶⁶ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

yurtluk ve ocaklık livâ-i mezbûr mir-i miran bu senenin kaydına dâhil olan Dolkat nam karyenin mir-livâ kaydından terfih olunub Mustafa Paşa ilhak olunması hilaf olmak bil-terfih kaydı ref' ve vakf-ı mezbûr tarafından olunmak meramıyla icmâl-i kadimi mucebince ber-vech yurtluk ve ocaklık Acara Sancağı mutassarıfı Yusuf'un tarafından zabt olunmak için mahalli kalmak tashih edilsin deyu bu hakire hitaben vârid olan emri i âli mucebince tashih olundu.

Fi 7 Ramazan Sene [10]⁶⁷36.

216-8b-2

Efrad-ı an-livâ-i Acara

Nahiye-i Acarâ-i Sufla der livâ-i m

Karye-i Simmarisa tâbi'-i mezbûr Karye-i Daya tâbi'-i m Karye-i Elukya tâbi'-i m

Hasıl 11368

Hasıl 1635

Hasıl 5314

Karye-i Aho

tâbi'-i m

Hasıl 9093

Karye-i Ridamud tâbi'-i m Karye-i Salyavar tâbi'-i m Karye-i Elsakurba tâbi'-i m

Hasıl 5614

Hasıl 5009

Hasıl 4450

Karye-i Dayanas

Karye-i Kobasadavas

Karye-i Kabasbav maa

Yekûn

tâbi'-i m

tâbi'-i m

mezraa-i Kayavdekusan

55967

Hasıl 8039

Hasıl 4000

tâbi'-i m Hasıl 5907

216-8b-3

Nahiye-i Acara-i Ulya der liva-i m

Karye-i Taytal tâbi'-i mezbûr Karye-i Hovalisav tâbi'-i m Karye-i Elmi tabi-i tâbi'-i m

---

⁶⁷ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Hasıl 12866	Hasıl 22994	Hasıl 9753
Karye-i Kala-i Duba tâbi'-i m	Karye-i Korahmi tâbi'-i m	Karye-i Tavsaav tâbi'-i m
Hasıl 14131	Hasıl 17903	Hasıl 16599
Karye-i Salharber tâbi'-i m	Karye-i Sahalisun tâbi'-i m	Karye-i Lihavsavvi tâbi'-i m
Hasıl 11463	ber-muceb-i berat-ı şerife	ber-muceb-i berat-ı şerife
	4 hane ber-vech-i tahminen	4 hane ber-vech-i tahminen
	Hasıl 14000	Hasıl 14000
Karye-i Soban tâbi'-i m	Karye-i Savafi tâbi'-i m	
ber-muceb-i berat-ı şerife	ber-muceb-i berat-ı şerife	
15 hane ber-vech-i tahminen	20 hane ber-vech-i tahminen	
Hasıl 5000	Hasıl 7000	Yekûn 145659
	Ceman 201626	

216-8b-4

Çıldır Beylerbeyi İshak damat-ı mealeh-u sudde-i saadete mektub gönderub Acara-i Sufla sancağından ve nahiyesinden bin beş yüz akçe akçe yazusu olursa Kandevar nam karye defter-i icmâlden ... livâ-i mezbûr ile bir görülüb iki yük sekiz bin dokuz yüz altmış akçe olmak Acara-i Sufla Sancağı mutasarraflarına olmak üzere muharrer maliyesinde eyalet-i mezbur Yusuf veled-i Sefer veled-i Ömer bey ber-vech ocaklık beratı üzere muharrer olub (Silik) itmez iken zikr olunan Kandevar karyesi defter-i mufassal yazusu ile Kandevar'ın tahrir olunduğuna binaen başka karye olub kimesne mahlul mufassaldır deyu celiline nahiye-i mezbure emri ile biriktirilub mir-i miran tarafından olduğu berât mucebince berât ettirub lakin karye-i mezbûre mir-livâ hassından olmak hasebiyle kayd için karye-i mezbûreye kasr-ı yedine Mehmed ve Hasan ismine tevcih ettirub mumaileyhin gadr itmekle karye-i mezbûre (Silik) zabt tasarruflarında olduğu ecilinden timâra kayd-ı ref' ve mir-livâ tarafından zabt olmak üzere defter-i mufassala tahrir olunmak üzere tashih ve Acara-i Sufla Nahiye'sine tâbiye (Silik)

216-9a-1

Müesser olursa İngader karyesi muharrer vilayeti kalemiyle kaf ile kandevar deyu bin beş yüz yetmiş akçe ile Acara-i Sufla icmâline dahil ve ber-muceb-i icmâl kayıtlarında mukayyed olub lakin hin-i tahririnde kaf ile kandevar deyu tahrir olunmakla yirmi üç senesinden mahlul mufassal deyu berât olunması mugâyir-i icmâl olmağla ber-muceb icmale tamam yazusu ile Acara-i Sufla hassına tashih olunmak iktiza eyledüğüne defter emin-i el-hac Mustafa dâme mecdehu arz itmeyin defter-i icmâl geturdub Kandevar karyesinin mahlul mufassal olmak üzere berât olunması mugâyir-i icmâl olunmağla tamam yazusu ile Acara-i Sufla hassına ilhak olunmak üzere malikâne mensuh eylesin deyu bu hakire hitaben emr-i âli üzere tashih olunur.

216-9b-1

Hasha-i Be-nâm İskender Bey veled-i Cerbe Paşa mir-livâ-i Tortum

Nahiye-i Tortum der livâ-i m

Karye-i Gelis rabat Tortum maa kang Tortum(?) ve Cemasur vadis(?) tâbi'-i mezbûr

Hasıl 24000

Mahsûl-ı

Tamga-i Siyah ve Asiyab Mahsûl-ı

Mahsûl-ı

livâ-i mezbûr

Boyahane-i livâ-i mezbûr İhsariye ve yava ve kaçkun

Fi Sene 14000

Fi Sene 7000

mâl-ı gayib ve mâl-ı mevkûd ve

beytûlmâl-ı 'avâm gayr - ez ...

Fi Sene 350

Mahsûl-ı

Resm-i

Adet-i ağnam gayr - ez zuema ve tımarhâ-i ...

Otlak livâ-i m gayr ı ez zuema ve

ve gayr ı ez Adet-i ağnam kurraha ki ber-muceb

tımârha-i ...

defter-i mufassal adet-i ağnam mukayyed şude

Fi Sene 2000

tevcih

Fi Sene 25000

...

Bad-ı heva ve arusane-i timârha-i sipahiyan Yekûn

Livâ-i mezbûr gayr - ez ze 'âmeha-i zuema 89500

ve timârha-i ...

Fi Sene 13000

216-9b-2

Livâ-i mezbûrin hasları Hartuşen kalâsı ocaklık tayin olunmuş iken havasından karyelerinin nüfusları hilaf ve timâr olmak üzere bağzı kimesneler mahalleleri tashih ittirub mevacıbat mahalle noksan virmeleriyle ifrâz olunan karyeleri kemâ fi'l-evvel neferat-ı mezbûr taraflarından ocaklık olunmak üzere defter-i icmâle getürdüb mahalle kalemine tashih eyleyusun deyu bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olundu.

216-9b-3

Nahiye-i Haho der livâ-i mezbur

Karye-i Odak maa çayır Karye-i Vavir Karye-i Dasık maa mezraa-i Karye-i Ovikurk

tâbi'-i mezbûr tâbi'-i m Korker tâbi'-i m tâbi'-i mezbûr

Hasıl 51000 Hasıl 5000 Hasıl 25000 Hasıl 18000

Karye-i Adudab maa mezraa-i Erketrah Yekûn

Ve Badaras tâbi'-i mezbûr 130000

Hasıl 31000

216-9b-4

Zikr olunan üç bin beş yüz akçe yazulu tâyin nam karye Tortum sancağı hassı olub lakin nice seneden beru hali ve viran olmağla şenlenmek şartıyla zikr olunan üç bin beş yüz akçe timârlık üzere Veli nam kimesneye berât-ı şerif ile tevcih olub defter-i icmâlden dâhi mahalline tashih eylesun deyu bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olmağla bermuceb fermân-ı âli timârlık üzere tashih olunmayub.

Fi Evâ'ili Şehr-i Rebî'ül-evvel

216-9b-5

Nahiye-i Ahçirik tâbi'-i Acem Kala der livâ-i mezbûr

Karye-i Kirseha maa mezraa-i Karye-i Vadişab tâbi'-i m Karye-i Rekirk maa mezraa-i

Kokuklib ve Kololis tâbi'-i m Hasıl 5000 İyes ve Beramhur tâbi'-i Liskav

Hasıl 46000 Hisse 3500 Hasıl 28000

Yekûn 49500 Ceman 297000

216-9b-6

Erbâb-ı tımârdan Mehmed ve Hasan kimesneler (Silik) arz-ı hal-ı mezbure yirmi sekiz akçe yazusu olan Ekrik karyesi kadiminden ze 'âmet olub Hüseyin nam kimesne beg tasarrufunda iken mir-livâya tâyin olunub sehven olmağla ze 'âmet olmak üzere tashih ve livâ-i mezbûre Hartus neferatına ocaklık bağlanup iken karye-i mezbur yetmiş sekiz senesinden müteceviz viran kalub ... eylemek ze 'âmet olmak üzere ber-karar-ı sâbık defter-i icmâle tashih eylesun deyu bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olmağın bermuceb fermân tashih olunmadı.

Tahrîren Fi Evâ'il-i Şehr-i Rebî'ül-âhir Sene [10]⁶⁸22.

216-10a-1

An-Hashâ-i Ömer Bey mir-livâ-i Trabzon

Her kande sancak tasarruf iderse hasılından mahsub olmak üzere

Karye-i Yotu tâbi'-i Haho

Hasıl 10000

216-10a-2

Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden Mehmed kurd sudde-i saadetlunun zikr olunan beş bin dört yüz akçe yazar deyu maa mezra ve mezraa-i Ahçur bundan akdem Oltu sancağı ki

---

⁶⁸ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

İbrahim bey her kande sancak tasarruf iderse haslarından mahsub olmak üzere hassı tâyin olunub mutasarrıf iken haliya mezbur İbrahim fevt olub mahlul olmağla sekiz akçe yeniçerilik ulufesi kenduya tevcih olunub ve vech-i meşruh üzere defter-i icmâl dahi eşkinici tımârı olmak şartıyla tashih eylesin deyu bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olmağın ber-muceb emr-i âli tashih olunmuştur.

Tahrîren Evâhir-i Şehr-i Safer'ül-hayr Sene [10]63.

216-10a-3

An-Hashâ-i İbrahim Bey mir-livâ-i Oltu

Her kande sancak tasarruf iderse hasılından mahsub olmak üzere

Karye-i Isa maa mezraa-i tâbi'-i Haho Karye-i İhor tâbi'-i Liskav Yekûn 12400

Hasıl 7000 Hisse 2000

Hasıl 3400

216-10a-4

Düstür-i mükerrerem Çıldır eyaleti mutasarrıf-ı vezir Yusuf Paşa dâme meallehu iclâlehu mektub gönderub senevi bin dört yüz guruş maliyeden bin iki yüz guruş eyalet-i Çıldır'da vaki Hartuşen kalası mukâtaası (Silik)

216-10a-5

Muharrir-i vilayet-i karye-i mezbûri Tortum sancağında Haho nahiyesinde Haho nam karye ve gayrından kırk iki bin akçe yazusu olan ze 'âmet-i merkûmeye ilhak idub iken ahir-i eyalette olmağla mutasarrıf Mustafa ve Emin ve Hasan ve Hüseyin ve Veli karye-i merkûmi kasr-ı yed itmeleriyle ze 'âmet-i mezbûreden ifrâz ve Mamerman sancağında olmak üzere müceddeden verilmek bâbında Muhafız-ı Erzurum İbrahim Paşa arz itmekle vârid fermân-ı âli mucibince ... olmak üzere mahalline sebt olundu.

Fi Evâhir-i Safer Sene [10]⁶⁹91.

216-10a-6

Ze 'âmet-i Be-nam Hayradab

---

⁶⁹ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Karye-i Haho maa mezraa-i	Karye-i Varikağ maa	Karye-i İmuştib tâbi'-i mezbûr
Hacizab ve Gelikerik ve Sehak	mezraa-i Cardu ve Temisedik	Hasıl 2000
Ve Mahinas tâbi'-i Haho	Değirmeni ve Beratı ve Sakirir	Yekûn
Hasıl 32000 Hisse 20000	Hasıl 10000	32000
Der liva-i Ardahan-ı Büzürg	Der liva-i Mamervan Karye-i	Ceman
Karye-i Kayan maa mezraa-i	Kulikaş-ı Sufla tâbi'-i Mamervan	42000
tâbi'-i Kemhis	Hasıl 2000	
Hasıl 8000		

216-10b-1

Ze 'âmet-i Be-nam İbrahim kethüda-i Cafer Paşa mir-i miran Anadolu

Karye-i Sohterik maa mezraa-i	Karye-i Vabig maa mezraa-i
Makas ve Samuyildi ve Vabek	tâbi'-i Haho
tâbi'-i Tortum	Hasıl 14000
Hasıl 18000	

Karye-i Oskihav maa mezraa-i Hotator tâbi'-i Liskav

Hasıl 11000 Hisse 2000	Yekûn 34000
------------------------	-------------

216-10b-2

Ze 'âmet-i Be-nam Cebe veled-i Zakut Karmil Bey

Karye-i Hartha maa mezraa-i Vatatib	Karye-i Liskav-ı Sufla
ve Ror ve Ekrik ve Hersav	maa mezraa-i Kanalsalan
tâbi'-i Haho	tâbi'-i Liskav
Hasıl 13000	Hasıl 12000

Karye-i Isa maa mezraa

tâbi'-i Haho

Hasıl 7000 Hisse 5000 Yekûn 30000

216-10b-3

Ze 'âmet-i Be-nam Namsun mir-alay-ı vilayet-i Erzurum

Karye-i Vakbeg	Karye-i Kemhik	Yekûn
maa mezraa-i Oysud ve Ekirk	tâbi'-i Haho	27000
tâbi'-i Haho	Hasıl 7000	
Hasıl 30000 Hisse 25000	Hisse 2000	

216-11a-1

Beyân hissesine mutasarrıf olan Mehmed ve Basri nam kimesneler senesine neferat fukarasının mâl-ı mevaciblerinden vaktu zamanı neferat vermeyub zaruret hallerine sebep olduklarından ma'ada mukâtaa-i mezbûre ahalisinden alına gelen öşr ve rüsumat âdem-i kanaat birle reâya fukarasına cebr ve teatti ve gadr irâd bahanesiyle tecrim ve tefric eylediklerinden yetmiş beş seneden beru Mustafa veled-i Hasan Tortum sancağından Liskav nahiyesinde dokuz bin Bedrussinur karyesinin ve gayrından dört yüz akçe mutasarrıf olduğu tımârı mülhâkâtından nahiye-i mezbûrda üç bin dört yüz akçe yazusu olan Ahçur mezraası mukataa-i mezbûra mülhakdır deyu hilaf-ı vâki hassı ile üzerinden ref' elli guruş mâl ile mukâtaa-i merkûma zemm ve gadr itmeleriyle bu misillu gadrları nizâmat ve reâya fukarası dahi şiddet ve mazarratların rayab olmak için mukataa-i merkûmesinden mutasarrıf oldukları beyân-ı hisse üzerlerinden ref' ve sabık-ıl zikr Ahçur mezraası kemâ fi'l-evvel tımâra tashih ve sahib-i evveli mezbûr tevcih olunmak bâbında in'ayet ricası arz ve Hartuşen kalâsının gönüllüyan ve zabitan ve neferat dâhi vech-i meşruh ber-mucebini vezir-i müşarülileyhin arzı mucebince sabık-ul zikr Ahçur mezraasının defter-i hâkanide mahallesine yazub kadimi ile havass-ı hümayundan ihraç ve kemâ fi'l-evvel tımâra tashih ve sahib-i evveli mezbur Mustafa veled-i Hasan'a verilmek için iftihar'ül-ümeray'il-ve'l-kebir bi'l-fi 'il baş defterdar Ali dâme uluvuhu dâhi ilam itmeyin defter-i icmâle geturdub mezraa-i merkûmeyi havass-ı hümayundan ihraç ve kemâfi'l-evvel tımâr olub sahib-i evvel mezbûr Mustafa veled-i

Hasan'a ilhâken ikta 've tevcih olmak için mahalli kılınmağla tashih eylesun deyu bu hakire hitaben vârid olan emr-i âli sebt-i defter olundu.

Fi 5 Cemaziyel-evvel Sene 1100.

216-11b-1

Ze 'âmet-i Be-nam Davud veled-i Ertoğdi

Karye-i Markasur maa mezraa-i Karye-i Erhus Karye-i Sansacar

Yoludmayan ve Korsaker tâbi'-i mezbur tâbi'-i Liskav

tâbi'-i Ahçirik Hasıl 2000 Hasıl 3500

Hasıl 12000

Karye-i Zinaver ve Mahanaş

ve Dandiş maa mezraa-i

Kuşkilise tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 23000 Hisse 5000

Karye-i Masirkiv maa mezraa-i Yekûn

Hasirik ve Kayrusukar ve Basdik 24500

tâbi'-i Tortum

Hasıl 11000 Hisse 2000

216-11b-2

Ze 'âmet-i Be-nam Davud Çakırlı

Karye-i İskesur maa mezraa-i Karye-i Sorbahan maa mezraa-i Karye-i Koduşniş maa

Handu ve Kovardel Çarıt ve Kasutaş ve Kabukmar ve Karekruh mezraa-i Haykl

Medanimus tâbi'-i Haho tâbi'-i Haho tâbi'-i mezbûr

Hasıl 13000 Hasıl 12000 Hasıl 2000

Yekûn 14000

Hisse 4000

Ceman 21000

216-11b-3

Ze 'âmet-i Be-nam Nasuh

Karye-i Evnaha mezraa-i Görigol	Karye-i Vasutanikiş	Yekûn
ve Vehabes	tâbi'-i Ahçirik	21000
tâbi'-i Haho	Hasıl 16000	
Hasıl 16000	Hisse 5000	

216-12a-1

Ze 'âmet-i Be-nam Hasan mir-alay-ı livâ-i Tortum

Karye-i Obişak maa mezraa-i

tâbi'-i Haho

Hasıl 20000

216-12a-2

Ze 'âmet-i Be-nam Veli İmer Defter-i Vilayet-i Erzurum

Karye-i İkpak maa mezraa-i Cemhalikaş	Der liva-i Oltu	Karye-i Hasasur	Yekûn
tâbi'-i Ahçirik		tâbi'-i Anzav	20000
Hasıl 10000		Hasıl 10000	

216-12a-3

Ze 'âmet-i Be-nam Ramazan

Karye-i Luhak maa mezraa-i Aharik	Karye-i Harba maa mezraa-i Bersur
ve Mirval ve Tesur ve Havkir ve Kirus	ve Karisatar tâbi'-i Tortum
ve Olunmuz tâbi'-i Haho	Hasıl 10000

Hasıl 16000

Yekûn 26000

216-12b-1

Nahiye-i Tortum Der Livâ-i m

216-12b-2

Timâr-ı Mehmed veledi Koçu

Karye-i Vapak maa mezraa-i Karye-i Vasutanikiş Yekûn

Kahvel Araki tâbi'-i m tâbi'-i Ahçirik 10000

Hasıl 4000 Hasıl 16000 Hisse 6000

216-12b-3

Timâr-ı Musa veledi Ali

Musirkiv maa mezraa-i Hasirik

Ve Kayrusukar ve Baidik

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 11000 Hisse 9000

216-13a-1

Timâr-ı İbrahim

Karye-i Boçunuş maa mezraa-i Karye-i Nihak maa mezraa-i Karye-i Oskihav maa

Semahur ve Osis ve Kasirik Tabasuvarub namı diğeri Keşba mezraa-i Hababar

tâbi'-i Tortum tâbi'-i i Liskav tâbi'-i m Hasıl 22000

Hasıl 11000 Hisse 4500 Hasıl 12000 Hisse 3000 Hisse 1000 Yekûn 8500

216-13a-2

Timâr-ı Kaplan

Karye-i Bokunuş maa mezraa-i Semahur ve Osis ve Kasirik tâbi'-i m

Hasıl 11000 Hisse 6500

216-13a-3

Timâr-ı Ali Çavuş mir-i miran Erzurum

Karye-i Karisusi maa mezraa-i Kirkor ve mezraa-i Kiranviran tâbi'-i m

Hasıl 7600 Hisse 5000

216-13b-1

Timâr-ı Veli ve Kayaz veledi Endusa

Karye-i Sanukurk tâbi'-i Tortum Mezraa-i Vanazur tâbi'-i m

Hasıl 5300

Hasıl 700

Yekûn 6000

Hisse Veli Hisse Kayaz

3000

3000

216-13b-2

Timâr-ı Bayramiş veled-i Sevindik

Karye-i Masahur maa mezraa-i Tursuna ve İrsi tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-13b-3

Timâr-ı Çırac veled-i Ali

Karye-i Masahur maa mezraa-i Tursuna ve İrsi tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-14a-1

Timâr-ı Hasan veled-i Kuli

Karye-i Masahur maa mezraa-i Tursuna ve İrsi tâbi'-i Tortum

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-14a-2

Timâr-ı Torak

Karye-i Karisus maa mezraa-i Kirkor ve mezraa-i Kiranviran tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7600 Hisse 1600

216-14b-1

Nahiye-i Liskav Der Livâ-i Tortum

Erzurum eyaletinin mutassarıf olan vezir-i mükerrerem İbrahim Paşa mektub gönderup zikr olunan mahallesinden dört bin akçelik eşkinci timârı olunmak üzere mezkûr Mahmud teşrinisani tarihinden beru ber-vech kabul mir-i miran berâtı üzerine derbend yoklamasında mevcud bulunup lakin hariç-ez-defter olunmakla müceddeden ber-vech kabul altı bin akçelik üzere derbend tezkiresi mucebince müceddeden defter-i icmâle sebt olunmak üzere bi'l-fî 'il defter emin-i Hüseyin dâme mecdehu arz itmekle defter-i icmâl götürtüb ber-vech kabul altı bin akçe eşkinci timârı olmak üzere bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olunmağla sebt-i defter olundu.

Fi Evâhir-i Şaban Sene [10]⁷⁰91.

216-14b-2

Timâr-ı Mahmud

Memleha-i Yurdusalur

Karye-i Bar tâbi'-i Liskav hariç-ez defter ber-vech-i kabul

6000

216-14b-3

Timâr-ı Gazan Mürdam-ı Ali Paşa mir-i miran-ı sâbık-ı Erzurum

---

⁷⁰ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Karye-i Bad maa mezraa-i Kamud ve Kormak ve diğerk Kormak ve Kiralkaya nam-ı diğerk Kutarbayar tâbi'-i m

Hasıl 17000

216-14b-4

Tımâr-ı Mehmed mir-alay Nefs-i Livâ-i Livâne

Karye-i Tımâr maa mezraa-i Kutabazi ve Kufi ve Kul tâbi'-i m

Hasıl 11000

216-15a-1

Tımâr-ı Kaderkulu veled-i Hasan Bey

Karye-i Sinbek maa mezraa-i Sitatusi tâbi'-i Liskav

Hasıl 13000 Hisse 6000

Karye-i Kağıkak maa mezraa-i Olkur ve Yurbekubedi ve Esi tâbi'-i Haho

Hasıl 5000 Yekûn 11000

216-15a-2

Tımâr-ı Yağmiri Veli

Karye-i Nihak maa mezraa-i Tabasuvarub nam-ı diğerk Keşba ve Kilurig ve Manadun ve Yursenak ve Muhribaya ve Cemabalyak ve Kumir tâbi'-i mezbûr

Hasıl 12000 Hisse 9000

216-15a-3

Tımâr-ı Davud

Karye-i Liskav-ı Ulya maa

Karye-i Vasutanikiş

mezraa-i Vabag tâbi'-i mezbûr

tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 8000 Hisse 4500

Hasıl 7000 Hisse 3500

Karye-i Karisus maa mezraa-i Kirkor

ve mezraa-i Kiranviran

Hasıl 7600 Hisse 1000

Yekûn 9000

216-15b-1

Timâr-ı Kasım Gürcü

Karye-i Oskihav maa mezraa-i Hatator tâbi'-i Liskav

Hasıl 11000 Hisse 5000

216-15b-2

Timâr-ı Kaymas veled-i Piri İlyas Bey

Karye-i Kızaraş maa mezraa-i Serih tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000 Hisse 5000

216-15b-3

Timâr-ı Abbas

Karye-i Kızaraş maa mezraa-i Serih tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000 Hisse 3000

216-16a-1

Timâr-ı Sadri ve Derviş veledi Azkayaz

Karye-i Beşergüş tâbi'-i Liskav

Hasıl 5000

Hisse Sadri   Hisse Derviş

2000

2000

216-16a-2

Timâr-ı Kayır ve Meyri veled-i Ali

Karye-i Sinbeg maa mezraa-i Sitatusi tâbi'-i m

Hasıl 13000

Hisse 2000

216-16a-3

Timâr-ı Kaya

Karye-i Sinbeg maa mezraa-i Sitatusi tâbi'-i m

Hasıl 13000 Hisse 2000

216-16b-1

Nahiye-i Haho der Livâ-i Tortum

216-16b-2

Timâr-ı Ali veled-i Eliya mir-alay Nısf-ı Livâ-i Livâne

Karye-i Osi maa mezraa-i Karye-i İkasosabar tâbi'-i Liskav Karye-i Liskav-ı Ulya

Samedad Vadis ve Berik Hasıl 2000 maa mezraa-i Vabag

tâbi'-i m tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hasıl 8000 Hisse 3500

Karye-i Buşamos maa Karye-i Badısur maa mezraa-i Karye-i Azizur maa mezraa-i

mezraa-i Vadyuvid ve Hala ve Ahsur tâbi'-i Haho İğnerdani tâbi'-i Tortum

İsraiş tâbi'-i Tortum Hasıl 10000 Hasıl 1000

Hasıl 1500 Yekûn 11000 Hisse 2500 Ceman 17500

216-16b-3

Timâr-ı Hamid Ser Bevvabin Ali Paşa mir-i miran-ı Sâbık-ı Erzurum

Karye-i Hazis maa mezraa-i Hadikne ve Dayir ve Ekrik tâbi'-i mezbur

Hasıl 28000 Hisse 15000

216-17a-1

Timâr-ı Ferhad Mürdam Ali Paşa mir-i miran-ı sâbık-ı Erzurum

Karye-i Hazis maa mezraa-i Hadikne ve Dayir ve Ekrik tâbi'-i Haho

Hasıl 28000 Hisse 13000

216-17a-2

Timâr-ı Mustafa Çeribaşı Livâ-ı mezbur

Karye-i Haho maa mezraa-i Hacizab ve Gelikeris ve Sehak ve Mahiras tâbi'-i m

Hasıl 32000 Hisse 12000

216-17a-3

Timâr-ı Mehmed

Karye-i İbriş maa mezraa-i Sitatur tâbi'-i mezbûr

Hasıl 11000

216-17b-1

Timâr-ı Kerç

Karye-i Vasinak maa mezraa-i Karye-i Çağıraş tâbi'-i Ahçirik

Ersor ve Ekrik tâbi'-i Haho Hasıl 9000 Hisse 2600

Hasıl 30000 Hisse 5000 Yekûn 7600

216-17b-2

Timâr-ı Osman Çavuş mir-i miran-ı Erzurum

Karye-i Sarihan maa mezraa-i Karye-i Kaduşus maa mezraa-i Yekûn 14000

Göstaş ve Gölmalar tâbi'-i mezbûr Harik tâbi'-i mezbûr Hisse 6000

Hasıl 12000 Hasıl 2000

216-17b-3

Timâr-ı Ahmed veled-i Şakird

Karye-i Badısır maa mezraa-i Karye-i İzizur maa mezraa-i

Hala ve Ahsur tâbi'-i mezbûr İğnerharani tâbi'-i Tortum Yekûn 11000

Hasıl 10000 Hasıl 1000 Hisse 5000

216-18a-1

Timâr-ı Ömer veled-i Mehmed

Karye-i Badısır maa mezraa-i Karye-i İzizur maa mezraa-i

Hala ve Ahsur tâbi'-i mezbûr İğnerharani tâbi'-i Tortum

Hasıl 10000 Hasıl 1000

Karye-i Serkos tâbi'-i Liskav Yekûn 11000 Hisse 1500 Ceman 2500

Hasıl 5000 Hisse 1000

216-18a-2

Timâr-ı İbrahim veled-i Mehmed

Karye-i Badısır maa mezraa-i Karye-i İzizur maa mezraa-i Yekûn 11000

Hala ve Ahsur tâbi'-i m İğnerharani tâbi'-i Tortum Hisse 2000

Hasıl 10000 Hasıl 1000

216-18b-1

Nahiye-i Ahçirik Der Livâ-i Tortum

216-18b-2

Timâr-ı İmamkulu veled-i Hasan Bey

Karye-i Keşak maa mezraa-i Şonbuşan Karye-i Göğüvaş-ı Ulya maa Yekûn

tâbi'-i m mezraa-i Kariya ve Beran tâbi'-i m 13000

Hasıl 10000 Hasıl 3000

216-18b-3

Timâr-ı Kolanmuz veled-i Mehmed

Karye-i Kanduzuli tâbi'-i mezbûr Karye-i Gögüvaş-ı Sufla tâbi'-i mezbûr

Hasıl 2000 Hasıl 2000

Karye-i Baskasur tâbi'-i Liskav Karye-i İyiş tâbi'-i Haho

Hasıl 4000 Hasıl 3000

Yekûn 11000

216-19a-1

Timâr-ı Göyülün Çeribaşı Nıfs-ı Livâ-i Livâne

Karye-i Dayikad maa mezraa-i Şankus Karye-i Haşut tâbi'-i mezbûr Yekûn

tâbi'-i Ahçirik Hasıl 7000 10500

Hasıl 7000 Hisse 3500

216-19a-2

Timâr-ı Mehmed veled-i Hasan

Karye-i Ezrik tâbi'-i m

Hasıl 10000

216-19a-3

Timâr-ı Ramazan

Karye-i Zinaver maa mezraa-i Kuşkilise ve Ortu ve Denayuş ve Muhanaş tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 23000 Hisse 10000

216-19b-1

Timâr-ı Osman Kethüda Çeribaşı-ı Livâ-i İmerhev

Karye-i Torşina tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 9000

216-19b-2

Timâr-ı Bayezid

Karye-i Karye-i Zinaver maa mezraa-i Kuşkilise ve Ortu maa Denayuş tâbi'-i mezbur

Hasıl 23000 Hisse 8000

216-19b-3

Timâr-ı Hacı Kırhal

Karye-i Çağırış maa mezraa-i Vanig tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 9000 Hisse 6400

216-20a-1

Timâr-ı Ali Müşirzade-i Ömer Bey

Karye-i Ahçirik tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 9000 Hisse 5000

216-20a-2

Timâr-ı Hüseyin veled-i Solak Hasan

Karye-i Vasutanikiş tâbi'-i m

Hasıl 16000 Hisse 5000

216-20a-3

Timâr-ı Hüseyin veled-i Celal

Karye-i Keşhaş maa mezraa-i Kahmasur Karye-i Kemhik tâbi'-i Haho Yekûn 10000

ve Darivadak ve Mikyedik tâbi'-i mezbûr Hasıl 7000 Hisse 5000 Hisse 5000

Hasıl 5000

216-20b-1

Timâr-ı Pervane Mürdam-ı Ali Paşa

Karye-i Haşut tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 7000 Hisse 3500

216-20b-2

Timâr-ı Kılıç veled-i Hasan

Karye-i Keşhaş maa mezraa-i Kahmasur Karye-i Kemhik tabi-i Haho Yekûn 10000

ve Darivadak ve Mikyedik tabi-i m Hasıl 7000 Hisse 5000 Hisse 3000

Hasıl 5000

216-20b-3

Timar-ı Bozdoğan veledi Hasan

Karye-i Keşhaş maa mezraa-i Kahmasur Karye-i Kemhik tâbi'-i Haho Yekûn 10000

ve Darivadak ve Mikyedik tâbi'-i m Hasıl 7000 Hisse 5000 Hisse 2000

Hasıl 5000

216-21a-1

Timâr-ı Ali veled-i Ahmed

Karye-i Ahçirik tâbi'-i Ahçirik

Hasıl 9000 Hisse 2000

216-21a-2

Timâr-ı Mehmed veled-i Ahmed

Karye-i Ahçirik tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9000 Hisse 2000

216-21a-1

Boş Sayfa

216-21b-1

Sipahiyan-1 Livâ-i Oltu

Sipahiyan Zuema

Neferat 3

123

... ..

99 24

216-22a-1

Livâ-i Oltu

216-22a-2

Hashâ-1 hazret-i pâdişâh-1 ‘âlem penâh hullidet hilâfetuhu

Mahsûl-1 Mabeyn-i Ulufeha-i Merdan-1 Mahsûl-1 Mabeyn-i Tımârha-i Sipahiyan ve

kılâ ‘ -i Livâ-i mezbûr resm-i arusane-i sipahiyan ve sipahzadegan ve

fi Sene 3000 merdan-1 kılâ ‘ -i mezbur fi sene 2000

Mahsûl-1 Boyahane nefsi-i kalâ-i Oltu Mahsûl-1 Boyahane ve Şem ‘hane der liva-i

Fi Sene 3000 nefsi-i Oltu Fi Sene 300

Mahsul-1 Tımâr-1 Hamr ve Balaban

ve ... ve ... der livâ-i m

fi sene 1700

Yekûn 10000

216-22b-1

Boş Sayfa

216-23a-1

Mahlula-i ber-muceb-i mufassal-ı cedid

216-23a-2

Nahiye-i Mişer der livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-23a-3

107	122	124	126
Karye-i Sakabad	Karye-i Çovareşov	Karye-i Samstka	Karye-i Samzelek
6000	4000	3000	4000
127	130	131	156
Karye-i Adaba	Karye-i Ruruman-ı Sufla	Karye-i Orakilise	Karye-i Andurig
4000	3000	2000	3000
157	158	160	162
Karye-i Cacimnak	Karye-i Hamaş	Karye-i Okanmubin	Karye-i Sarud
2000	5000	3200	3000
165	Yekûn		
Karye-i Kızılkilise	46200		
6000			

216-23a-4

Nahiye-i Bardız der livâ-i Oltu

Karye-i Mamaselik	Karye-i Salut	Karye-i Kayahor
6000	5999	2000

216-23a-5

Vilayet-i Gürcistan müceddeden tahrir olunurken Erzurum beylerbeyisi olan Murad Paşa kendü beratıyla mir-livâ ve mir-alayı mektup mucebince hariç-ez-defter olub kimesne tefrikinde bağızı kimesneler ahrar tefrikinde olan mezraları kendü beratıyla

mahal ... tevcih idub cenub-i tefrikine beratlarına ve yafatlarına(?) ibrâz eylediklerine tefrikine olan karar arzıyla(?) mukayyed olan beylerbeyi berâtları ile sipahiyan tefriklerinde bulunan beylerbeyi marifeti ile (Silik) tezkire virilub asitâne-i sa'adete gelen gibi cümle mahal olunur ki tımârları ref' olunub an ifrâz virilmek fermân olunub bağzılarına tımârları virilub virane olduklarını bildiklerinden ma'ada Emir Bey'in tımârlarına kimesne kabul itmek iken mevkûf kalanlardan bağzıların harabeleri fermân mantuk ekserce Murad Paşa berâtları ile olan kabul olursa beyn'el-hayf olur deyu arz-ı hal ettiklerinden defterdar emrine virilub ettikleri ... olalar ki tımârlık ecilden ref' olunub ve celiline orak(?) emin efendinin kalemiyle tashih olunub Ardahan-ı Büzürg sancağına Mişe nahiyesine tuzbadan(?) baki kalmış on üç aded karyeler mevkûf kalmış ve Oltu sancağına Bardız nahiyesine üç kıta karye mahlul kalmışdır bâki fermân olundu.

216-23b-1

Tımâr-ı Hasan

Karye-i Toluşyuş maa mezraa-i Handakalu	Karye-i Deraht tâbi'-i m	Yekûn
tâbi'-i Bardız	Hasıl 6500	5000
Hasıl 6000 Hisse 3000	Hisse 2000	

216-23b-2

Tımâr-ı Mehmed Çavuş veled-i Emin

Karye-i İkasu hariç-ez-defter	Karye-i Dabinaş maa mezraa-i Satudat	Yekûn
tâbi'-i mezbûr	ve Kırçalumakan tâbi'-i Kemhis	5000
Hasıl 10000	Hasıl 6000	
Hisse 4000	Hisse 1000	

216-23b-3

Tımâr-ı Halil veled-i Resul

Karye-i Kızılkilise tâbi'-i m

Hasıl 5000

216-24a-1

Tımâr-ı Gündük veled-i Yolukulu

Karye-i İkasu hariç-ez-defter Karye-i Ekbaş-ı Sufla hariç-ez-defter Yekûn

tâbi'-i Bardız tâbi'-i m 4000

Hasıl 10000 Hisse 3000 Hasıl 3000 Hisse 1000

216-24a-2

İbrahim ve Mehmed ve Ömer Dergâh-ı Mu 'allâ'ya gelub Tortum sancağında Haho nahiyesinde on sekiz bin akçe yazusu olan ve Tekuzin nam karye hin-i tahrirde defter-i atikada tımâra virilub bin tarihinde defter-i cedide sehven mir-livâya has kayd olunmuş iken tekrar bin bir tarihinde nişancı kalemine tımâra tashih olunub tarih-i mezbûreden beru ve [10]⁷¹ 42 vadesinde yoklamasında tımârlık vechi üzere berât oluna gelmekle on altı bin akçesi ber-vech iştirâk-ı mezkûr İbrahim ile Mehmed iki bin akçesi Ömer üzerinde iken Tortum sancağı hasları Hartuşen kalâsı neferatına ocaklık tâyin olundukda karye-i mezbûrun dahi mahalle ocaklık tashih olunub gadr olmağla yüz seneden beru mezbûrların eben 'an-ced tasarruflarında olmağla müceddeden mahalle tımârlık üzere tashih ve müceddeden kendulere virilmek bâbında in'ayet rica itmeleriyle üslub-u sabık üzere karye-i mezbûrun mahalde kalmakla tımara tashih eylesin deyu bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olmağla sebt-i defter olundu.

Tahrîren Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-evvel Sene 1103.

216-24a-3

Tımâr-ı Sefer

Karye-i Toluşyuş maa mezraa-i Handakalu

tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-24a-3

---

⁷¹ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Timâr-ı Derviş veled-i Ali

Karye-i Hasanşah Kalesi	Karye-i İktirak namı diğer İsnidithur maa	Yekûn
tâbi'-i mezbûr	mezraa-i Kabekik ve Kızılkale tâbi'-i m	3000
Hasıl 4800	Hasıl 7800	
Hisse 2500	Hisse 500	

216-24b-1

Hashâ-i Be-nam İbrahim mir-livâ-i Oltu

Nahiye-i Kuzey der livâ-i mezbûr

Karye-i Rabat-ı Oltu maa	Mahsul-i ... maa ... mustefzan ve
mezraa-i Henakis ve Kadives	azaban ve gayrihi der karye-i kal 'a-i Oltu
tâbi'-i m	hariç-ez-defter ber-vech ...
Hasıl 16000	Fi Sene 6000

Karye-i Sumihiş	Karye-i Gökilise tâbi'-i m	Karye-i Orismun tâbi'-i m
tâbi'-i mezbûr	Hasıl 6000	Hasıl 6000
Hasıl 6000		

Karye-i Şamiha tâbi'-i m	Karye-i Hohavdasta tâbi'-i m
Hasıl 5000	Hasıl 10000

Karye-i Tabizkad tâbi'-i m	Yekûn
Hasıl 3000	59000

Nahiye-i Güney der livâ-i m

Karye-i Pirtasayud maa mezraa-i Hohomit	Karye-i Orcak maa mezraa-i
tâbi'-i mezbûr	İsurtab tâbi'-i m
Hasıl 10000	Hasıl 18000

Nahiye-i K p der liv -i m

Karye-i K p maa mezraa-i Satkım ve Yek n 28000

Vartkum t bi'-i m Hasıl 7000

Nahiye-i Anzav der liv -i mezb r

Karye-i Yavasur maa mezraa-i  mak Karye-i Sakam maa mezraa-i

Ve G sek Ekrik Senakes ve Kalir ve gayrını

Hasıl 22000 t bi'-i mezb r

Karye-i Hıvak-ı Ulya Hasıl 25000

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 4000

Karye-i Hıvak-ı Sufla tâbi'-i mezbûr Karye-i  şmanmed tâbi'-i mezbûr Yekûn

Hasıl 7500 Hasıl 7000 65500

Mahsul-ı Boyahane-i livâ-i mezbûr Mahsûl-ı Tamga-i Siyah ve  htisab

Fi Sene 12000 ve  hsariye maa Bac-ı Bazar ve Kapan

Livâ-i m Fi Sene 6500

Mahsûl-ı Adet-i Ağnam livâ-i m Mahsûl-ı Cizye-i murahassa-i gebran-ı

gayr - ez defter zuema ve tımarha-i livâ-i mezbûr gayr - ez zuema ve tımârha-i

serbestiyet Fi Sene 17000 serbestiyet Fi Sene 3000

... ve yaylak ...

Mahsûl-ı Bostan ve meyve livâ-i mezbûr

livâ-i mezbûr

Fi Sene 500

Fi Sene 3000

Mahsûl-ı beyt lm l-ı 'avâm on Resm-i ... ve resm-i kışlak ki...

binden binden akıl/akl ve sair' l-cedid ber-muceb defter-i atik

gayr - ez beytûlmâle ... ve Fi Sene 2000

yava ve kaçkun ve mâl-ı gayib

ve ... gayr - ez serbestiyet Fi Sene 3000

... Bad-ı heva ve arusane-i tımârha-i sipahiyan livâ-i m gayr - ez zuema ve tımârha-i serbestiyet

Fi Sene 11000 Yekûn 58000 Ceman 217000

216-25a-1

An-Hashâ-i mir-livâ-i Kadiz

Karye-i Rabat Kal 'a-i Bardız Karye-i Yusyek maa mezraa-i

maa mezraa-i (Silik) hane-i tâbi'-i m

karye-i m tâbi'-i mezbûr Hasıl 11000

Hasıl 9000

Karye-i Görkeşit maa mezraa-i Karye-i Zahkum

tâbi'-i mezbûr Sathaharur ve Basmuvar tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hasıl 7000

Karye-i İduzi nam-ı diğêr Yekûn

Hohamasi-i Sufla tâbi'-i mezbûr 34000

Hasıl 9000 Hisse 2000

216-25a-2

Ze 'âmet-ii Be-nam Kâtip Abdulsamed

Karye-i Semurdun-ı Ulya ve Sufla Karye-i Dibak-ı Ulya ve Sufla maa mezraa-i

tâbi'-i Kuzey Kasalket ve Sibadavid ve Lissaur tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hasıl 4000

Karye-i Lisyak maa mezraa-i Karye-i Tamnut maa mezraa-i Dayibad

Pert tâbi'-i Güney	tâbi'-i m	
Hasıl 4500	Hasıl 3000	
Karye-i Ocarağ tâbi'-i mezbûr	Karye-i Hoharnis tâbi'-i mezbûr	Yekûn 23500
Hasıl 4000	Hasıl 5000	

216-25a-3

Ze 'âmet-i Be-nam Mehmed

Karye-i Boğuş maa mezraa-i	Karye-i Sinheriş tâbi'-i mezbûr	
Kiskavekirikus tâbi'-i Güney	Hasıl 7000	
Hasıl 4600		
Karye-i Hars tâbi'-i Kuzey	Karye-i Badraş tâbi'-i m	Yekûn
Hasıl 5400 Hisse 2400	Hasıl 6000	20000

216-25b-1

Ze 'âmet-i Be-nam Ferhad Mürdam-ı Ayaz Paşa mir-i miran-ı sâbık-ı Erzurum

Karye-i İduzi nam-ı diğêr Hohamasi-i	Karye-i Hohamasi-i Ulya	
Sufla maa mezraa-i Zaritman ve	tâbi'-i mezbûr	
Gölcemat ve Onmuztalesi	Hasıl 3000	
tâbi'-i Bardız		
Hasıl 9000 Hisse 7000		
Karye-i Torişi maa mezraa-i	Karye-i Dabiras ve Ker celumenane	Yekûn
Saludat ve Kızılkilise	tâbi'-i Küp	20000
tâbi'-i mezbûr	Hasıl 6000 Hisse 5000	
Hasıl 8000 Hisse 5000		

216-25b-2

An-Hashâ-i Mahmud Bey veled-i Bekir Bey mir-alay-ı Tekman

Karye-i Orkas-ı Sufla tâbi'-i Masarsor Karye-i Dedeki tâbi'-i m

Hasıl 5000

Hasıl 5000

Karye-i Vaşin nam-ı diğeri Yekûn

Tayak tâbi'-i m Hasıl 2500 12500

216-26a-1

Nahiye-i Kuzey der livâ-i Oltu

216-26a-2

Timâr-ı Çerkes İbrahim veled-i Abdullah

Karye-i Kiaik-i Ulya maa mezraa-i Senhanes Karye-i Kiaik-i Sufla maa mezraa-i

ve Gelurtsur ve Birkada tâbi'-i m

Kalsataniş tâbi'-i m

Hasıl 12000

Hasıl 7000

Yekûn 19000 Hisse 12700

216-26a-3

Timâr-ı Kayad

Karye-i Orak maa mezraa-i Kanikalır ve Bansur ve Sindikit ve Karmikar ve Timunulkan tâbi'-i mezbûr

Hasıl 10000

216-26b-1

Timâr-ı Onmurlu

Karye-i Göcahu tâbi'-i Kuzey Karye-i Badraş tâbi'-i m Yekûn 7000

Hasıl 5000

Hasıl 5400 Hisse 2000

216-26b-2

Timâr-ı Veli veled-i Çerkes İbrahim

Karye-i Kiaik-i Ulya maa mezraa-i Senhanes   Karye-i Kiaik-i Sufla maa mezraa-i
ve Gelurtsur ve Birkada tâbi'-i m   Kalsataniş tâbi'-i m
Hasıl 12000   Hasıl 7000   Yekûn 19000 Hisse 6200

216-26b-3

Timâr-ı Pirkulu

Karye-i Badik tâbi'-i m

Hasıl 7000 Hisse 6000

216-27a-1

Timâr-ı Pir Mehmed

Karye-i Pirtusi tâbi'-i Kuzey   Karye-i Sala maa mezraa-i Halakis tâbi'-i Kûp

Hasıl 4000

Hasıl 9000 Hisse 1500

Yekûn 5500

216-27a-2

Timâr-ı Bulgar veled-i Ali

Karye-i Gelagöm-ü Sufla   Karye-i İksur tâbi'-i Bardız

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 2500

Hasıl 3000

Yekûn 5500

216-27a-3

Timâr-ı Mustafa

Karye-i Simunik tâbi'-i m

Hasıl 5000

216-27b-1

Timâr-ı Hacı Mehmed

Karye-i Sina tâbi'-i Kuzey

Hasıl 4200 Hisse 3000

216-27b-2

Timâr-ı Dursun veled-i İbrahim

Karye-i Gelagöm-ü Ulya tâbi'-i m

Hasıl 3000

216-27b-3

Timâr-ı Seydi veledi Ahmed

Karye-i Badraş tâbi'-i m

Hasıl 5400 Hisse 1000

216-28a-1

Timâr-ı Hasan

Mahardusya tâbi'-i Kuzey

10000

On bin akçe havass-ı mir-livâ

216-28a-2

Timâr-ı İbrahim veled-i Ömer

Karye-i Rerdalis tâbi'-i Kuzey

Hariç-ez-defter

4000

216-28b-1

Boş Sayfa

216-29a-1

Nahiye-i Güney der livâ-i Oltu

216-29a-2

Timâr-ı Sinan veled-i Salih

Karye-i Şımcık maa mezraa-i İnuday	Karye-i İznisur maa mezraa-i Hermal	Yekûn
ve Merkus Çohasavnez tâbi'-i m	ve Managöm tâbi'-i m	11000
Hasıl 6000	Hasıl 5000	

216-29a-3

Timâr-ı Ali

Karye-i Sinmasur maa mezraa-i	Karye-i Çaluş tâbi'-i m
Damal ve Kastab tâbi'-i mezbûr	Hasıl 3000
Hasıl 10000 Hisse 6000	Yekûn 9000

216-29b-1

Timâr-ı Halil

Karye-i İdusya maa mezraa-i Hana tâbi'-i Güney

Hasıl 11000 Hisse 6000

216-29b-2

Timâr-ı İbrahim veled-i Kâtip Hasan

Karye-i Ongörüg maa mezraa-i İlakilise tâbi'-i m

Hasıl 6000

216-29b-3

Timâr-ı Ali veled-i Edib

Karye-i Kızılgüyük tâbi'-i m

Hasıl 12400 Hisse 5999

216-30a-1

Timâr-ı Yazık

Karye-i Kızılgüyük tâbi'-i Güney

Hasıl 12400 Hisse 4000

216-30a-2

Timâr-ı Mehmed veledi Abdullah

Karye-i Vıgayir tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 4000

216-30a-3

Timâr-ı Mehmed

Karye-i Gündasur tâbi'-i m   Karye-i Hangah tâbi'-i m   Yekûn 3400

Hasıl 5000 Hisse 2000

Hasıl 3000 Hisse 1400

216-30b-1

Timâr-ı Mustafa

Karye-i Birbasur-ı Ulya ve Sufla tâbi'-i Güney

Hasıl 8000 Hisse 3000

216-30b-2

Timâr-ı İlahverdi veled-i Ali ve Ahmed veled-i Keşkan

Karye-i Kahatur tâbi'-i m   Hisse İlahverdi   Hisse Ahmed

Hasıl 6000

3000

3000

216-30b-3

Timâr-ı Mustafa

Karye-i Birbasur-ı Ulya ve Sufla tâbi'-i Güney

Hasıl 8000 Hisse 3000

216-31a-1

Timâr-ı Kulu veled-i Torak

Karye-i Gündasur tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-31a-2

Timâr-ı İlahverdi veled-i Süleyman

Karye-i İdindusit maa mezraa-i Hor tâbi'-i m

Hasıl 11000 Hisse 3000

216-31a-3

Timâr-ı Mehmed veled-i Hazaverdi ve Kara

Karye-i Yıkanuvis tâbi'-i m

Hasıl 5200

Hisse Mehmet   Hisse Kara

2500

2500

216-31b-1

Timâr-ı Hakverdi veled-i Süleyman

Karye-i İdindusit maa mezraa-i Hor tâbi'-i Güney

Hasıl 11000 Hisse 2000

216-31b-2

Timâr-ı Dost ve Hasan

Karye-i Birisur tâbi'-i m

Hasıl 5000

Hisse Dost   Hisse Hasan

2000 2000

216-31b-3

Tımâr-ı Kalaç

Karye-i Birbasur-ı Ulya ve Sufla tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-32a-1

Tımâr-ı Ayan veled-i Ahmed

Karye-i Yıkanuvîs tâbi'-i m Karye-i Sina tâbi'-i Kuzey Yekûn 1900

Hasıl 5200 Hisse 700 Hasıl 4200 Hisse 1200

216-32a-2

Tımâr-ı Süleyman

Karye-i Vigayir tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 1000

216-32b-1

Tımâr-ı Be-nam Hasan der livâ-i Oltu

Memleha-i der musa'l-redcel der hedkad Karye-i Simared tâbi'-i Güney

Hasıl 5000

216-32a-2

Emir'ül-ümera-i el'kiram Çıldır Beylerbeyi İshak dâme mecdehu dergâh-ı mu 'allâ'ya mektup gönderub Oltu sancağından Güney nahiyesinden Simared nam karye musa'l-redcel nam Hasan kimesnenin tımârı ve mirine dahil olması haliyadan bir mahalli itmekle beş bin akçe eşkinci tımârı olmak üzere müceddeden defter-i icmâle sebt mezkur Hasana virilmek bâbında in'ayet ricasına arz olunmak karye dâhilinden kalemine kayd olunmuşdur ve bu defter-i cedid ve atik tarafından verilen arzı ve mir-i miran berâtı mucebince defter-i icmâle sebt olundu deyu olan İshak Paşa dâme mecdehu

kılmaları arz itmekle kimesnenin tımârına ve mirine dâhil kalemine mahalli beş bin akçe eşkinci tımâr olmak üzere tashih tımâr olmak üzere müceddeden sebt-i defter olunması deyu bu hakire hitaben sadr olan emr-i âli mucebince sebt-i defter olundu.

Fi 18 Ramazan Sene [1]⁷²109.

216-32b-1

Nahiye-i Anzav Der Livâ-i Oltu

216-32b-2

Tımâr-ı Çerkes Yusuf Ser-bevvabin-i Ali Paşa

Karye-i Rabat-ı Anzav maa Bağat   Karye-i Hayk tâbi'-i Kuzey   Yekûn 16600

Ve Sagörk ve Salakerdik   Hasıl 3000

tâbi'-i mezbûr   Hisse 1600

Hasıl 15000

216-32b-3

Tımâr-ı Edib Subaşı

Karye-i Kalkalar maa mahalle-i   Karye-i Vasakta tâbi'-i mezbur

İsak tâbi'-i mezbur   Hasıl 8000 Hisse 2000

Hasıl 9000   Yekûn 11000

216-33a-1

Tımâr-ı Murad Kethüda

Karye-i Berakis tâbi'-i Anzav   Karye-i Vasakta tâbi'-i mezbur

Hasıl 6500   Hasıl 8000 Hisse 2000

Karye-i Badik tâbi'-i Kuzey   Yekûn 10500

Hasıl 8000 Hisse 2000

---

⁷² Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

216-33a-2

Timâr-ı Mehmed veledi İbrahim Bey

Karye-i Kayalus tâbi'-i m

Hasıl 9000

216-33a-3

Timâr-ı Ali Kethüda-i Kırşal Bey Çeribaşı-ı livâ-i m

Karye-i İkyak maa mezraa-i Kamlis Karye-i Orak tâbi'-i m Yekûn 7000

ve Hosakanis ve Rovad tâbi'-i m Hasıl 10000

Hasıl 5000 Hisse 2000

216-33b-1

Timâr-ı Ali Mürdam-ı Ali Paşa mir-i miran-ı sâbık-ı Erzurum

Karye-i Osha tâbi'-i Anzav Karye-i İsahor tâbi'-i m Yekûn 6000

Hasıl 4000 Hasıl 2000

216-33b-2

Timâr-ı Hamza veled-i İlyas

Karye-i İthina tâbi'-i mezbûr

Hasıl 11000 Hisse 6000

216-33b-3

Timâr-ı İsa Çavuş mir-i miran-ı Erzurum

Karye-i Orak maa mezra tâbi'-i m

Hasıl 10000 Hisse 5999

216-34a-1

Timâr-ı Ferhad veled-i Abdullah

Karye-i Çaririk maa mezra tâbi'-i Anzav

Hasıl 5999

216-34a-2

Timâr-ı Ahmed veled-i Hüseyin

Karye-i İthina tâbi'-i mezbûr

Hasıl 11000 Hisse 5000

216-34a-3

Timâr-ı Kayad

Karye-i Orak maa mezra tâbi'-i m Karye-i Kızılgüyük maa mezra tâbi'-i mezbûr

Hasıl 10000

Hasıl 12400 Yekûn 3000

Hisse 2000

Hisse 1000

216-34b-1

Timâr-ı Ali veled-i Kalacı

Karye-i Esirik tâbi'-i Anzav Karye-i İrsama tâbi'-i Masarsor Yekûn 2000

Hasıl 3600

Hasıl 8600

Hisse 1500

Hisse 500

216-34b-2

Timâar-ı Mustafa veled-i Kalacı

Karye-i Esirik tâbi'-i Anzav Karye-i İrsama tâbi'-i Masarsor Yekûn 2000

Hasıl 3600

Hasıl 8600

Hisse 1500

Hisse 500

216-34b-3

Timâr-ı İminilan

Karye-i Esirik tâbi'-i Anzav Karye-i Kızılgüyük tâbi'-i Güney Yekûn 2000

Hasıl 3600 Hisse 600 Hasıl 12400 Hisse 1400

216-35a-1

Boş Sayfa

216-35b-1

Nahiye-i Küp Der Livâ-i Oltu

216-35b-2

Tımâr-ı Cafer

Karye-i Bertus tâbi'-i m Karye-i İskegöy tâbi'-i Masarsor Karye-i Vasagik tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hasıl 4400 Hisse 2000 Hasıl 6000 Hisse 1400

Mezraa-i Babilak tâbi'-i m Yekûn 9400

Hasıl 2000 Hisse 1000

216-35b-3

Tımâr-ı İvelhadi

Karye-i Tuyirgir tâbi'-i m Karye-i Vasagik tâbi'-i m Mezraa-i Babilak tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hasıl 6000 Hasıl 2000

Hisse 4000 Hisse 3000 Hisse 1000

Yekûn 8000

216-36a-1

Tımâr-ı Şahin veled-i Mehmed

Karye-i Kasiris maa mezraa-i Saşuş ve Karye-i Birikrek-i Ulya ve Sufla tâbi'-i Kuzey

Nodirit ve Göhubir tâbi'-i Küp Hasıl 2000

Hasıl 4000 Yekûn 6000

216-36a-2

Timâr-ı Budak

Karye-i Lusak maa mezraa-i Kilise Karye-i Dacirik-i Sufla maa mezraa-i Kahargüd
tâbi'-i m tâbi'-i mezbur

Hasıl 8500

Hasıl 6000

Hisse 4000

Hisse 1999

Yekûn 5999

216-36a-3

Timâr-ı Mehmed veled-i Peltan

Karye-i Metatdanir tâbi'-i m Karye-i Cibal maa mezraa-i

Hasıl 5000

Halaskes tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 500

Karye-i İdyus nezd-i Metatdanir Yekûn 5999

Hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 1500 Hisse 499

216-36b-1

Timâr-ı Ömer veled-i Davud

Karye-i Kaharkilise ve Siman Kalesi tâbi'-i Küp

Hasıl 5999

216-36b-2

Timâr-ı Behlül veled-i zaim Ali

Karye-i Cibal maa mezraa-i Halaskes tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 5500

216-36b-3

Timâr-ı Hacı Mehmed

Karye-i Sirdasur maa mezraa-i Kekdabas tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 5000

216-36b-1

Timâr-ı Pervane

Karye-i Tunidirakas tâbi'-i Küp

Hasıl 8000 Hisse 4000

Mezraa-i Madkudnis nezd-i karye-i Metatdanir hariç-ez-defter

Hasıl 1000 Yekûn 5000

216-36b-2

Timâr-ı İbrâhim

Karye-i Lusak maa mezraa-i Kilise

tâbi'-i m

Hasıl 8500

Hisse 2500

Karye-i Dacirik-i Sufla maa mezraa-i Kahargüd

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000

Hisse 2000

Yekûn 4500

216-36b-3

Timâr-ı Turkaya veled-i Kolanmuz

Karye-i Dacirik-i Ulya maa mezra tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5000 Hisse 4000

216-37a-1

Timâr-ı Yasuk veled-i Ali

Karye-i Lusak maa mezraa-i Kilise

tâbi'-i m

Karye-i Dacirik-i Sufla maa mezraa-i Kahargüd

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8500

Hasıl 6000

Hisse 2000

Hisse 2000

Yekûn 4000

216-37a-2

Timâr-ı Veli veled-i Yedigâr

Karye-i İmrâz tâbi'-i m

Hasıl 4000

216-37a-3

Timâr-ı Musa veled-i Hasan

Karye-i Hanasur nam-ı diğêr Sabilu Karye-i Lum tâbi'-i Masarsor

tâbi'-i m Hasıl 6000 Hisse 2000

Hasıl 3500

Yekûn 3250 Hisse 1250

216-37b-1

Timâr-ı Abad

Karye-i Hanasur namı diğêr Sabilu tâbi'-i Kûp Karye-i Lum tâbi'-i Masarsor

Hasıl 6000

Hasıl 3500

Yekûn 3250

Hisse 2000

Hisse 1250

216-37b-2

Timâr-ı Ayaldık veled-i Hasan ve İsmail veled-i Halil

Karye-i Hoskar maa mezraa-i Kahargüd tâbi'-i m

Hasıl 6000

Hisse Ayaldık

Hisse İsmail

3000

3000

216-37b-3

Timâr-ı İsmail veled-i Mehmed

Karye-i Kaharhan nam-ı diğerk Kaharhah tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-38a-1

Nahiye-i Kûp Der Livâ-i Oltu

216-38a-2

Tımâr-ı Mustafa

Karye-i İmeriru-i Ulya Berây-ı sened(?) Fi 10 Cemaziyel-evvel Sene [10]⁷³38.

Hasıl 6500

216-38a-3

Tımâr-ı Karbur saadetlu ve şevketlu hassı holt(?) hazretinin ... başka Ömer Ağa sebt idi.

216-38b-1

Tımâr-ı Hüseyin

Karye-i Ekatirak nam-ı diğerk Esdakhur mezraa-i Mibasekrik ve Kızılkale tâbi'-i Kûp

Hasıl 7800 Hisse 3000

216-38b-2

Tımâr-ı Mahmud veled-i Şah Ali

Karye-i Vasagik tâbi'-i m Karye-i İskegöy tâbi'-i Masarsor Yekûn 3000

Hasıl 6000 Hisse 1600 Hasıl 4400 Hisse 1400

216-38b-3

Tımâr-ı Mahmud

Karye-i Vabik tâbi'-i m

---

⁷³ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-39a-1

Timâr-ı Ahmed

Karye-i Hanasur nam-ı diğer Sabilu tâbi'-i Kûp

Hasıl 6000 Hisse 2000

Karye-i Bayus maa mezraa-i İğdar tâbi'-i Bardız

Hasıl 8000 Hisse 1000   Yekûn 3000

216-39a-2

Timar-ı Dünder veled-i Ali

Karye-i Cibal maa mezraa-i Halaskes tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9000 Hisse 1500

Mezraa-i Ernus nezd-i karye-i Metatdanis tâbi'-i mezbûr hariç-ez-defter

Hasıl 1500 Hisse 1000   Yekûn 2500

216-39a-3

Timâr-ı İbrahim veled-i Mustafa

Karye-i Vabik tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 2000

216-40a-1

Timâr-ı Abdullah veled-i Mustafa

Karye-i Ekatirak nam-ı diğer Eşdakhur maa mezraa-i Mibasekrik ve Kızılkaya tâbi'-i Kûp

Hasıl 7800 Hisse 1800

216-40a-2

Timâr-ı Sevindik veled-i Mustafa

Karye-i Ekatirak nam-ı diğeri Eşdakhur maa Karye-i Hasanşah Kalası tâbi'-i Bardız
mezraa-i Mibasekrik ve Kızılkaya tâbi'-i Küp Hasıl 4800
Hasıl 7800 Hisse 800
Hisse 1000 Yekûn 1800

216-40a-3

Timâr-ı Mahmud veled-i Mehmed ve Kaya veled-i Mehmed

Karye-i Sirdasur maa mezraa-i Kekdabas tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000

Hisse Mahmud Hisse Kaya

1500 1500

216-40b-1

Timâr-ı Hüseyin veled-i Hacı İsmail

Karye-i Tunidirakas tâbi'-i Küp Karye-i Berisud tâbi'-i Güney Yekûn 3000

Hasıl 8000 Hasıl 5000

Hisse 2000 Hisse 1000

216-41a-1

Nahiye-i Masarsor Der Livâ-i Oltu

216-41a-2

Timâr-ı Şehsuvar Kethüda-i Süleyman Bey

Karye-i Melyani maa Melyani-i Küçük tâbi'-i m Karye-i Çanmur-ı Sufla nezd-i karye-i

Hasıl 5000 Nüsbak tâbi'-i Bardız

Hasıl 4000

Karye-i Tunidirikas tâbi'-i Küp Yekûn 11000

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-41a-3

Tımâr-ı İlahverdi Çeribaşı Nahiye-i Bardız

Karye-i Dabikanis maa mezraa-i Hirirubur ve Karye-i Buvirkir tâbi'-i Kûp

İkakilise ve Vikayik tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 2000

Hasıl 6000

Yekûn 8000

216-41b-1

Tımâr-ı Mehmed veled-i Bayezıd

Karye-i Ersi tâbi'-i Masarsor

Hasıl 8600 Hisse 5999

216-41b-2

Tımâr-ı Hüdaverdi

Karye-i Kenmagöy tâbi'-i m Karye-i Lumagöy tâbi'-i m Yekûn 4000

Hasıl 10500

Hasıl 3500

Hisse 3000

Hisse 1000

216-41b-3

Tımâr-ı Nasuh

Karye-i Ersi tâbi'-i m

Karye-i Kenmagöy tâbi'-i m

Yekûn 3100

Hasıl 8600

Hasıl 10500

Hisse 1600

Hisse 3500

216-42a-1

Tımâr-ı Mustafa veled-i İsmail

Karye-i Kenmagöy tâbi'-i m

Hasıl 10500 Hisse 3000

216-42a-2

Timâr-ı İlahverdi veled-i İsmail

Karye-i Kenmagöy tâbi'-i m

Hasıl 10500 Hisse 3000

216-42a-3

Timâr-ı Şehsuvar veled-i Budak

Karye-i Kumduki tâbi'-i m

Hasıl 2000

216-42b-1

Der Livâ-i Mamervan

Zuema Sipahi

3 Nefera

93

... ..

13 80

216-42b-2

Timâr-ı Hüseyin

Karye-i Vaşın nam-ı diğêr Tayak tâbi'-i Masarsor

... an havass

Mir-alay-ı Mekman(?)

216-42b-3

... mir-alay-ı Mekman(?) Havassından tafsilat-ı şerh olduğu nefer(?) karye-i mezbûr hass-ı mezbûrdan ahrar ve beş bin akçe eşkinci kılıç tımâr olub mezkûr Hüseyin'e tevcih olmak bâbında mahal tashih olundu.

Fi 12 Cemaziyel-evvel Sene.

216-43a-1

Livâ-i Mamervan

216-43a-2

Hashâ-ı hazret-i pâdişâh-ı 'âlem penâh hullidet hilâfetuhu

Mahsûl-ı mabeyn-i ulufeha-i merdan Mahsûl-ı mabeyn-i tımârha-i sipahiyan ve

Kala-i Mamervan sipahzadegan maa mustefzan ve azeban ve

Fi Sene 2800 mirdan livâ-i mezbûr Fi Sene 1000

Mahsul-ı tımar-ı ... ve ... Yekûn 5000

der livâ-i m

Fi Sene 1200

216-43b-1

Hashâ-i Be-nam Kaplan Bey mir-livâ-i Mamervan

Nahiye-i Mamervan der livâ-i mezbûr

Nefs-i Mamervan maa mezraa-i Karye-i Hoşan tâbi'-i mezbûr

Görderik ve Kargöden tâbi'-i m Hasıl 2000

Hasıl 20000

Karye-i Putur tâbi'-i mezbûr

Hasıl 18000

Karye-i Osan tâbi'-i m Karye-i Şoşit tâbi'-i m Karye-i Kızılkilise tâbi'-i m

Hasıl 18000

Hasıl 4000

Hasıl 10000

Karye-i Tayşenim	Karye-i Kikani tâbi'-i m	Karye-i Varittut tâbi'-i m	
tâbi'-i m	Hasıl 15000	Hasıl 11000	
Hasıl 3500			
Karye-i Vaskisur tâbi'-i m	Karye-i Samakad tâbi'-i m		
Hasıl 18000	Hasıl 10500		
Karye-i Mihabeg tâbi'-i m	Karye-i Görgiş tâbi'-i m	Yekûn 144500	
Hasıl 7500	Hasıl 5000		
Nahiye-i Aha Der Livâ-i Mezbur			
Karye-i Aha maa mezraa-i Eski	Karye-i Dadis tâbi'-i m	Karye-i Sanzurbeg maa	
Aha tâbi'-i m	Hasıl 5000	mezraa-i Hokihan tâbi'-i m	
Hasıl 26000		Hasıl 14000	
Karye-i Kıragan maa	Karye-i Oluris tâbi'-i m	Karye-i İmerli tâbi'-i m	Karye-i Bakna
mezraa-i Gölkilise ve	Hasıl 15000	Hasıl 5000	tâbi'-i m
Baldahur tâbi'-i m			Hasıl 6000
Hasıl 14500			Hisse 3000
Karye-i Badsag	Yekûn 85500		
tâbi'-i m			
Hasıl 3000			
Mahsûl-ı adet-i ağnam hasha-i mir-livâ	Mahsûl-ı cizye-i murahassa-i gebran		
gayr - ez zuema ve timârha	gayr - ez zuema ve timârha-i serbestiyet		
Fi Sene 15000	Fi Sene 4000		
Mahsûl-ı -ı Boyahane-i livâ-i mezbûr	Mahsûl-ı -ı bostan ve meyve livâ-i mezbûr		
Fi Sene 8000	Fi Sene 1000		

Mahsûl-ı beytûlmâl-ı ‘avâm gayr -   Mahsûl-ı tamga-i siyah ve âsiyâb ve ihsariye
 ez hassa on binden _ ve mâl-ı gayib   der livâ-i m
 ve mâl-ı mefkûd ve yava ve kaçkun   Fi Sene 6000
 ve gayrîhî Fi Sene 3000
 ... bad-ı heva arusane-i tımârha-i   Yekûn 47000
 sipahiyan gayr - ez zuema ve   Ceman 277000
 tımârha-i serbestiyet
 Fi Sene 10000

216-44a-1

An-Hashâ-i Mirza Ali Bey

Her kande sancak tasarruf iderse hasilından mahsub olmak üzere

Karye-i İd maa mezraa-i	Karye-i Mirayegir	Karye-i Karamudas
tâbi’-i Aha	tâbi’-i m	nam-ı diğêr Kızılkilise tâbi’-i m
Hasıl 13000	Hasıl 5000	Hasıl 4000 Hisse 2000
Yekûn 20000		

216-44a-2

An-Hashâ-i Abdülkadir Bey Mir-Livâ-i Acara

Her kande sancak tasarruf iderse hasilından mahsub olmak üzere

Karye-i Pelitkeret tâbi’-i	Karye-i Hohayinberah tâbi’-i m	der livâ-i Erzurum
Mamervan	Hasıl 7000	Karye-i Mardiyeg
Hasıl 10000	Hisse 2000	tâbi’-i Merskun
Yekûn 12000 Ceman 20000		Hasıl 10000 Hisse 8000

216-44b-1

Ze ‘âmet-i Be-nam Ahmed veled-i Bali kethüda-i Ali Paşa mir-i miran-ı Erzurum

Karye-i Şekerlu tâbi’-i Mamervan der livâ-i Oltu Yekûn 27000

Hasıl 23000

Karye-i Vasakta tâbi’-i Anzav

Hasıl 8000 Hisse 4000

216-44b-2

Ze ‘âmet-i Be-nam Pirkulu mir-alay-ı livâ-i mezbûr

Karye-i Başkala-i Ulya ve Sufla Karye-i Oğnavis Karye-i Çerminim

maa mezraa-i Mirbas ve Gödirki tâbi’-i mezbûr tâbi’-i mezbûr

ve Merngöyi ve Kadsar tâbi’-i Aha Hasıl 9000 Hasıl 2000

Hasıl 10000

Karye-i Hatisud tâbi’-i m Yekûn 25000

Hasıl 5000

Hisse 4000

216-44b-3

Ze ‘âmet-i Be-nam Mehmed veled-i Sevindik

Karye-i Sisserkis maa mezraa-i Karye-i Berluvan Karye-i Dakakah maa mezraa-i

Ekagör ve Hudun maa Velyahur tâbi’-i mezbûr Seyurdan tâbi’-i m

tâbi’-i Aha Hasıl 8000 Hasıl 6000

Hasıl 13000 Hisse 4000

Hisse 10000

Yekûn 20000

216-45a-1

Ze ‘âmet-i Be-nam Hoşkadı

Karye-i Hosur-ı Ulya Karye-i Berdayus hariç-ez-defter Karye-i Oturgan nam-ı diğer

tâbi'-i Aha	tâbi'-i mezbûr	Hobelukata tâbi'-i m
Hasıl 6000	Hasıl 6000	Hasıl 6000 Hisse 3000

Yekûn 15000

216-45b-1

Nahiye-i Mamervan der-livâ-i m

216-45b-2

Timâr

Karye-i Kohanis-i Sufla tâbi'-i Mamervan

Hasıl 2000

216-45b-3

Timâr-ı Hüseyin veled-i Abdurrahman Bey

Karye-i Hohayiberah tâbi'-i mezbûr	Karye-i Pirgeren tâbi'-i Aha
------------------------------------	------------------------------

Hasıl 7000

Hasıl 4000

Hisse 5000

Karye-i Ledragüm tâbi'-i m	Yekûn 12000
----------------------------	-------------

Hasıl 16000

Hisse 3000

216-45b-4

Timâr-ı Canpolad

Karye-i Dacirik-i Ulya tâbi'-i mezbûr	Karye-i Daçirik-i Sufla tâbi'-i m
---------------------------------------	-----------------------------------

Hasıl 6000

Hasıl 4000

Yekûn 10000

216-46a-1

Timâr-ı Kulu veled-i Rada

Karye-i Sadaganis tâbi'-i Mamervan Karye-i Siyacud tâbi'-i Aha
Hasıl 4000 Hasıl 6000 Hisse 2000
Karye-i Bubakşut tâbi'-i m Karye-i Kamhis tâbi'-i Mamervan Yekûn
Hasıl 3000 Hisse 1000 Hasıl 7000 Hisse 1000 8000

216-46a-2

Timâr-ı Eşref Kethüda-i Rasim Bey

Karye-i Kokaris tâbi'-i m Karye-i Bakna tâbi'-i Aha Yekûn 6000
Hasıl 5500 Hisse 3000 Hasıl 6000 Hisse 3000

216-46a-3

Timâr-ı Pir Hüseyin veled-i Ayvaz

Karye-i Senupirit tâbi'-i m
Hasıl 6000

216-46b-1

Timâr-ı Hamza Müslüman

Karye-i Valenes tâbi'-i Mamervan Karye-i Kokaris tâbi'-i m
Hasıl 3500 Hasıl 550 Hisse 2499
Yekûn 5999

216-46b-2

Timâr-ı Halil

Karye-i Paludkund tâbi'-i m Karye-i Kızılkilise-i Lafsud(?) tâbi'-i m
Hasıl 9000 Hisse 2000 Hasıl 6500 Hisse 1000 Yekûn 5000
Karye-i Hormag tâbi'-i Aha
Hasıl 6000 Hisse 2000

216-46b-3

Timâr-ı Ömer veled-i Ali

Karye-i Habiki tâbi'-i m Karye-i Ganılmanım maa mezraa-i Galyad tâbi'-i m

Hasıl 3500 Hasıl 6000

Hisse 2000 Hisse 3000

Yekûn 5000

216-47a-1

Timâr-ı Hakverdi veled-i Hamid

Karye-i Ağhud tâbi'-i Mamervan

Hasıl 4000

216-47a-2

Timâr-ı Kayılmış veled-i Ali

Karye-i Şadkan tâbi'-i m

Hasıl 7000 Hisse 4000

216-47a-3

Timâr-ı Kayılmış

Karye-i Nubitalik tâbi'-i m

Hasıl 4000

216-47b-1

Timâr-ı Budak veled-i Can Ahmed

Karye-i Kızılkilise tâbi'-i Mamervan

Hasıl 7500 Hisse 3000

216-47b-2

Tımâr-ı Budak veled-i Nasuh

Karye-i Kızılkilise tâbi'-i m

Hasıl 7500 Hisse 3000

216-47b-3

Tımâr-ı Musa

Karye-i Mevakim nezd-i karye-i Bakna tâbi'-i mezbur

Hasıl 3000

216-48a-1

Tımâr-ı Mustafa Müslüman

Karye-i Kocatisud tâbi'-i Mamervan Karye-i Kahkum tâbi'-i Aha Yekûn 3000

Hasıl 4000

Hasıl 7000

Hisse 2400

Hisse 600

216-48a-2

Tımâr-ı İbrahim ve İsmail veled-i an Hüdaverdi

Karye-i Paludkurd tâbi'-i m

Hasıl 9000

Hisse İbrahim Hisse İsmail

3000

3000

216-48a-3

Tımâr-ı Bedir veledi Kahar

Karye-i Kızılkilise-i Lafsud(?) tâbi'-i mezbur

Hasıl 6500 Hisse 3000

216-48b-1

Tımâr-ı Hacı veled-i Necaşi

Karye-i Tırakkala tâbi'-i Mamervan

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-48b-2

Tımâr-ı Ferhad veled-i Ali

Karye-i Şadkan tâbi'-i m

Hasıl 7000 Hisse 3000

216-48b-3

Tımâr-ı Ali veled-i Uz

Karye-i Modabikta tâbi'-i m   Karye-i Haniki tâbi'-i m   Yekûn 3000

Hasıl 3500

Hasıl 3500

Hisse 1500

Hisse 1500

216-49a-1

Tımâr-ı Yusuf veled-i Meydal ve Mehmed veled-i Ali

Karye-i Kuhaş-ı Ulya tâbi'-i Mamervan

Hasıl 6000

Hisse Yusuf   Hisse Mehmed

3000

3000

216-49a-2

Tımâr-ı Süleyman veled-i Ali

Karye-i Ganılmanım maa mezraa-i Galyad tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-49a-3

Tımâr-ı Davud ve İmer veled-i Abdi

Karye-i Alacakilise tâbi'-i m

Hasıl 7000

Hisse Davud   Hisse İmer

2500   2500

216-49b-1

Tımâr-ı Veled

Karye-i Kamhis tâbi'-i Mamervan

Hasıl 7000 Hisse 2000

216-49b-2

Tımâr-ı Mustafa veled-i Şah Ali

Karye-i Alacakilise tâbi'-i m

Hasıl 7000 Hisse 2000

216-49b-3

Tımâr-ı Kasım veled-i Kulu

Karye-i Kahatsud tâbi'-i m   Karye-i Kahkum tâbi'-i Aha   Yekûn 2000

Hasıl 4000   Hasıl 7000

Hisse 1600   Hisse 400

216-50a-1

Tımâr-ı Bekir

Karye-i Tirakkala tâbi'-i Mamervan

Hasıl 5000 Hisse 2000

216-50a-2

Timâr-ı Ahmed veled-i Mehmed

Karye-i Horasıkta tâbi'-i m

Hasıl 3500 Hisse 2000

216-50a-3

Timâr-ı Mustafa veled-i Kasım

Karye-i Kalaktabağ tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hisse 2000

216-50b-1

Timâr-ı Dünder veled-i İlksan

Karye-i Kamhis tâbi'-i Mamervan

Hasıl 7000 Hisse 2000

216-50b-2

Timâr-ı Oruç veledi Hüseyin ve Viçan veled-i Sam

Karye-i Menmıkar tâbi'-i m

Hasıl 6000

Hisse Hisse

2000 2000

216-50b-3

Timâr-ı Osman veled-i Mustafa

Karye-i Kızılkilise-i Lafsud(?) tâbi'-i m

Hasıl 6500

Hisse 1250

Karye-i Paludkund tâbi'-i m Yekûn 1750

Hasıl 9000

Hisse 500

216-51a-1

Timâr-ı Ömer veled-i Mustafa

Karye-i Kızılkilise-i Lafsud(?) tâbi'-i m   Karye-i Paludkund tâbi'-i m   Yekûn 1750

Hasıl 6500

Hasıl 9000

Hisse 1250

Hisse 500

216-51a-2

Timâr-ı Abdulcabbar veled-i Fetullah

Karye-i Menmîkar tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 1500

216-51a-3

Timâr-ı Hüseyin

Karye-i Sudakniz ve Karye-i Keyud   Karye-i Kaskab maa mezraa-i

tâbi'-i Mamervan

Valalik ve Meretay tâbi'-i m

3000

1000

Karye-i Orakilise ve Kavad-ı Sufla   Yekûn 5999

ve Hoholdakya

1999

216-51b-1

Timâr-ı Osman

Karye-i Kaf tâbi'-i Mamervan

Hasıl 15000

216-51b-2

... mir-livâ-i Mamervan hassı mahalline tafsilat emr-i âli tashih olduğu işbu mahal sebt-i defter olundu.

Fi 23 Receb Sene 1171.

216-52a-1

Nahiye-i Aha der livâ-i Mamervan

216-52a-2

Timâr-ı Yusuf veled-i Kasım

Karye-i Badahud maa mezraa-i Karye-i Yuncalik tâbi'-i m Yekûn 14000

Hatunamerg tâbi'-i m Hasıl 8000

Hasıl 10000 Hisse 4000

216-52a-3

Timâr-ı Dede Çeribaşı livâ-i mezbûr

Karye-i Ledragüm tâbi'-i m

Hasıl 16000 Hisse 13000

216-52b-1

Timâr-ı Kamber veled-i Ali Bey

Karye-i Yodat maa mezraa-i Kadınbark tâbi'-i Aha

Hasıl 14000 Hisse 10000

216-52b-2

An-Timâr-ı Murad Kethüda Mir-Alay-ı Liva-ı İmerhev

Karye-i Katzasud-ı Ulya tâbi'-i m

Hasıl 10000 Hisse 8000

216-52b-3

Timâr-ı Cafer mürdam-ı mirza Ali Bey

Karye-i Haho-ı Ulya tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 6000

216-53a-1

Tımâr-ı Gürcü Davud

Karye-i Hodmiri tâbi'-i Aha

Hasıl 6000

216-53a-2

Tımâr-ı Gürcü Mahmud

Karye-i Mahud tâbi'-i m Karye-i Yobakışna tâbi'-i m Yekûn 6000

Hasıl 6000

Hasıl 3000

Hisse 4000

Hisse 2000

216-53a-3

Tımâr-ı Halil

Karye-i Bugaberit tâbi'-i m

Hasıl 5999

216-53b-1

Tımâr-ı Hasan

Karye-i İnmasud tâbi'-i Aha

Hasıl 5000

216-53b-2

Tımâr-ı Kılıç veled-i Mustafa

Karye-i Yuncalik tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 4000

216-53b-3

Tımâr-ı Ahmed veled-i Mehmed

Karye-i Kunvad tâbi'-i Aha

Hasıl 4000

216-54a-1

Tımâr-ı Ayaz Çavuş mir-i miran-ı Erzurum

Karye-i Kantasud-ı Ulya tâbi'-i Aha Karye-i Kamhis tâbi'-i Mamervan Yekûn 4000

Hasıl 10000

Hasıl 7000

Hisse 2000

Hisse 2000

216-54a-2

Tımâr-ı Yunus veled-i Hamza

Karye-i Hadman tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 4000

216-54a-3

Tımâr-ı Kayad veled-i Ali

Karye-i Kızılviran tâbi'-i m

Karye-i Cansud tâbi'-i m

Hasıl 5800

Hasıl 5000

Hisse 1000

Hisse 1000

Karye-i Gölav nezd-i karye-i Yekem Yekûn 4000

hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 2000

216-54b-1

Tımâr-ı Hacı veled-i Onmorlu

Karye-i İşkalud tâbi'-i Aha

Hasıl 4000

216-54b-2

Timâr-ı Hüseyin veled-i Hamza

Karye-i Tatarcık nezd-i karye-i Oyurkan El-Meşhud Çobankaya

tâbi'-i mezbûr hariç-ez-defter

Hasıl 4000

216-54b-3

Timâr-ı Budak veled-i Musa

Karye-i Çıtak hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000 Hisse 4000

216-55a-1

Timâr-ı Timurtaş

Karye-i Çilihane tâbi'-i Aha Karye-i Vididan tâbi'-i m Yekûn 4000

Hasıl 3000

Hasıl 8000

Hisse 2000

Hisse 2000

216-55a-2

Timâr-ı Allahverdi veled-i Mehmet

Karye-i Katzasud-ı Sufla tâbi'-i m

Hasıl 5500 Hisse 4000

216-55a-3

Timâr-ı Seyyid veled-i Abdullah

Karye-i Yodat maa mezraa-i Kadinbark tâbi'-i mezbûr

Hasıl 14000 Hisse 4000

216-55b-1

Tımâr-ı Saadettin

Karye-i Haho-ı Ulya tâbi'-i Aha

Hasıl 9000 Hisse 3000

216-55b-2

Tımâr-ı Pervane veled-i Abdullah ve Kemal veled-i Mehmed

Karye-i Kahkum tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7000

Hisse Pervane Hisse Kemal

3000 3000

216-55b-3

Tımâr-ı Mahmud veled-i Halil ve Mehmed veled-i Ali

Karye-i Begviran maa Bekim-i Ulya hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 6000

Hisse Mahmud Hisse Mehmed

3000 3000

216-56a-1

Tımâr-ı Mehmed veled-i Hacı ve Veli

Karye-i Virindan tâbi'-i Aha

Hasıl 8000

Hisse Mehmed Hisse Veli

3000 3000

216-56a-2

Timâr-ı Veli veled-i Ali ve Hüsni veled-i Edris

Karye-i Dazalak nam-ı diğer Kızılkilise hariç-ez-defter tâbi' -i m

Hasıl 6000

Hisse Veli Hisse Hüsni

3000 3000

216-56a-3

Timâr-ı Toriş veled-i Hamza

Karye-i Çakmak hariç-ez-defter tâbi' -i mezbûr

Hasıl 3000

216-56b-1

Timâr-ı Sencanverdi

Karye-i Kuşkilise tâbi' -i m

Hasıl 7500 Hisse 3000

216-56b-2

Timâr-ı İsmail veled-i Hasan

Karye-i Haho-ı Sufla tâbi' -i m Karye-i Katıtbağ tâbi' -i Mamervan Yekûn 3000

Hasıl 4000 Hisse 2000 Hasıl 3000 Hisse 1000

216-56b-3

Timâr-ı Hüseyin veled-i Hasan

Karye-i Görmeri tâbi' -i m Karye-i Haho-ı Sufla tâbi' -i m Yekûn 3000

Hasıl 4000 Hasıl 4000

Hisse 2000 Hisse 1000

216-57a-1

Timâr-ı Mustafa veled-i Hasan

Karye-i Görmeri tâbi'-i m Karye-i Haho-ı Sufla tâbi'-i m Yekûn 3000

Hasıl 4000 Hasıl 4000

Hisse 2000 Hisse 1000

216-57a-2

Timâr-ı Şaban veled-i Ali

Karye-i Kuşkilise tâbi'-i m Karye-i Kızılkilise tâbi'-i Mamervan Yekûn 3000

Hasıl 7500 Hasıl 7500

Hisse 1500 Hisse 1500

216-57a-3

Timâr-ı Bayezid veled-i Budak

Karye-i Kuşkilise tâbi'-i m

Hasıl 7500 Hisse 3000

216-57b-1

Timâr-ı Bayram

Karye-i Sisserkis maa mezraa-i Karye-i Karamudas nam-ı diğer

Ekagör ve Hadun ve Velyahur Kızılkilise tâbi'-i m

tâbi'-i Aha Hasıl 4000

Hasıl 13000 Hisse 1000

Hisse 2000 Yekûn 3000

216-57b-2

Timâr-ı Gökçe veled-i Mahmud

Karye-i Kızılviran tâbi'-i mezbûr Karye-i Beknih tâbi'-i m Yekûn 2500

Hasıl 5800 Hasıl 3400

Hisse 1500 Hisse 1000

216-57b-3

Timâr-ı İbrahim

Karye-i Kızılviran tâbi'-i mezbûr Karye-i Beknih tâbi'-i m Yekûn 2500

Hasıl 5800 Hasıl 3400

Hisse 1300 Hisse 1200

216-58a-1

Timâr-ı Mahmud Lal veled-i Çeribaşı İbrahim

Karye-i Kızılkilise-i Serh tâbi'-i Aha Karye-i Karışmaş maa mezraa-i Dipa

Hasıl 3000 Karışmaş-ı Sufla tâbi'-i m

Yekûn 4000 Hasıl 1000

216-58a-2

Timâr-ı Şehsuvar veled-i Ahmed

Karye-i Kızılviran tâbi'-i m

Hasıl 5800 Hisse 2000

216-58a-3

Timâr-ı Tormiş veled-i Allahverdi

Karye-i Beknih tâbi'-i m

Hasıl 4200 Hisse 2000

216-58b-1

Timâr-ı Başkapan veled-i Ali

Karye-i Kayolu nezd-i cibakorucak tâbi'-i Aha

Hasıl 2000

216-58b-2

Tımâr-ı Hamid

Karye-i Çilehane tâbi'-i m Karye-i Oyurkan nam-ı diğêr Çayadkaya tâbi'-i m

Hasıl 3000

Hasıl 6000

Hisse 1000

Hisse 1000

Yekûn 2000

216-58b-3

Tımâr-ı Halil veled-i İlyas

Karye-i Virnilu tâbi'-i m Karye-i Sinlu tâbi'-i m Yekûn 2000

Hasıl 1000

Hasıl 1000

216-59a-1

Tımâr-ı Veli veled-i Nazar

Karye-i Sisserkis maa mezraa-i Karye-i Karamudas nam-ı diğêr

Ekagör ve Hadun ve Velyahur

Kızılkilise tâbi'-i m

tâbi'-i Aha

Hasıl 4000

Hasıl 13000

Hisse 1000

Hisse 1000

Yekûn 2000

216-59a-2

Tımâr-ı İbrahim veled-i Mahmud

Karye-i Katasud-ı Sufla tâbi'-i mezbûr Karye-i Minhikar tâbi'-i Mamervan

Hasıl 5500

Hasıl 6000

Hisse 1500

Hisse 500

Yekûn 2000

216-59a-3

Timâr-ı Cafer veled-i Kılıç

Karye-i Birtuvan tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-59b-1

Timâr-ı Ömer veled-i Kılıç

Karye-i Birtuvan tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-59b-2

Timâr-ı Yutsuli veled-i Mahmud ve Halil veled-i Hüseyin

Karye-i Hohor-ı Sufla tâbi'-i m

Hasıl 4000

Hisse Yutsuli Hisse Halil

2000 2000

216-59b-3

Timâr-ı Mustafa veled-i Abdullah

Karye-i Oyrurkan nam-ı diğêr Çayadkaya tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-60a-1

Timâr-ı Cankahar veled-i veled

Karye-i Saka hariç-ez-defter tâbi'-i Aha

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-60a-2

Timâr-ı Sultan Ahmed

Karye-i Çıtak hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-60b-1

Boş Sayfa

216-61a-1

Nahiye-i Bardız der-livâ-i Oltu

216-61a-2

Timâr-ı Melik Kethüda-i mirza Ali Bey

Karye-i Oskahane tâbi'-i m Karye-i Kaharhan nam-ı diğêr Kaharhah tâbi'-i Küp

Hasıl 6300

Hasıl 5000 Hisse 2000

Karye-i İskagöy tâbi'-i Masarsor

Hasıl 4400 Hisse 1000

Yekûn 9300

216-61a-3

Timâr-ı Kâtip Bayram mürdam-ı Sinan Bey

Karye-i Çermek maa mezraa-i Kemru tâbi'-i m

Hasıl 8000

216-61b-1

Timâr-ı Secanverdi mürdam-ı mir-alay Ali Bey

Karye-i İzdagüm tâbi'-i Bardız

Hasıl 6000

216-61b-2

Timâr-ı Hamza veled-i İbrahim

Karye-i Varitnut maa mezraa-i Seluhah nam-ı diğeri Ekaviran tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 5999

216-61b-3

Timâr-ı Hamid veled-i Ahmed

Karye-i Kızılkala hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9000 Hisse 5999

216-62a-1

Timâr-ı Yusuf Çavuş mir-i miran Erzurum

Karye-i Varitnut maa mezraa-i Seluhah Karye-i Busnin maa mezraa-i Saludan

Nam-ı diğeri Ekaviran tâbi'-i Bardız tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 3000

Hasıl 8000 Hisse 3000

Yekûn 6000 Hisse 5999

216-62a-2

Timâr-ı Mehmed veled-i İbrahim

Karye-i Kaharviran tâbi'-i m Karye-i Çanmur-ı Ulya tâbi'-i m Yekûn 5999

Hasıl 3999

Hasıl 5000 Hisse 2000

216-62a-3

Timâr-ı Cafer veledi Haydar

Karye-i Çatakviran hariç-ez-defter Karye-i Karabir hariç-ez-defter Yekûn 5999

tâbi'-i m

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 3000

Hasıl 2999

216-62b-1

Timâr-ı Edib

Karye-i Hasanşah Kalesi   Karye-i İkatirak nam-ı diğer İsnidithur maa mezraa-i

tâbi'-i Bardız   Kabekik ve Kızılkala tâbi'-i m

Hasıl 4800   Hasıl 7800

Hisse 1500   Hisse 1500   Yekûn 3000

216-62b-2

Timâr-ı Hovace Ali veled-i Ahmed

Karye-i Aksu hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 10000 Hisse 3000

216-62b-3

Timâr-ı Hakverdi veled-i Şemhan

Karye-i Çanmur-ı Ulya tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-63a-1

Timâr-ı Bayram

Karye-i Düşkaya tâbi'-i Bardız

Hasıl 3000

216-63a-2

Timâr-ı Hasan veled-i Abdul

Karye-i Bayus maa mezraa-i   Karye-i Görgi tâbi'-i m

İğdar tâbi'-i m   Hasıl 8000

Hasıl 8000   Hisse 2000

Hisse 1000   Yekûn 3000

216-63a-3

Tımâr-ı Sami veled-i Hüseyin

Karye-i Kızılkala hariç-ez-defter tâbi'-i mezbur

Hasıl 9000 Hisse 3000

216-63b-1

Tımâr-ı Piri veled-i Kulu ve İfad veled-i Ulya

Karye-i Görgi tâbi'-i Bardız

Hasıl 8000

Hisse Piri Hisse Afid

3000 3000

216-63b-2

Tımâr-ı Şah Ali veled-i Şah Veli ve Çırak

Karye-i Bayus maa mezraa-i İgdar tâbi'-i m

Hasıl 8000

Hisse Şah Ali Hisse Çırak

3000 3000

216-63b-3

Tımâr-ı Cafer

Karye-i Terahat tâbi'-i m

Hasıl 6500

Hisse 3000

216-64a-1

Tımâr-ı Mustafa

Karye-i Selamilyag maa mezraa-i Balud ve Kahargöl tâbi'-i Bardız

Hasıl 4000 Hisse 2500

216-64a-2

Timâr-ı Turak

Karye-i Selamilyag maa mezraa-i Karye-i Dacirik-i Ulya tâbi'-i Küp

Balud ve Kahargöl tâbi'-i Bardız Hasıl 5000

Hasıl 4000 Küp 1000

Hisse 1500 Yekûn 2500

216-64a-3

Timâr-ı Ali veled-i Ahmed

Karye-i Evşan-ı Ulya hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7000 Hisse 2500

216-64b-1

Timâr-ı Mustafa

Karye-i Evşan-ı Ulya hariç-ez-defter tâbi'-i Bardız

Hasıl 7000 Hisse 2500

216-64b-2

Timâr-ı Torak veled-i Toriş

Karye-i Karnuh tâbi'-i m Karye-i Terahat tâbi'-i m Yekûn 2150

Hasıl 5400 Hasıl 6500

Hisse 1400 Hisse 750

216-64b-3

Timâr-ı Ali veled-i Çavlı

Karye-i Gelenmir nezd-i karye-i Hamas-ı Ulya tâbi'-i mezbûr

Hasıl 3000 Hisse 2000

216-65a-1

Tımâr-ı Hacı Rithan

Karye-i Evşan-ı Ulya hariç-ez-defter tâbi'-i Bardız

Hasıl 7000 Hisse 2000

216-65a-2

Tımâr-ı Mustafa

Karye-i Evşan-ı Sufla hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 3000 Hisse 2000

216-65a-3

Tımâr-ı Mehmed

Karye-i Karnuh tâbi'-i m

Hasıl 5400 Hisse 1750

216-65b-1

Tımâr-ı Mehmed

Karye-i Karnuh tâbi'-i m   Karye-i Terahat tâbi'-i m   Yekûn 1500

Hasıl 5400

Hasıl 6500

Hisse 750

Hisse 750

216-65b-2

Tımâr-ı Mustafa ve Ramazan

Karye-i Çatak hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 3000

Hisse Mustafa Hisse Ramazan

1500 1500

216-65b-3

Timâr-ı Bayram

Karye-i Karnuh tâbi'-i m

Hasıl 5400 Hisse 1500

216-66a-1

Timâr-ı Mahmud

Karye-i Gelenmir nezd-i karye-i Hamas-ı Ulya tâbi'-i Bardız

Hasıl 3000 Hisse 1000

216-66a-2

Timâr-ı Hüseyin

Karye-i Güyük maa mezraa-i Daamus tâbi'-i Anzav

216-66a-3

Anzav nahiyesinde Güyük maa mezraa-i Daamus nam karye-i muharrer velayet kimesneye raiyyet ve timâr ve kaf ve mülk olmak üzere deftere kayd itmeyub hariç-ez-defter kalub kimesneye dahl raiyyet ittirub berât itmekle eşkinci kılıç timâr olmak üzere mir-i miran tarafından Hüseyin'e tevcih olunub berât verilmekle in'ayet rica itmekle defterhane-i âmirede muhafaza olan icmâl ve mufassal sebt olundukda zikr olunan karye ve mezranın mahalli bulunmuşdur deyu defterdar el-hac Mehmed arz itmekle defter-i icmâle götürdüb zikr olunan karye ve mezraya beş bin akçe eşkinci timârı olmak üzere kalmak bâbında defter edilsin deyu bu hakire hitaben sadr olan emr-i âli mucebince sebt-i defter olundu.

Tahrîren Fi 141 Cemaziyel-âhir Sene 1173.

216-66b-1

Boş Sayfa

216-67a-1

Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-67a-2

Hashâ-ı hazret-i pâdişâh-ı ‘âlem penâh hullidet hilâfetuhu

Mahsûl-ı mabeyni merdan-ı Mahsûl-ı mabeyn-i timârha-i sipahiyan ve resm-i arusane-i

kılâ ‘-i livâ-i mezbûr sipahiyan ve sipahzadegan ve mirdan ve azaban maa merdan-ı

Fi Sene 2000 kılâ ‘-i livâ-i mezbûr ve yava ve kaçkun de kaza-i Ardahan

Fi Sene 2500

Mahsûl-ı beytûlmâl-ı hassa Mahsûl-ı Şem ‘hane-i maa

gayr - ez hane

Boyahane

Fi Sene 1500

Fi Sene 500

Mahsûl-ı timâr-ı ... ve balaban ve ... Mahsûl-ı Timârha-i müslüman-ı ...

livâ-i m

der livâ-i mezbûr

Yekûn 14000

Fi Sene 1000

Hasıl

Ber-muceb-i defter-i atik

6500

216-67b-1

Hashâ-i Be-nam Beytullah Bey veled-i Uluca Paşa mir-livâ-i mezbûr

Hashâ-i Güney Der-Livâ-i Mezbûr

Karye-i Rabat-ı Varginis

Karye-i Rinsakusakav

Karye-i Kırzıyan maa mezra

tâbi’-i mezbûr

tâbi’-i mezbûr

tâbi’-i mezbûr

Hasıl 15000

Hasıl 11000

Hasıl 10000

Karye-i Doreş

Karye-i Pirdaksul

Karye-i Manakahar

tâbi'-i mezbûr   tâbi'-i mezbûr   tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000   Hasıl   Hasıl

Yekûn 56500   4500   10000

Nahiye-i Penek

Karye-i Nefs-i Penek maa   Karye-i Berig maa mezraa-i   Karye-i Kosud maa mezraa-i

Mezra tâbi'-i mezbûr   Görgöş ve Sirud tâbi'-i m   İyusag ve Karnuc tâbi'-i m

Hasıl 60000   Hasıl 11000   Hasıl 10000

Karye-i Kinulbeg   Nezd-i Bardig tâbi'-i m   Yekûn 53000

tâbi'-i m   Hasıl 4000

Hasıl 8000

Nahiye-i Kemhis Der Livâ-i Mezbûr

Karye-i Kemhis maa mezraa-i   Karye-i Dacirik maa Dacirik-i   Karye-i Pinmerud maa

Kovaş tâbi'-i mezbûr   atika der mezraa-i Lubnur tâbi'-i m   mezraa-i Canibeg ve

Hasıl 19000   Hasıl 11000   İnmanud tâbi'-i

Hasıl 10000

Yekûn 40000

Nahiye-i Peneskird der livâ-i mezbûr

Karye-i Rabat-ı Peneskird maa   Karye-i Peneskird-i Ulya   Karye-i Pirdaş

Mezraa-i Sazekrik tâbi'-i mezbûr   tâbi'-i mezbûr   tâbi'-i m

Hasıl 12000   Hasıl 14000   Hasıl 9000

Karye-i Kesman   Nezd-i Hassa nezd-i Rabat-ı   Yekûn 44500

tâbi'-i m   Karye-i Peneskird tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9000   Hasıl 500

Nahiye-i Mişe   Mahsûl-ı beytûlmâl-ı ‘avâm gayr - ez hassa on binden akl
Der Livâ-i m   maa bostan ve meyve nahiye-i Güney ve Kuzey ve Mişe
Hasıl 6000   Karye-i Pesmakvayid tâbi’-i m   Fi Sene 6000

216-68a-1

Mahsûl-ı Boyahane-i   Karye-i tamga-i siyah ve âsiyâb

livâ-i mezbûr   livâ-i mezbûr

Fi Sene 12000   Fi Sene 12000

Mahsûl-ı bostan ve meyve nahiye-i   Mahsûl-ı cizye-i murahassa-i gebran

Penek ve Peneskird ve Kemhis   livâ-i mezbûr gayr - ez zuema ve defter-i atik

Fi Sene 1000   Fi Sene 5000

Mahsul-ı adet-i ağnam an hashâ-i mir-livâ-i

gayr-ı ez zuema ve tımârha-i sipahiyan ber-muceb-i

tımârha-i serbestiyet beher hane fi 2

Fi Sene 14000

Mahsûl-ı yaylakha-i livâ-i mezbur   Mahsûl-ı beytûlmâl-ı ‘avâm gayr - ez

gayr - ez yaylakha-i zeametha-i zuema   beytûlmâl-ı hassa on binden akl

ve tımârha-i sipahiyan livâ-i mezbûre ki   tâbi’-i kaza-i Kemhis

... nüvişte bud hariç-ez-defter   Fi Sene 6000

Fi Sene 5000

... Bad-ı Heva arusane-i tımârha-i sipahiyan   Yekûn 77000

gayr - ez zuema ve tımârha-i serbestiyet   Ceman 277000

Fi Sene 16000

216-68a-2

An-Hashâ-i mir-alay Ali Bey mir-livâ-i Erciş

Nahiye-i Mişe der-livâ-i mezbûr

Karye-i Gümük tâbi'-i m Karye-i Dinmet-i Ulya tâbi'-i m Karye-i Hakurpit tâbi'-i m

Hasıl 8000

Hasıl 5000

Hasıl 4500

Karye-i Dinmet-i Sufla tâbi'-i m Karye-i Tekim tâbi'-i mezbûr Yekûn 25500

Hasıl 4000

Hasıl 4000

Nahiye-i Güney der livâ-i mezbûr

Karye-i Buri tâbi'-i m Karye-i Elaban-ı Ulya tâbi'-i m

Hasıl 8000

Hasıl 4000

Yekûn 12000

Nahiye-i Peneskird der livâ-i mezbûr

Karye-i Bertus tâbi'-i m Karye-i Kardaşkit tâbi'-i m Karye-i Holakarud tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000

Hasıl 6000

Hasıl 2000

Yekûn 16000 Ceman 53500

216-68b-1

Ze 'âmet-i Be-nam Hüdaverdi Kethüda mir-livâ-i nahiye-i Güney ve Kuzey ve Mişe

Karye-i Zadnuvanis maa mezraa-i Karye-i Sokad maa mezraa-i Komsakan ve

Mokal ve Migöm ve Sihadayig ve Cinci livânesi tâbi'-i m

Mazikerik ve Benan ve Ekihtab ve Hasıl 8000

Sadmezi tâbi'-i Peneskird Yekûn 30000

Hasıl 22000

Der livâ-i Tortum Ceman 43000

Karye-i Satirvorbeg maa mezraa-i

Ecmasud

Hasıl 13000

216-68b-2

Çıldır Beylerbeyi İshak Paşa mektub gönderub Ardahan-ı Büzürg sancağında Mişe nahiyesinde on üç bin akçe yazusu olan Ardahan-ı Büzürg dört bin akçe yazusu olan Kızılkilise ve on beş bin akçe yazusu olan mezraa-i Göbürger nam karyeleri dört bin akçe ber-icmâl olunub icmâl-i mezbur ber-vech-i yurtluk ve ocaklık Machil sancağının mutasarrıfı Salih veledi Mahmud dâme havassından olub kasr-ı tahrirden beru kendunun ve eşrafının taraflarından zabt olunub dâhil olunmak için emr-i kebir zikr olunan Ardanuç ve Kızılkilise maa mezraa-i Keritmir karyelerinin ve İnbariç nam karyelerine otuz bir bin akçesi icmâl olunub raiyyet mir-i miran berâtına dâhil olunub deyu Salih veledi Mahmud dâme gadr itmekle Ardanuç ve Kızılkilise maa mezraa-i Göbürger nam karyeler hizmet üzere mumaileyhin havass-ı meşruhuna zabt olunmak için defter-i icmâlden ref' ve şerifinden arz-ı karye-i Ardanuç hissesine on üç bin ve karye-i Ardanuç maa mezraa-i Göbürger hissesine on beş bin ve karye-i Kızılkilise hissesine dört bin akçe yazusuyla defter-i mufassala muharrer kılmak tahrir ve defter-i icmâl maa gadr olan otuz dört bin akçe yasuyla hashâ tevcih deyu tahrirat Salih veledi Mahmud dâme hizmet ederek defter-i icmâlden üç bin akçe yazusuyla karye-i Ardanuç maa mezraa-i Kızılkilise ve on iki bin akçe yazusuyla karye-i Öz maa mezraa-i (Satırın Sonu Silik)

216-68b-3

Ze 'âmet-i Be-nam Hüsnü veled-i Mehmed Bey

Karye-i Orciyun maa mezraa-i Kerbikilise	Karye-i Od maa mezraa-i	Karye-i Kadkat
tâbi'-i Mişe	Gömhugir tâbi'-i m	tâbi'-i Penek
Hasıl 13000	Hasıl 12000	Hasıl 3000

Karye-i İnbarik tâbi'-i Güney Yekûn 31000

Hasıl 18000 Hisse 3000

216-68b-4

Ze ‘âmet-i Be-nam Hasan veled-i Mehmed Bey

Karye-i Ekrik maa mezraa-i ve Kalyuz ve Daru ve Vatas tâbi’-i Penek	Karye-i Halakad-ı Ulya tâbi’-i Peneskird Hasıl 5000	Karye-i İnaki maa mezraa-i İnurhak tâbi’-i Penek Hasıl 11000 Hisse 2000
---	---	--

Yekûn 15000

Der livâ-i Oltu Ceman 29000

Karye-i Ortuzi tâbi’-i Kûp

Hasıl 14000

216-69a-1

Ze ‘âmet-i Be-nam Aslan veled-i Mehmed Bey

Karye-i Pirk tâbi’-i Güney Hasıl 12000	Karye-i Mendaşin tâbi’-i Kuzey Hasıl 10000	Yekûn 22000
---	---	-------------

Der livâ-i Ardanuç Ceman 30000

Karye-i Kadsiya tâbi’-i Ardanuç

Hasıl 8000

216-69a-2

Ze ‘âmet-i Be-nam Hüseyin kethüda mürdam-ı Ayaz Paşa mir-i miran-ı sâbık-ı Erzurum

Karye-i Sazdan maa mezraa-i Karye-i Güne tâbi’-i mezbûr

Kilise-i Mirya ve Yınlak-ı Hasıl 8000

Temraçınur maa Mirkar Yekûn 25000

tâbi’-i Güney Hasıl 17000

216-69a-3

Ze ‘âmet-i Be-nam Mehmed veled-i mirza Ali Bey

Karye-i Turpirin maa mezraa-i	Karye-i Göbek maa mezraa-i	Ezrak ve Mehaneg
Musis ve Tegördab	ve Lavcur ve Elyuturk tâbi’-i	Penek
tâbi’-i Peneskird	Hasıl 10000	
Hasıl 15000 Hisse 14000	Yekûn 24000	

216-69b-1

Ze ‘âmet-i Be-nam Ali

Karye-i Sadaru maa mezraa-i	Karye-i Okhorkapan	Karye-i İskadiye	Karye-i Teklub
Peçadik tâbi’-i Kuzey	tâbi’-i Mişe	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i m
Hasıl 8000	Hasıl 6000	Hasıl 4500	Hasıl 6000
Karye-i Pirtevan			Hisse 2000
tâbi’-i Kemhis	Hasıl 8000 Hisse 3500	Yekûn 24000	

216-69b-2

Ze ‘âmet-i Be-nam Ali veled-i Abdulkadir Bey

Karye-i Devas maa mezraa-i	Karye-i Sendidgüm	Karye-i Gökaşın	Karye-i Piterub
Kilise-i Hoyane tâbi’-i	tâbi’-i Kuzey	tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i
Hasıl 9000	Hasıl 6000	Hasıl 6000	Hasıl 2000
Yekûn 23000			

216-69b-3

Ze ‘âmet-i Be-nam Koçi mir-alay-ı sâbık livâ-i m

Karye-i Rabat-ı Kenrezmal	Karye-i Kurdalar	Karye-i Hanmarut-ı	Karye-i Hosarya
Maa mezra tâbi’-i Güney	tâbi’-i mezbûr	Sufla tâbi’-i mezbûr	tâbi’-i m
Hasıl 6000	Hasıl 2000	Hasıl 5000	Hasıl 3000

Karye-i Çoban Karye-i Lazarvaniş maa mezraa-i Yekûn 22000
tâbi'-i Mişe Salurut ve Kemhamanis tâbi'-i Penek
Hasıl 2000 Hasıl 5000 Hisse 4000

216-70a-1

Ze 'âmet-i Be-nam Ali mir-alay-ı livâ-i Ardahan-ı Küçük

Karye-i Odbeg maa mezraa-i Karye-i Meherbeg maa Karye-i Kemhan
Kadhanis ve Selugörk mezra tâbi'-i Güney tâbi'-i Kuzey
tâbi'-i Peneskird Hasıl 8000 Hasıl 6000
Hasıl 10000 Hisse 6000 Hisse 1500 Yekûn 15500

Der livâ-i Ardahan-ı Küçük

Karye-i Penek tâbi'-i Kuzey Karye-i Kaharsavirat tâbi'-i mezbûr Yekûn 6000
Hasıl 6000 Hisse 4000 Hasıl 3000 Hisse 2000 Ceman 21500

216-70a-2

Ze 'âmet-i Be-nam Abdulgaffar

Karye-i Femeran Karye-i Basalaksazdaba Karye-i Kobarmelik Karye-i Cuvayed
tâbi'-i Güney tâbi'-i mezbûr tâbi'-i Kuzey tâbi'-i Peneskird
Hasıl 11000 Hasıl 1000 Hasıl 6000 Hasıl 5000
Yekûn 20000 Hisse 2000

Der livâ-i Oltu

Karye-i Orkas-ı Ulya Karye-i Elkasan Ceman 30000
tâbi'-i Masarsor tâbi'-i 5000
Hasıl 5000 Yekûn 10000

216-70a-3

Ze 'âmet-i Be-nam Mustafa veled-i Mahmud Bey

Karye-i Kütşahane	Karye-i Elmuya	Karye-i Acalşan
tâbi'-i Kuzey	tâbi'-i m	tâbi'-i m
Hasıl 10000	Hasıl 13000 Hisse 5000	Hasıl 6000 Hisse 5000
Yekûn 20000		

216-70b-1

Ze 'âmet-i Be-nam Hasan

Karye-i İrmesin maa mezraa-i	Karye-i Eksur maa mezraa-i
Kaldus ve Korkud ve Hasarut	Ovba ve Musistab nam-ı diğer
ve Alaca ve Arkis maa Habirhohor	Hazarviran tâbi'-i mezbûr
tâbi'-i Penek	Hasıl 5000
Hasıl 10000	Yekûn 15000

Der liva-i Kadis

Karye-i Kaharkal maa mezraa-i Kaharca ve Birat ve Çatak ve Kalacik tâbi'-i Düşkaya
Hasıl 11000 Hisse 5000
Yekûn 20000

216-70b-2

Ze 'âmet-i Be-nam Hasan mir-alay-ı sâbık livâ-i Ardahan-ı Küçük

Karye-i Pirtevan tâbi'-i Kemhis	Karye-i Tasgörük tâbi'-i Penek
Hasıl 8000 Hisse 4500	Hasıl 6000 Hisse 4000
Karye-i Hevaiskıs ve Cerisu	Yekûn 9000
nezd-i karye-i Tasgörük hariç-	
ez-defter tâbi'-i m	Hasıl 500

Der livâ-i Ardahan-ı Küçük

Karye-i Babiragüs tâbi'-i Kuzey Karye-i Seknek tâbi'-i m

Hasıl 10999 Hisse 2000 Hasıl 4000 Hisse 1000

Karye-i Masarat maa mezraa-i Kohum tâbi'-i m

Hasıl 17500 Hisse 1000 Yekûn 4000 Ceman 13000

216-70b-3

An-Ze 'âmet-i Be-nam Ahmed

Karye-i Soğman maa mezraa-i Sidavid Karye-i Bakanhatun maa İryahatkan

ve Karsud ve Virindan ve Kırbaşı ve tâbi'-i Mişe

Güneybersur maa mahalle-i Korzar Hasıl 4000

tâbi'-i Kemhis Yekûn 10000

Hasıl 10000 Hisse 6000

Der livâ-i Tortum Yekûn 13000

Karye-i Sinbeg maa mezra-i Sitatusi tâbi'-i Liskav

Hasıl 13000 Hisse 3000

216-71a-1

An-Ze 'âmet-i Mahmud veled-i Ali

Karye-i Küçük maa mezraa-i Karye-i Dikan-ı Küçük

Alacakilise ve Sakarbeg tâbi'-i Mişe

tâbi'-i Kuzey Hasıl 3000 Hisse 2000

Hasıl 11000 Hisse 6000 Yekûn 8000

216-71a-2

An-Ze 'âmet-i Be-nam Mehmed Bey mir-alay-ı sâbık-ı livâ-i Erzurum

Karye-i Beranes tâbi'-i Kemhis Karye-i Turpirin maa mezraa-i Musis ve Tegördab
tâbi'-i Peneskird

Hasıl 5000 Hasıl 15000 Hisse 1000

Yekûn 6000

216-71b-1

Boş Sayfa

216-72a-1

Nahiye-i Güney Der Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-72a-2

Timâr-ı Muharrem

Karye-i Penharkum tâbi'-i mezbûr Karye-i İdagöl tâbi'-i m

Hasıl 4500 Hasıl 4900

Karye-i Gögüne tâbi'-i Mişe Karye-i Orran tâbi'-i m Yekûn 19900

Hasıl 6000 Hasıl 5000 Hisse 4500

216-72a-3

Timâr-ı Yusuf veled-i Abdullah

Karye-i Manuh tâbi'-i m Karye-i Sirdagüm tâbi'-i m Karye-i Nora tâbi'-i m

Hasıl 7000 Hasıl 5500 Hasıl 3500 Hisse 500

Yekûn 13000

216-72b-1

Timâr-ı Ferhad kethüda-i Sinan Bey mir-alay-ı Yasin(?)

Karye-i Kaladur-ı Ulya tabi-i Güney Karye-i Vacaknis tâbi'-i Penek

Hasıl 4000 Hasıl 8000 Hisse 2000

Karye-i Tetabgünün tâbi'-i m   Karye-i Vardupan-ı Küçük tâbi'-i Mişe

Hasıl 6000 Hisse 2000

Hasıl 2500

Karye-i Gündüzvel tâbi'-i mişe

Hasıl 2500

Yekûn 13000

216-72b-2

Timâr-ı Ahmed

Karye-i Medbaga tâbi'-i m   Karye-i Cemşad tâbi'-i Mişe   Karye-i Damal tâbi'-i Güney

Hasıl 6000

Hasıl 4000

Hasıl 6000 Hisse 3000

Yekûn 13000

216-72b-3

Timâr-ı Birader-i Nasuh

Karye-i Gönved maa mezraa-i Zamzadya   Karye-i İgöpenek maa mezraa-i Okancuh

tâbi'-i m

tâbi'-i m

Hasıl 6500

Hasıl 6000

Yekûn 12500

216-73a-1

Timâr-ı Gürcü Kasım

Karye-i Şavay tâbi'-i Güney

Karye-i Gülir tâbi'-i Kemhis

Hasıl 5000

Hasıl 5000 Hisse 4000

Karye-i Sabuğar-ı Ulya tâbi'-i Kuzey

Hasıl 4000 Hisse 2000

Yekûn 11000

216-73a-2

Timâr-1 Pervane

Karye-i Şadvan tâbi'-i m Karye-i Dardusan-1 Büzürg maa mezraa-i Kerda tâbi'-i Mişe

Hasıl 8000

Hasıl 6000 Hisse 2000

Yekûn 10000

216-73a-3

Timâr-1 Palvan(?) Yunus

Karye-i Torshav-1 Büzürg tâbi'-i mezbûr Karye-i Halvan tâbi'-i Mişe Yekûn 8000

Hasıl 8000 Hisse 6000

Hasıl 4000 Hisse 2000

216-73b-1

Timâr-1 Seydi Ali

Karye-i Alabay-1 Küçük tâbi'-i Güney Karye-i Cehmerek tâbi'-i Mişe Yekûn 7000

Hasıl 5000

Hasıl 2000

216-73b-2

Timâr-1 Gündük Çavuş mir-miran Erzurum

Karye-i Burshv-1 Küçük tâbi'-i mezbûr Karye-i Hanak-1 Küçük tâbi'-i Mişe

Hasıl 3500

Hasıl 3000

Yekûn 6500

216-73b-3

Timâr-1 Cesaret Çeribaşı Nahiye-i Ovacık

Karye-i Midan tâbi'-i m Karye-i Dayad-1 Küçük tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 3000

Hasıl 6000 Hisse 2000

Karye-i Orkilise tâbi'-i m

Hasıl 2000 Hisse 1000

Yekûn 6000

216-74a-1

Tımâr-ı Murad veled-i Abdi

Karye-i Daba-ı Ulya tâbi'-i Güney

Hasıl 8000 Hisse 5999

216-74a-2

Tımâr-ı Mehmed veled-i Karagör

Karye-i Tursanhavut tâbi'-i mezbûr Karye-i Alushan tâbi'-i Mişe Yekûn 5999

Hasıl 6000 Hisse 2000

Hasıl 3999

216-74a-3

Tımâr-ı Kasım mürdam-ı mirza Ali Bey

Karye-i Mahilaved tâbi'-i m Karye-i Kemersud-ı Sufla tâbi'-i Kuzey Yekûn 5999

Hasıl 4000 Hisse 3000

Hasıl 5000 Hisse 2999

216-74b-1

Tımâr-ı Bayram veled-i Abdullah

Karye-i Bakarund nam-ı diğeri Bagünd

hariç-ez-defter tâbi'-i Güney

Hasıl 5000

Karye-i Kaydızkat nezd-i

karye-i Penkvayid-i Ulya tâbi'-i Mişe

Hasıl 1999 Hisse 999

Yekûn 5999

216-74b-2

Timâr-ı Ali veled-i Hacı

Karye-i Damad-ı Küçük tâbi'-i mezbûr Karye-i Rudmanvaşit tâbi'-i Mişe

Hasıl 6000 Hisse 3000 Hasıl 2999

Yekûn 5999

216-74b-3

Timâr-ı Rusuvan

Karye-i Hol tâbi'-i mezbûr Karye-i Onurin nezd-i karye-i Hol hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hasıl 2000

Karye-i Deftav-ı Küçük tâbi'-i mezbûr Yekûn 5999

Hasıl 2999 Hisse 999

216-75a-1

Timâr-ı Mehmed

Karye-i Zabirgüm tâbi'-i Güney Karye-i Lahar tâbi'-i Peneskird Yekûn 5999

Hasıl 3000 Hasıl 2999

216-75a-2

Timâr-ı Hasan veled-i Abdullah

Karye-i Kalakaş tâbi'-i m Karye-i Macuyid tâbi'-i Mişe Yekûn 5999

Hasıl 6000 Hisse 3000 Hasıl 2999

216-75a-3

Timâr-ı Yusuf veled-i Hızır El-zâim

Karye-i Torshav-ı Büzürg tâbi'-i m Karye-i Halvan tâbi'-i Mişe Yekûn 4000

Hasıl 8000 Hisse 2000 Hasıl 4000 Hisse 2000

216-75b-1

Tımâr-ı Hamza

Karye-i Deftav gayr - ez Deftav-ı Büzürg ve Karye-i Damal hariç-ez-defter

Küçük nezd-i karye-i Damal hariç-ez-defter tâbi'-i Mişe

tâbi'-i Güney

Hasıl 3000

Hasıl 1000

Yekûn 4000

216-75b-2

Tımâr-ı Hasan

Karye-i Hadnik hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr Karye-i Nidenavic Vadis tâbi'-i Mişe

Hasıl 2000

Hasıl 2000 Yekûn 4000

216-75b-3

Tımâr-ı Nasuh veled-i Ali

Karye-i Defaşıye hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr

Hasıl 4000

216-76a-1

Tımâr-ı İsa veled-i Ali

Karye-i Saklayış-ı Büzürg tâbi'-i Güney Karye-i Güilir tâbi'-i Kemhis Yekûn 4000

Hasıl 6000 Hisse 3000

Hasıl 5000 Hisse 1000

216-76a-2

Tımâr-ı Hüsnü veled-i Abdullah

Karye-i Deftav-ı Büzürg tâbi'-i mezbûr Karye-i Nadvali tâbi'-i Mişe Yekûn 4000

Hasıl 5000 Hisse 2000

Hasıl 2000

216-76a-3

Timâr-ı Seydi veled-i Mahmud

Karye-i Dağmalut tâbi'-i m Karye-i Sayuğad-ı Ulya tâbi'-i Kuzey Yekûn 4000

Hasıl 6000 Hisse 3000 Hasıl 4000 Hisse 1000

216-76b-1

Timâr-ı Cemsid veled-i Ali

Karye-i Kaladur-ı Sufla tâbi'-i Güney Karye-i İnnumid tâbi'-i m Yekûn 3500

Hasıl 4000 Hisse 2500 Hasıl 2000 Hisse 1000

216-76b-2

Timâr-ı Hüseyin veled-i Yusuf

Karye-i Erdane tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

Mezraa-i Kandahur nezd-i karye-i Erdane hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 1200 Hisse 200 Yekûn 3200

216-76b-3

Timâr-ı Ali veled-i Piri

Karye-i Didula tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-77a-1

Timâr-ı Ali

Karye-i Dağmalut tâbi'-i Güney

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-77a-2

Timâr-ı Ali veledi İna Bey

Karye-i Tura tâbi'-i m

Hasıl 3500 Hisse 3000

216-77a-3

Timâr-ı Bayram

Karye-i Damal tâbi'-i Güney

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-77b-1

Timâr-ı Gazi

Karye-i Sahyuna hariç-ez-defter tâbi'-i Güney

Hasıl 3000

216-77b-2

Timâr-ı Süleyman

Karye-i Midan tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-77b-3

Timâr-ı Mehmed

Karye-i Deftav-ı Büzürg tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-78a-1

Timâr-ı Çalır veled-i Hovace

Karye-i Remindab tâbi'-i Güney

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-78a-2

Timâr-ı Mahmud veled-i Ali

Karye-i Kaladur-ı Sufla tâbi'-i Güney Karye-i İnmumid tâbi'-i m Yekûn 2500

Hasıl 4000 Hisse 1500

Hasıl 2000 Hisse 1000

216-78a-3

Timâr-ı Mustafa veled-i Bayram

Karye-i Erdane tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 1500

Mezraa-i Kandahur nezd-i karye-i Erdane hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 1200 Hisse 500 Yekûn 2000

216-78b-1

Timâr-ı Allahverdi veled-i Onmurlu

Karye-i Tursanhavut tâbi'-i Güney

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-78b-2

Timâr-ı Pir Veli veled-i Onmurlu

Karye-i Tursanhavut tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-78b-3

Timâr-ı Mehmed veled-i Bayram

Karye-i Erdane tâbi'-i m Mezraa-i Kandahur nezd-i karye-i Erdane hariç-ez-defter

Hasıl 6000 Hisse 1500 tâbi'-i m

Hasıl 1200 Hisse 500 Yekûn 2000

216-79a-1

Timâr-ı veled-i Ali

Karye-i Zamidaye tâbi'-i Güney

Hasıl 5000 Hisse 2000

216-79a-2

Timâr-ı Mehmed veled-i İlyas

Karye-i Deftav-ı Küçük tâbi'-i mezbûr

Hasıl 2999 Hisse 2000

216-79a-3

Timâr-ı Hamza veled-i Mustafa

Karye-i Didula tâbi'-i m

Karye-i Laluvane-i Büzürg tâbi'-i Mişe

Hasıl 5000 Hisse 1000

Hasıl 5000 Hisse 500

Mezraa-i Okam hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr Yekûn 2000

Hasıl 1000 Hisse 500

216-79b-1

Timâr-ı Hasan veled-i Mustafa

Karye-i Didula tâbi'-i m

Karye-i Laluvane-i Büzürg tâbi'-i Mişe

Hasıl 5000 Hisse 1000

Hasıl 5000 Hisse 500

Mezraa-i Okam hariç-ez-defter tâbi'-i mezbûr Yekûn 2000

Hasıl 1000 Hisse 500

216-80a-1

Nahiye-i Kuzey Der livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-80a-2

Timâr-ı Ali mürdam-ı Ayaz Paşa

Karye-i Pefdad maa mezraa-i Sahadirikadı Karye-i Çota maa diğer Çota ve Kodanet
tâbi'-i m tâbi'-i Mişe

Hasıl 10000

Hisse 3000

Karye-i Kırkayul tâbi'-i m Karye-i İşakum tâbi'-i m Yekûn 18000

Hasıl 2500

Hasıl 10000 Hisse 2500

216-80a-3

Timâr-ı Veli veled-i Yusuf

Karye-i Bidartnaz tâbi'-i m Karye-i Molus tâbi'-i Mişe

Hasıl 4000

Hasıl 4000

Karye-i Bidartpavey maa mezraa-i Yekûn 10000

Haşar tâbi'-i Kuzey

Hasıl 5000 Hisse 2000

216-81b-1

An-Timâr-ı Murad Kethüda-i Mahmud Bey mir-alay

Karye-i Elmuya tâbi'-i Kuzey Karye-i Deyad-ı Ulya tâbi'-i Güney Yekûn 10000

Hasıl 13000 Hisse 8000

Hasıl 8000 Hisse 2000

216-81b-2

Timâr-ı Mustafa veled-i Hüsnü Kethüda-i Ayaz Paşa

Karye-i Ekamet maa mezraa-i Defaşin ve Güperya

tâbi'-i m

Hasıl 8000

216-81b-3

Timâr-ı Mehmed veled-i Veli mürdam mirza Ali Bey

Karye-i Cancudik-i Ulya tâbi'-i m Hasıl 2222

216-82a-1

Timâr-ı Daha veled-i Us

Karye-i Kemersud-ı Ulya tâbi'-i Kuzey Karye-i Samurya hariç-ez-defter tâbi'-i Mişe

Hasıl 9000 Hisse 3000

Hasıl 2000

Yekûn 5000

216-82a-2

Timâr-ı Sultankulu

Karye-i Şiraz tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 5000

216-82a-3

Timâr-ı Kalender

Karye-i Gürcübey-i Sufla tâbi'-i mezbûr

Hasıl 4500

216-82b-1

Timâr-ı Cafer veled-i Abdullah

Karye-i Küçük Gürcübey-i Sufla hariç-ez-defter tâbi'-i Kuzey

Hasıl 4000

216-82b-2

Timâr-ı Kalender veled-i Abdi

Karye-i Gördüsan-ı Küçük tâbi'-i mezbûr Karye-i Sisnemu tâbi'-i m Yekûn 3500

Hasıl 7500 Hisse 1500

Hasıl 3000 Hisse 2000

216-82b-3

Timâr-ı Yakub veled-i Yusuf

Karye-i Kemhan tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-83a-1

Timâr-ı Osman veled-i Şahverdi

Karye-i Gördüsan-ı Küçük tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7500 Hisse 3000

216-83a-2

Timâr-ı Mehmed veled-i Hüseyin

Karye-i Bedak nam-ı diğêr Yodikbeg nezd-i karye-i Kemrasud hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-83a-3

Timâr-ı Hüseyin veled-i Abdi

Karye-i Bedriyebavîh maa mezraa-i Hastad tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-83b-1

Timâr-ı Pirkulu veled-i Bali mürdam mirza Ali Bey

Karye-i Gördüsan-ı Küçük tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7500 Hisse 3000

216-83b-2

Timâr-ı Budak veled-i Hamid

Karye-i Bedak nam-ı diğêr Yodikbeg Karye-i Küçük Damal tâbi'-i m

nezd-i karye-i Kemrasud Hasıl 1000

hariç-ez-defter tâbi'-i m Yekûn 3000

Hasıl 5000 Hisse 3000

216-83b-3

Timâr-ı Ali

Karye-i Kemersud-ı Ulya tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 3000

216-84a-1

Timâr-ı Seydi Ahmed veled-i Kul Ahmed

Karye-i Kemersud-ı Ulya tâbi'-i Kuzey

Hasıl 9000 Hisse 3000

216-84a-2

Timâr-ı Satılmış

Karye-i Oysutvan tâbi'-i m Karye-i Orkilise tâbi'-i Güney Yekûn 3000

Hasıl 12000 Hisse 2000 Hasıl 2000 Hisse 1000

216-84a-3

Timâr-ı İsmail

Karye-i Kemerti nezd-i karye-i Sadakuh hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 3000

216-84b-1

Timâr-ı Sefer veled-i Mehmed Çavuş

Karye-i Küçük maa mezraa-i Alacakilise ve Sakurbeg tâbi'-i Kuzey

Hasıl 11000 Hisse 3000

216-84b-2

Timâr-ı Maksud veled-i Hasan

Karye-i Oyşutvan tâbi'-i m

Hasıl 12000 Hisse 3000

216-84b-3

Timâr-ı Korkmaz veled-i Bayezid

Karye-i Oyşutvan tâbi'-i m

Hasıl 12000 Hisse 3000

216-85a-1

Timâr-ı Hamidullah

Karye-i Kemersud-ı Sufla tâbi'-i Kuzey Karye-i Sisnemu tâbi'-i m Yekûn 3000

Hasıl 5000 Hisse 2000

Hasıl 3000 Hisse 1000

216-85a-2

Timâr-ı Ali veled-i Mehmed Çavuş

Karye-i Küçük maa mezraa-i Alacakilise ve Sakurbeg tâbi'-i m

Hasıl 11000 Hisse 2000

216-85a-3

Timâr-ı Hüseyin veled-i Veli

Karye-i Oyşutvan tâbi'-i i m

Hasıl 12000 Hisse 2000

216-85b-1

Timâr-ı Kalafi veled-i Veli

Karye-i Oyşutvan tâbi'-i m

Hasıl 12000 Hisse 2000

216-85b-2

Timâr-ı Bayram veled-i Mehmed

Karye-i Soguğar-ı Ulya tâbi'-i m Karye-i Zorman-ı Ulya tâbi'-i Mişe Yekûn 2000

Hasıl 4000 Hisse 1000

Hasıl 4000 Hisse 1000

216-85b-3

Timâr-ı Mustafa veled-i Hüsnü

Karye-i Sadkum nezd-i Karye-i Küçük hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hisse 1500

216-86a-1

Timâr-ı Hüseyin veled-i Hüsnü

Karye-i Sadkum nezd-i Karye-i Küçük hariç-ez-defter tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hisse 1500

216-86a-2

Timâr-ı Emir veled-i Mehmed

Karye-i Kemhan tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 1500

216-86b-1

Boş Sayfa

216-87a-1

Nahiye-i Mişe Der-Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-87a-2

Timâr-ı Mehmed veled-i Ali Çeribaşı Nahiye-i Güney ve Kuzey

Karye-i Diban-ı Ulya tâbi'-i mezbûr

Karye-i Varduşan-ı Büzürg maa mezraa-i

Hasıl 8000

Kahaha tâbi'-i m Hasıl 8000 Hisse 4000

Karye-i Holakar-ı Sufla tâbi'-i Peneskird Karye-i Sabuğar-ı Sufla tâbi'-i Kuzey

Hasıl 5000

Hasıl 2000

Karye-i Vahor tâbi'-i Mişe

Karye-i Kadıncilisesi nezd-i karye-i

Hasıl 5000 Hisse 2000

Holakar-ı Sufla hariç-ez-defter tâbi'-i Peneskird

Hasıl 600 Yekûn 19600

216-87a-3

Timâr-ı Suvar Çeribaşı Nahiye-i Mişe

Karye-i Vaya tâbi'-i m

Karye-i Dudna maa mezraa-i Görgüvan-ı Difla

Hasıl 10000

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000

Karye-i Uluca maa mezraa-i Penibatliye tâbi'-i m Yekûn 19000

Hasıl 3000

216-87b-1

Timâr-ı Pervane Piri

Karye-i Kilise maa mezraa-i Samkilise

Karye-i Hatan-ı Ulya maa mezraa-i Zeminzaya

tâbi'-i Mişe

tâbi'-i m

Hasıl 8000

Hasıl 7000

Yekûn 15000

216-87b-2

Timâr-ı Ferhad mürdam-ı Ayaz Paşa

Karye-i Kalabiret tâbi'-i m

Karye-i Korkaya tâbi'-i m

Hasıl 6000

Hasıl 2000

Karye-i Kokaderis tâbi'-i m hariç-ez-defter Karye-i Tekmalik tâbi'-i m Yekûn 12000

Hasıl 3000

Hasıl 1000

216-87b-3

Timâr-ı Korkmaz veled-i Ebubekir

Karye-i Yoran-ı Sufla tâbi'-i m Karye-i Bamnameteru tâbi'-i m

Hasıl 4800

Hasıl 4000 Hisse 1000

Karye-i Orum tâbi'-i Güney

Hasıl 2700 Hisse 700

Yekûn 6500

216-88a-1

Timâr-ı Hüseyin Çavuş mir-i miran

Karye-i Merim tâbi'-i Mişe

Hasıl 10000 Hisse 6000

216-88a-2

Timâr-ı Kasım veled-i Abdullah

Karye-i Horavisman-ı Os maa mezraa-i Karye-i Sakirt tâbi'-i m

Basköy tâbi'-i mezbûr

Hasıl 999

Hasıl 5000 Yekûn 5999

216-88a-3

Timâr-ı Hızır veled-i Hasan

Karye-i Hanmud tâbi'-i m

Hasıl 10000 Hisse 5999

216-88b-1

Timâr-ı Hasan veled-i Ali

Karye-i İşakum tâbi'-i Mişe

Hasıl 10000 Hisse 5999

216-88b-2

Timâr-ı Onmurlu

Karye-i Sasinmana maa mezraa-i İvan tâbi'-i m

Hasıl 5999

216-88b-3

Timâr-ı Yunus veled-i Hamza

Karye-i Gördüsan-ı Büzürg tâbi'-i m

Hasıl 8999 Hisse 5999

216-89a-1

Timâr-ı Mahmud

Karye-i Ulya tâbi'-i Mişe Karye-i Gelakeşan tâbi'-i Güney Yekûn 5999

Hasıl 6000 Hisse 3000 Hasıl 5999 Hisse 2999

216-89a-2

Timâr-ı Piri veled-i Emir

Karye-i Haravsınman-ı Büzürg tâbi'-i m Karye-i Beglegü-i Ulya tâbi'-i m

Hasıl 9500 Hisse 3000

Hasıl 5999 Hisse 2999

Yekûn 5999

216-89a-3

Timâr-ı Hasan

Karye-i Hos tâbi'-m Karye-i Teklut tâbi'-i mezbûr Yekûn 5999

Hasıl 4000

Hisse 6000 Hisse 1999

216-89b-1

Timâr-ı Yusuf veled-i Abdi

Karye-i Hadkesub tâbi'-i Mişe Karye-i Darayun tâbi'-i m Yekûn 5999

Hasıl 2999

Hasıl 3999 Hisse 3000

216-89b-2

Timâr-ı Şener veled-i Ferhad

Karye-i Onmurbeg tâbi'-i m Karye-i Darayun tâbi'-i m Yekûn 5999

Hasıl 5000

Hasıl 3999 Hisse 999

216-89b-3

Timâr-ı Veli mürdam-ı Bahattin Bey

Karye-i Teklik diğêr hariç-ez-defter

Hasıl 5999

216-90a-1

Timâr-ı Hoşkaldı mürdam-ı mirza Ali Bey

Karye-i Merih tâbi'-i Mişe Karye-i Orum tâbi'-i Güney Yekûn 5999

Hasıl 10000 Hisse 4000

Hasıl 2700 Hisse 1999

216-90a-2

Timâr-ı Mustafa

Karye-i Haravsınman-ı Büzürg tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9500 Hisse 5000

216-90a-3

Timâr-ı Kılıç veled-i Ali

Karye-i Hasad tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 5000

216-90b-1

Timâr-ı Mustafa veled-i Ali

Karye-i Oskuya maa mezraa-i Okar tâbi'-i Mişe Karye-i İşakum tâbi'-i m

Hasıl 3000

Hasıl 10000 Hisse 1500

Yekûn 4500

216-90b-2

Timâr-ı Ali veled-i Hüseyin

Karye-i Karyaşad nam-ı diğér Kırbasıit tâbi'-i m

Hasıl 4500

216-90b-3

Timâr-ı Davud veled-i Abdullah

Karye-i Laluvane-i Büzürg tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 4000

216-91a-1

Timâr-ı Rasuvan

Karye-i Beglegü-i Sufla tâbi'-i Mişe

Hasıl 4000

216-91a-2

Timâr-ı Sami veled-i Onmurlu

Karye-i Erhut tâbi'-i

Hasıl 3500

216-91a-3

Timâr-ı İbrahim

Karye-i Banasatru tâbi'-i Mişe

Hasıl 4000 Hisse 3000

216-91b-1

Timâr-ı Derviş

Karye-i Ahaleşit tâbi'-i Mişe Karye-i Subat tâbi'-i m Yekûn 3000

Hasıl 4000 Hisse 2000 Hasıl 2000 Hisse 1000

216-91b-2

Timâr-ı Recep

Karye-i Okta tâbi'-i Karye-i Dayad-ı Küçük tâbi'-i Güney Yekûn 3000

Hasıl 2000 Hasıl 6000 Hisse 1000

216-91b-3

Timâr-ı Cafer

Karye-i Tasusgü tâbi'-i m

Hasıl 3000

216-92a-1

Timâr-ı Muharrem

Karye-i Gördüsan-ı Büzürg tâbi'-i m

Hasıl 8999 Hisse 3000

216-92a-2

Timâr-ı Bayram veled-i Ali

Karye-i Hasyar tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 3000

216-92a-3

Tımâr-ı Emir veled-i Kasım

Karye-i Hanmud tâbi'-i

Hasıl 10000 Hisse 3000

216-92b-1

Tımâr-ı Pirkat veled-i Budak

Karye-i Samsak hariç-ez-defter tâbi'-i Mişe

Hasıl 3000

216-92b-2

Tımâr-ı Mehmet veled-i Pirkulu

Karye-i Hocmeri tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-92b-3

Tımâr-ı Rızalıkverdi veled-i Pirkulu

Karye-i Hocmeri tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-93a-1

Tımâr-ı Hakverdi veled-i Cihan

Karye-i Damal tâbi'-i Mişe

Hasıl 3000

216-93a-2

Tımâr-ı Satılmış veled-i İsa

Karye-i Haravsınman-ı Büzürg tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9500

Karye-i Kalaşab-ı Küçük

tâbi'-i m hariç-ez-defter

Hisse 1500

Hasıl 1500

Yekûn 3000

216-93a-3

Tımâr-ı Sefer veled-i Emir Şah

Karye-i Vahor tâbi'-i m Karye-i Yorgi-i Ulya tâbi'-i m Yekûn 5000

Hasıl 5000 Hisse 3000 Hasıl 6000 Hisse 2000 Hisse 2000

216-93b-1

Tımâr-ı Hafız veled-i Resul

Karye-i Hamuştan tâbi'-i Mişe Karye-i Hanmul tâbi'-i m Yekûn 3000

Hasıl 4000 Hisse 2000 Hasıl 10000 Hisse 1000

216-93b-2

Tımâr-ı Ali veled-i Mahmud

Karye-i Beglegü-i Ulya tâbi'-i m

Hasıl 5999 Hisse 3000

216-93b-3

Tımâr-ı Mehmed veled-i Ali

Karye-i Kızılçamerin tâbi'-i m

Hasıl 2500

216-94a-1

Tımâr-ı Mahmud veled-i Pir Kasım

Karye-i Yakvalda-i Sufla tâbi'-i Mişe

Hasıl 2500

216-94a-2

Tımâr-ı Bedir veled-i Mesud

Karye-i Oruşıtı tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 2500

216-94a-3

Tımâr-ı Ahmed veled-i Mesut

Karye-i Oruşıtı tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 2500

216-94b-1

Tımâr-ı Derviş

Karye-i Tekluk tâbi'-i Mişe

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-94b-2

Tımâr-ı Mahmud veled-i Ahmed

Karye-i Zorman-ı Ulya tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hisse 2000

216-94b-3

Tımâr-ı Cafer veled-i Emir Şah

Karye-i Vahad tâbi'-i m   Karye-i Yoran-ı Ulya tâbi'-i m   Yekûn 5000

Hasıl 5000 Hisse 3000   Hasıl 6000 Hisse 2000   Hisse 2000

216-95a-1

Tımâr-ı Mehmed

Karye-i İhakala tâbi'-i Mişe

Hasıl 5999

216-95a-2

Tımâr-ı Ahmed veled-i Murad

Karye-i Hanakvet tâbi'-i m

Hasıl 5000

216-95b-1

Nahiye-i Penek Der Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-95b-2

Tımâr-ı Şamkızan mir-alay-ı Nahiye-i Penek ve Peneskird ve Kemhis

Karye-i İrnak-ı Ulya ve Mezraa-i Eğriyuvar nezd-i Karye-i İbak maa

Otu-ı Sufla karye-i İrnak-ı Ulya mezraa-i İfürcik

tâbi'-i mezbûr tâbi'-i m tâbi'-i m

Hasıl 1350 Hasıl 1000 Hasıl 11000 Hisse 3000

Karye-i Senugörg maa mezraa-i Sedye tâbi'-i m Yekûn 18500

Hasıl 2998 Hisse 1000

216-95b-3

Tımâr-ı Mehmed

Karye-i Adnuh tâbi'-i m Karye-i İpdakahud-ı Ulya maa mezraa-i Yekûn 10000

Hasıl 8000 Hisse 6000 Kersagüt ve Remsisad ve Keşiş

tâbi'-i Kemhis Hasıl 4000

216-96a-1

Tımâr-ı Salim Şah veled-i Abdullah

Karye-i Kadkalug nam-ı diğêr Erbus Karye-i Hamustan tâbi'-i Mişe

maa mezraa-i Koyuyavar ve Kızılpeker Hasıl 4000

tâbi'-i Penek Hisse 2000
Hasıl 7000 Yekûn 9000

216-96a-2

Timâr-ı Pehlivan Birader-i mirza Ali Bey

Karye-i Mohriba maa mezraa-i

Sanisbadsani ve Samasur tâbi'-i m

Hasıl 7000

216-96a-3

Timâr-ı Şahverdi veled-i Ahmed Kethüda-i mirza Ali Bey

Karye-i Radkırk maa mezraa-i Kemhak ve Hasakluh tâbi'-i m

Hasıl 9000 Hisse 7000

216-96b-1

Timâr-ı Başaran

Karye-i Lazarvanis maa mezraa-i Karye-i Saklayış-ı Büzürg Karye-i Onagah

Salurut ve Kaharmanis tâbi'-i Penek tâbi'-i Güney tâbi'-i Mişe

Hasıl 5000 Hisse 1000 Hasıl 6000 Hisse 3000 Hasıl 1999

Yekûn 5999

216-96b-2

Timâr-ı Hüseyin veled-i Ahmed

Karye-i Esrabeneh tâbi'-i m

Hasıl 5999

216-96b-3

Timâr-ı Allahverdi Çavuş mir-i miran-ı Erzurum

Karye-i Dacaknes maa mezraa-i Zamuhahir tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000 Hisse 5999

216-97a-1

Timâr-ı Mustafa Çavuş

Karye-i Vazavir maa mezraa-i Vabeg Karye-i Ernuh tâbi'-i m Yekûn 5000

ve İğtetrudur tâbi'-i Penek Hasıl 8000

Hasıl 4000 Hisse 1000

216-97a-2

Timâr-ı İbrahim

Karye-i Göşek maa mezraa-i Değirmen Deresi tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 4000

216-97a-3

Timâr-ı İlyas veled-i Hamza

Karye-i İkirdkum tâbi'-i m Karye-i Bardig tâbi'-i m Yekûn 4000

Hasıl 3000 Hasıl 2000 Hisse 1000

216-97b-1

Timâr-ı Osman veled-i Abdi

Karye-i Karcafer tâbi'-i Penek

Hasıl 8000 Hisse 4000

216-97b-2

Timâr-ı Mustafa veled-i Maksud

Karye-i Zağikus nam-ı diğır Kızılköy maa mezraa-i Kosur

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5000 Hisse 4000

216-97b-3

Timâr-ı Recep

Karye-i Karcafer tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hisse 4000

216-98a-1

Timâr-ı Mehmed veled-i Bayram

Karye-i Markoran hariç-ez-defter tâbi'-i Penek Karye-i Karyuğit hariç-ez-defter

Hasıl 3000 tâbi'-i m Hasıl 4000 Hisse 2000

Karye-i Yorgi-i Ulya tâbi'-i Mişe Yekûn 5999

Hasıl 6000 Hisse 999

216-98a-2

Timâr-ı Tafañ veled-i Veli

Karye-i Zağikus nam-ı diğeri Kızılköy Karye-i Muşah maa mezraa-i

maa mezraa-i Kosur tâbi'-i Penek Verişnut ve Salarıt tâbi'-i Kemhis

Hasıl 5000 Hisse 1000 Hasıl 7500 Hisse 1000

Karye-i Hoşuvan tâbi'-i Peneskird

Hasıl 2000

Yekûn 4000

216-98a-3

Timâr-ı Kâtip Onmurlu

Karye-i Radkırk maa mezraa-i Karye-i Göşek maa mezraa-i Yekûn 3000

Kemhak ve Hasakluh tâbi'-i m Değirmen Deresi tâbi'-i mezbûr

Hasıl 9000 Hisse 2000

Hasıl 7000 Hisse 1000

216-98b-1

Timâr-ı Mehmed veled-i Hüseyin

Karye-i Keyatus tâbi'-i Penek Karye-i Hober tâbi'-i m Yekûn 3300

Hasıl 2800

Hasıl 3500 Hisse 500

216-98b-2

Timâr-ı Mehmed

Karye-i Teshat tâbi'-i Penek

Hasıl 4000 Hisse 3000

216-98b-3

Timâr-ı Murad

Karye-i Bariyag maa mezraa-i

İnmeksud tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-99a-1

Timâr-ı Hüsnü veled-i Abdi

Karye-i Bariyag maa mezraa-i Karye-i Karyunmas tâbi'-i m Karye-i Bardig

İnmeksud tâbi'-i Penek

hariç-ez-defter

tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 1000

Hasıl 4000 Hisse 1000

Hasıl 2000 Hisse 1000

Yekûn 3000

216-99a-2

Timâr-ı Ali

Karye-i İbak maa mezraa-i İfurcik tâbi'-i mezbûr

Hasıl 11000 Hisse 3000

216-99a-3

Timâr-ı İsmail veled-i Abdullah

Karye-i Sanuyer tâbi'-i m

Hasıl 3500 Hisse 3000

216-99b-1

Timâr-ı Hasan

Karye-i Muşah maa mezraa-i   Karye-i Göşek maa mezraa-i

Verişnut ve Salarıt tâbi'-i Kemhis   Değirmen Deresi tâbi'-i m

Hasıl 7500 Hisse 2000   Hasıl 7000 Hisse 1000

Yekûn 3000

216-99b-2

Timâr-ı Davud

Karye-i Muşah maa mezraa-i   Karye-i Göşek maa mezraa-i

Verişnut ve Salarıt tâbi'-i Kemhis   Değirmen Deresi tâbi'-i m

Hasıl 7500 Hisse 2000   Hasıl 7000 Hisse 1000

Yekûn 3000

216-99b-3

Timâr-ı Durmuş veled-i Hüseyin

Karye-i Senugörg maa mezraa-i Sedye tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6998 Hisse 2999

216-100a-1

Timâr-ı Halil

Karye-i Senugörg maa mezraa-i Sedye tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6998 Hisse 2999

216-100a-2

Timâr-ı Us veled-i Hasan Bey

Karye-i Hansur maa mezraa-i Roverpenek tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6500 Hisse 2500

216-100a-3

Timâr-ı Hasan

Karye-i Tandur Kayası maa mezraa-i Haşış tâbi'-i m

Hasıl 5500 Hisse 2500

216-100b-1

Timâr-ı Budak

Karye-i Muşah maa mezraa-i Verişnut ve Salarıt tâbi'-i Kemhis

Hasıl 7500 Hisse 2500

216-100b-2

Timâr-ı Hasan

Karye-i Tandur Kayası maa mezraa-i Haşış tâbi'-i m

Hasıl 5500 Hisse 2500

216-100b-3

Timâr-ı Sefer

Karye-i Karmurh tâbi'-i

Hasıl 2500

216-101a-1

Timâr-ı Kulu

Karye-i Manaduh tâbi'-i Penek

Hasıl 2500

216-101a-2

Timâr-ı Allahverdi veled-i Mustafa

Karye-i Teshat tâbi'-i m   Karye-i Ernuh tâbi'-i m

Hasıl 4000 Hisse 1000   Hasıl 8000 Hisse 1000

Yekûn 2000

216-101a-3

Timâr-ı Mehmed veled-i Hasan

Barpenek tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-101b-1

An-Timâr-ı Ali veled-i Hasan Bey

Karye-i Hansur maa mezraa-i Roverpenek tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6500 Hisse 2000

216-101b-2

Timâr-ı Mehmed veled-i Yakub

Karye-i Karyunimis hariç-ez-defter   Karye-i Dikan-ı Küçük   Yekûn 2000

tâbi'-i mezbûr   tâbi'-i Mişe

Hasıl 4000 Hisse 1000   Hasıl 3000 Hisse 1000

216-101b-3

Timâr-ı Mustafa

Karye-i Hansur maa mezraa-i Roverpenek tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6500 Hisse 2000

216-102a-1

Timâr-ı Sevindik veled-i Halil

Karye-i İbak maa mezraa-i İfurcik tâbi'-i Penek

Hasıl 11000 Hisse 2000

216-102b-1

Nahiye-i Peneskird Der Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-102b-2

Timâr-ı Mehmed veled-i Abdullah Bey Ulam Paşa

Karye-i Olur maa mezraa-i Emri tâbi'-i mezbûr Karye-i Kemrasur tâbi'-i m

Hasıl 12000

8000

Yekûn 24000

216-102b-3

Zikr olunan karye Mehmed nam kimesneye verilmiş mezbûran ocak olunub tezkire virilub berât eylemekle deftere sebt olunmak üzere olunub bu hakire hitaben sebt olundu.

Fi Gurre-i Cemaziyel-evvel Sene [1]⁷⁴990.

216-102b-4

Timâr-ı Trabzonlu Solak Ahmed

Karye-i Oğzab-ı Ulya ve Sufla maa mezraa-i Kadekriknah

ve Toguşhala ve Makar ve Kemruya ve Karstis

ve Yündük ve Eruba tâbi'-i m

---

⁷⁴ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Hasıl 20000 Hisse 15000

216-103a-1

Timâr-ı İbrahim Çavuş

Karye-i Kamaeris tâbi'-i Peneskird

Hasıl 12000 Hisse 8000

216-103a-2

Timâr-ı İslam Kethüda-i Ferhad Bey

Karye-i Oğzab-ı Ulya ve Sufla maa Karye-i Ahalitin tâbi'-i Mişe

mezraa-i Kadekriknah ve Toguşhala Hasıl 4000 Hisse 2000

ve Makar ve Kemruya ve Karstis ve

Yündük ve Eruba tâbi'-i m

Hasıl 20000 Hisse 5000

Karye-i Somot tâbi'-i mezbûr

Hasıl 2000 Hisse 1000

Yekûn 8000

216-103a-3

Timâr-ı Sadık Çavuş mir-i miran-ı Erzurum

Karye-i Kat maa mezraa-i Komsatıb tâbi'-i m Karye-i Kameris tâbi'-i m

Hasıl 7000

Hasıl 12000 Hisse 1000

Yekûn 8000

216-103b-1

Timâr-ı Hasan veled-i Kaplan

Karye-i Mehabeg maa mezraa-i Sakaş ve Ork tâbi'-i Peneskird

Hasıl 11000 Hisse 8000

216-103b-2

Tımâr-ı Ali

Karye-i Kemrasud tâbi'-i

Hasıl 8000

216-103b-3

Tımâr-ı Kaplan veled-i Aliya

Karye-i Havdes maa mezraa-i Katakus

ve Todayinir ve Karaparis tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7000

216-104a-1

Tımâr-ı Pir Sultan

Karye-i Mehabeg maa mezraa-i Karye-i Cabad tâbi'-i m

Sakaş ve Ork tâbi'-i Peneskird Hasıl 11000 Hisse 2999

Hasıl 11000 Hisse 3000 Yekûn 5999

216-104a-2

Tımâr-ı Fayik

Karye-i Kameris tâbi'-i m Karye-i Şiraz tâbi'-i Kuzey Karye-i Ahalişin tâbi'-i m

Hasıl 12000 Hisse 3000 Hasıl 6000 Hisse 1000 Hasıl 6000 Hisse 1000

Yekûn 5000

216-104a-3

Tımâr-ı Hamid

Karye-i Orun maa mezraa-i Karhanis ve Sakurk tâbi'-i m

Hasıl 10000 Hisse 4000

216-104b-1

Tımâr-ı Şirmerd veled-i Abdi

Sefer-i Hümayun vâki oldukça bilfiil eşmek üzere

Karye-i Olur tâbi'-i Peneskird

4000

... ..

Kıta Kıta Kıta Kıta Kıta

1 1 1 1 1

Hashâ-i maa adet-i ağnam ve deştiban ve ispenç aded 2 tâbi'-i m

200

216-105a-1

Boş Sayfa

216-105b-1

Nahiye-i Kemhis Der Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

216-105b-2

Tımâr-ı Yeniçeri Mustafa Çeribaşı Nahiye-i m ve Penek ve Peneskird

Karye-i Kot maa mezraa-i Madirut tâbi'-i mezbûr

Hasıl 8000

216-105b-3

Tımâr-ı Hüseyin Birader-i Ali

Karye-i İsdakhur-ı Sufla maa Karye-i Sağmun maa mezraa-i Siydauid ve Kordar

mezraa-i Koynur ve Ramisur maa mahalle-i ve Koyirilur ve Karsıg ve Diritan

tâbi'-i mezbûr ve Korikor tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 2000 Hasıl 10000 Hisse 4000

Yekûn 6000

216-106a-1

Timâr-ı Hamid

Karye-i Ağnudir maa mezraa-i Erkarkur tâbi'-i Kemhis

Hasıl 7000 Hisse 3000

216-106a-2

Timâr-ı Nasuh

Karye-i Ağnudir maa mezraa-i Erkarkur tâbi'-i Kemhis

Hasıl 7000 Hisse 3000

216-106a-3

Timâr-ı Pirkulu

Karye-i Karimah tâbi'-i m Karye-i Ağnudir maa mezraa-i Erkarkur tâbi'-i Kemhis

Hasıl 4500 Hisse 2000 Hasıl 7000 Hisse 500

Yekûn 2500

216-106b-1

Timâr-ı İbrahim veled-i İsmail Çavuş

Karye-i İsdakhur-ı Sufla maa mezraa-i Koynur ve Ramisur tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-106b-2

Timâr-ı Osman veled-i İsmail Çavuş

Karye-i İsdakhur-ı Sufla maa mezraa-i Koynur ve Ramisur tâbi'-i mezbûr

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-106b-3

Timâr-ı Şaban veled-i Mehmed

Karye-i Karimah tâbi'-i m Karye-i Tandurkas maa mezraa-i Haşîş tâbi'-i mezbûr

Hasıl 4500 Hisse 1250 Hasıl 5500 Hisse 250

Karye-i Ağnudir maa mezraa-i Erkarkur tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7000 Hisse 250

Yekûn 1750

216-107a-1

Timâr-ı Kalender veled-i Mehmed

Karye-i Karimah tâbi'-i m Karye-i Tandurkas maa mezraa-i

Hasıl 4500 Haşîş tâbi'-i mezbûr

Hisse 1250 Hasıl 5500 Hisse 250

Karye-i Ağnudir maa mezraa-i

Erkarkur tâbi'-i mezbûr

Hasıl 7000 Hisse 250

Yekûn 1750

216-107b-1

Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

Ze 'âmet Timâr

17 179

216-108a-1

Boş Sayfa

216-108b-1

Livâ-i Pertekrek

216-108b-2

Hashâ-i Be-nam Sefer Bey mir-alay-ı Pertekrek

Nahiye-i Pertekrek der livâ-i mezbûr

Karye-i Pertekrek tâbi'-i m Karye-i Cavor tâbi'-i mezbûr Karye-i Gocek tâbi'-i mezbûr

Hasıl 22300

Hasıl 7200

11000

Karye-i Kiskim tâbi'-i m

Karye-i Erkinis tâbi'-i m

Karye-i Hevak-i Büzürg tâbi'-i m

Hasıl 32700

Hasıl 53200

Hasıl 6000

Karye-i Kobak tâbi'-i m

Karye-i Kirvens tâbi'-i m

Karye-i Remsavur tâbi'-i m

Hasıl 50600

Hasıl 5000

Hasıl 14000

Karye-i Hav tâbi'-i m

Hasıl 5000

Yekûn 207000

Mahsûl-ı adet-i ağnam an hashâ-i mir-livâ

Mahsûl-ı Boyahane-i Pertekrek

ve tımârha-i sipahiyan gayr - ez zuema ve

3000

serbestiyet tâbi'-i m

12000

Mahsûl-ı tamga-i siyah ve âsiyâb tâbi'-i m

Mahsûl-ı bostan ve meyve livâ-i mezbûr

400

2250

Mahsûl-ı cizye-i murahassa-i gebran an

... bad-ı heva resm-i arusane-i sipahiyan

hashâ-i mir-livâ ve tımârha-i sipahiyan

gayr - ez zuema ve serbestiyet ve

gayr - ez zuema ve serbestiyet tâbi'-i m

beytûlmâl-ı 'avâm on binden akl tâbi'-i m

beher hane fi 2 3500

4000

Resm-i yaylak ve hashâ-i mir-livâ ve tımârha-i sipahiyan gayr - ez serbestiyet tâbi'-i m
2000

Yekûn 30750 Yekûn 212750

Nahiye-i İşhan der livâ-i Ardanuç

Karye-i İşhan tâbi'-i mezbûr Karye-i Aspişen tâbi'-i m Karye-i Ersis tâbi'-i m

Hasıl 15000

Hasıl 7800

Hasıl 2000

Karye-i Morkiköy tâbi'-i m

Hasıl 2000 Yekûn 26800

Nahiye-i Tavusker der livâ-i Ardanuç

Karye-i Ohur tâbi'-i mezbûr Karye-i Sasor tâbi'-i mezbûr

Hasıl 13150

Hasıl 18000 Yekûn 31150

Nahiye-i Ahot der livâ-i Ardanuç

Karye-i Busak tâbi'-i mezbûr

Hasıl 14000 Hisse 7000 Yekûn 64950 Ceman 302700

216-108b-3

Çıldır Beylerbeyi İshak dâme mektub gönderub İşhan nahiyesine vâki oltı kalâsı neferatının mevacibleri bundan akdem canib virilub iken ref' ve mâl mevaciblerine bedel-i mevacib-i mezkûrlara Ardanuç sancağında Tavusker nahiyesinde defter-i icmâle otuz bin akçe yazar karye-i nefsi Tavusker ve gayrıları mir-livâ-i Pertekrek havasından Pertekrek sancağıyla ve nahiyesinin elli üç bin iki yüz akçe yazusu olan Ersis nam karye baş muhasebe defterinde neferat-ı mezbûreye ocaklık kayd olunub neferat-ı mezbûre mahsulat ve resm-i ... ahz-u kabz oldukları üzere edây-ı hizmet eylerler iken Ersis nam karye defter-i icmalde Pertekrek sancağı beglerinin havasından olmakla ocaklık ve Tavusker karyesi dâhi (Silik) neferat-ı mezbûrenin mevacibatları (Silik)

216-108b-4

(Silik) neferat-ı mezbure zabt olub Ersis karyesine ocaklık olmağla (Silik) tashih ve neferat-ı mezbureye ocaklık olmak üzere mahalline kayd ettirip ve ocaklık berâtı virmek (Silik) baş defterdarım olan Mustafa uluvuhu dâhi ilam itmekle defter-i (Silik) olan karye-i Ersalis ve gayrının mahalleri vech-i meşruh üzere kalmakla kendu havası hümayuna tashih ve sebt-i (Silik) sadr olan emr-i âli mucibince sebt-i defter olundu.

Fi 4 Şaban Sene 1114.

216-109a-1

Ze ‘âmet-i be-nam yurtluk ve ocaklık be-nam Ali çavuş dergâh-ı âli

Karye-i Orsak tâbi’-i Pertekrek maa Karye-i Halkas tâbi’-i m maa

mezraa-i Hakkis ve Sabiluesmas mezraa-i Havaris

tâbi’-i Pekrek Hasıl 7000

Hasıl 18000 Yekûn 25000

216-109a-2

Zuemadan Mehmed ordu-yı hümayuna gelub Pertekrek sancağına ve nahiyesine Orsak ve gayrından yirmi beş bin akçe ze ‘âmet ine yurtluk ve ocaklık üzere hin-i tarihinden beru eben 'an-ced defterhane-i âmirede muhafaza olan ruznamçe-i hümayun üzerinde olub ze ‘âmet-i mezbûr ruznamçe-i hümayunda yurtluk ve ocaklık üzere mestur olub defter olunmağla defter-i icmâle dâhil müceddeden yurtluk ve ocaklık üzere kabul olunmak bâbında bu hakire hitaben fermân-ı âli vârid olmağla mucibince sebt-i defter olundu.

Tahrîren Fi Evâ’il-i Sefer Sene 1100.

216-109a-2

Ze ‘âmet-i Be-nam Mehmed veled-i Abdi

Karye-i Horkas-ı Ulya maa mezraa-i Karye-i Cemravir tâbi’-i mezbûr

Hosvalav Yaylası ve Mocas-ı Sufla Hasıl 5000

tâbi’-i Pertekrek Yekûn 20000

Hasıl 15000

216-109a-3

Ze 'âmet-i Be-nam Ali

Karye-i Hovrikaber-i Ulya ve Sufla maa mezraa-i Sahalik ve Damis ve Basya ve Harilki ve Dan ve Cemal maa Mronremi tâbi'-i Pertekrek

Hasıl 12000

216-109b-1

Emirü'l-ümerâyi'l-kirâm Çıldır beyisi İshak dâme ikbâlehu Der-Sa 'âdet'e mektub gönderub intiha-i serhadde vâki oltı kal 'ası neferâtının mevâcibleri bundan akdem cânib-i mirinden virilub iken miriden ref ' ve mâl ve mevâciblerinin Ardanuç sancağından ve Tavusker nahiyesinden defter-i icmâlde otuz bin akçe yazar nefsi-i Tavusker ve gayriyle mir-livâ-i Pertekrek havassından Pertekrek sancağında ve nahiyesinde elli üç bin iki yüz akçe yazusu olan Ersis nam karye-i baş muhasebe defterinde neferat-ı mezbûreye ocaklık kayd olunub neferat-ı mezbûre mahsûlat ve rûsumatına ahz-u-kabz ve memur olundukları üzere edây-ı hizmet iderler iken Ersis nam karye defter-i icmâlde Pertekrek sancağı beglerinin havassından olmağla ocaklık hane ref ' ve Tavusker karyesi dâhi harabe olmağla neferat-ı mezbûrenin mevâciblerine hasılı edâ olmayub ihtilal hallerine bâ 'is olduğun arz karye-i Ersis el-mezbûre vech-i meşruh üzere neferat-ı mezbûreye ocaklık virilub bâdehu Pertekrek ve Nıfs-ı Livâne sancaklarından hassa-i mezbûreye iltimâs ve Pertekrek havassından olduğuna defter emini ilamıyla baş muhasebe defterlerinden neferat-ı mezbûr ocaklık hane karye-i mezbûre ref ' ile bin elli dokuz senesinden kal 'a-i mezbûre neferâtına ocaklık virildikde elli seneden beru mutasarrıf olduklarından ma'ada ve Tavusker karyesinin dâhi mevâciblerin vefâ itmeyub ocaklık tayini dâhi müceddeden ber-irâde temarikine muhtaç olmağla elli seneden beru neferât-ı mezbûre zabt itdikleri Ersis karyesi mezbûrlara ocaklık olmak münasib olmağla havass-ı hümayuna tashih ve neferat-ı mezbûreye ocaklık olmak üzere mahalline kayd ve yedlerine ocaklık berâtı virilmek bâbında baş defterdar el-hac Mustafa ilamına itmeyin defter-i icmâlde zikr olunan karye-i Ersis ve gayrından mahalleri vech-i meşruh üzere vârid olan emr-i âli mucebince havass-ı hümayuna tashih ve sebt-i defter olundu.

Fi Gurre-i Recep Sene 1114.

216-110a-1

Timâr-ı Mehmed ve Yusuf ber-muceb-i emr-i âlişan

Karye-i Dabik maa Harabarmuh Karye-i Horkas Karye-i Kidras

tâbi'-i Pertekrek tâbi'-i mezbûr tâbi'-i m

Hasıl 8000 Hasıl 5000 Hasıl 2500 Yekûn 15500

Hisse Mehmed el-mezbûr Hisse Yusuf el-mezbûr

7750

7750

216-110a-2

An-Mahlula-i Defter-i Cedid

Karye-i Kesurib tâbi'-i Pertekrek Karye-i Erkab tâbi'-i m Karye-i Ahis tâbi'-i mezbûr

Hasıl 3500

Hasıl 2000

Hasıl 2000

216-110a-3

An-Hashâ-i Hümayun

Mahsûl-ı mabeyn-i

Mahsûl-ı mabeyn-i timârha-i sipahiyan resm-i arusane-i

kılâ '-i mezbûr

sipah ve sipahzadegan ve mirdan maa mustefzan ve

1200

azaban-ı kılâ '-i tâbi'-i mezbûr

1000

Mahsûl-ı ... ve ... ve ...

Mahsûl-ı beytûlmâl-ı hassa ve ... ve ...

livâ-i mezbûr

livâ-i mezbûr

5000

1500

216-110b-1

Ze 'âmet-i Be-nam ...

Karye-i Karlık tâbi'-i Kodisçor Karye-i Kilisav tâbi'-i Muhalsuban

Hasıl 5000

Hasıl 8000 Hisse 5000

Yekûn 10000

216-110b-2

Hashâ-i Be-nam Yusuf Bey mir-livâ-i Şavşad

Nahiye-i Gudashev der livâ-i Ardanuç

Karye-i İbarak tâbi'-i mezbûr Karye-i Orsak tâbi'-i Ardanuç Karye-i Or tâbi'-i mezbûr

Hasıl 15000

Hasıl 10000

Hasıl 10000

Yekûn 35000

Karye-i Sakar tâbi'-i Ardanuç

Karye-i Aksur tâbi'-i Penek

Karye-i Karkun

maa Vanah tâbi'-i karye-i m

Hasıl 5000

tâbi'-i Penek

Hasıl 20000

Yekûn 27000

Hasıl 3000 Hisse 2000

Ceman 62000

216-110b-3

Timâr-ı Mustafa yurtluk ve ocaklık

Karye-i Tudaresin tâbi'-i mezbur Kodisçor Karye-i Cemursad tâbi'-i m

Hasıl 8400

Hasıl 5000

Yekûn 13400

216-110b-4

Mezkûr Mustafa Ordu-yu Hümayuna gelub Pertekrek sancağında Kodisçor nahiyesinde Tudaresin nam karye ve gayrından on üç bin dört yüz akçe tımâra yurtluk ve ocaklık üzere hın-i kadimden beru eben 'an-ced arz-ı defterhane-i âmirede muhafaza olan ruznamçe-i hümayun'da yurtluk ve ocaklık üzere mestur olub icmâl olmağla defter-i icmâle dahl müceddeden yurtluk ve ocaklık üzere tashih olunmak bâbında bu hakire hitaben emr-i âli vârid olmağla mucebince sebt-i defter olundu.

Tahrîren Fi Evâ'il-i Şaban Sene 1100.

216-111a-1

Hashâ-i be-nam Yusuf mir-livâ-i Pertekrek yurtluk ve ocaklık ber-vech mülkiyet.

Karye-i Kodışçor tâbi'-i Pertekrek

Hasıl 40000

216-111a-2

Kıdvetül ümerâyi'l- kirâm yurtluk ve ocaklık üzere Pertekrek sancağı beyi olan Yusuf dâme 'izzehu Dergâh - ı Mu 'allâ'ya gelub livâ-i mezburun hasları karyelerinden livâ-i mezbûrda ve nahiyesinde kırk bin akçe yazusu olan Kodışçor nam karye elinde olan atik ve cedid berâtlarında ve ruznamçelerde mestur ve mukayyed ve livâ-i mezbûr yedi beylik olmağla karye-i mezbûr müstakilen mumaileyhin berâtına dâhil ve hissesine düşüp feth-i hâkaniden beru zabt ve tasarrufunda iken livâ-i mezbûrun nısf-ı âherine mutasarrıf olan Mahmud bî-vech dahl ve niza ' itmekle defter-i icmâle kayd ve müceddeden kenduye virilmek bâbında in'ayet rica ve yedinde olan arzları nâtık olduğu üzere kırk bin akçe yazusu olan Kodışçor nam karyenin kırk iki [10]42⁷⁵/1632/1633 umûm yoklamasından beru yurtluk ve ocaklık ve mülkiyet üzere eben 'an-ced livâ-i mezbûre mutasarrıf olan mumaileyh Yusuf dâme 'izzehunun kaydına ve yedinde olan atik ve cedid berâtlarına dâhil olub ve haliya Livâne ve Pertekrek sancakları yedi beylik olmağla itibar olunub ma 'mûlün-bih olan cümle kuyuda müracaat olundukda menâzi '-i fihâ olan karye-i Kodışçor müstakilen Yusuf'un hissesinde itkan ile mestur ve mukayyed olmağın kuyudu ve yedinde olan berâtı mucebince defter-i icmâle kayd ve berât rica eyledukde bi'l-fi 'il defter emini olan Ramazan ilam itmekle ilam mucebince defter-i icmâle götürdüb karye-i mezbûru vech-i meşruh üzere bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olmakla sebt ve defter olundu.

Tahrîren Fi Evâsıt-ı Recep Sene 1103.

216-111b-1

---

⁷⁵ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

An Hashâ-i be-nam Ferhad Bey mir-livâ-ı Nıfs-ı Livâne ve Pertekrek yurtluk ve ocaklık ber-vech mülkiyet

Karye-i Hungamek tâbi'-i Pertekrek

Hasıl 5000

216-111b-2

Yurtluk ve ocaklık üzere Nısf-ı Livâne ve Pertekrek sancağına mutasarrıf olan Kıtvetü'l ümerâyi'l- kirâm Mahmud dâme 'izzehu ordu-yu hümayuna Pertekrek sancağına ve nahiyesinde Kiskim nam karye ve gayrından dört yüz elli altı bin yüz doksan akçe mutasarrıf olduğu Nısfı hasları karyelerinden Pertekrek nahiyesinde yetmiş bin akçe yazusu olan Hevak nam karye kadimden müstakil kayd ve berâtına dâhil iken yine livâ-i mezbûrede yurtluk ve ocaklık ve mülkiyet üzere bir yük otuz dokuz bin sekiz yüz seksen beş akçe hasları mutasarrıf olan Yusuf veled-i Hüsrev cülus-u hümayun vâki olmağla tecdid-i berât eylemeğin karye-i mezbûrenin iki bin yedi yüz akçesi ile müşterek olmak üzere mezkûr Yusuf berâtına idhâl ittirub gadr eylemekle mezkûrun kayd ve berâtından ihraç ve yine kemâ fi'l-evvel müstakilen kendune kayd ve berâtına dahil olmak üzere defter-i icmâle sebt ve cümle kalemiyle tashih olunmak bâbında in'ayet rica etmeyin defterhane-i âmirede muhafaza olunan ruznamçe-i hümayuna müracaat olundukda menâzi '-i fihâ olan beş bin akçe yazan Hevak nam karye [10]42⁷⁶/1632/1633 umûm yoklamasında ma 'mûlün-bih defterlerde müstakilen Mahmud'un üzerinde olub Yusufun kayd ve berâtına dâhil olmayub bin yüz üç senesinde tecdid-i berat eylemeğin sehven yazılmağla kayd-ı atikleri mucebince karye-i mezbûru müstakilen Mahmud'un hass-ı karyelerinden olmak ve yurtluk ve ocaklık ve mülkiyet üzere defter-i icmâle getürtüb mahalline kaydetmekle tashih eylesin deyu bu hakire hitaben emr-i şerif vârid olmağla sebt-i defter olundu.

216-112a-1

Livâ-i Ardanuç

216-112a-2

---

⁷⁶ Köşeli parantez içindeki rakamlar tarafımızdan eklenmiştir.

Hashâ-ı hazret-i pâdişâh-ı ‘âlem penâh hullidet hilâfetuhu

Karye-i Komişhan tâbi’-i Ardanuç Mahsûl-ı mabeyn-i ulufeha-i merdan-ı

Hasıl 10000 kılâ ‘-i livâ-i mezbûr

Fi Sene 2000

Mahsûl-ı mabeyn-i timârha-i resm-i arusane-i Mahsûl-ı timâr-ı ... ve balaban ve ...

sipahiyan ve sipahzadegan ve azeban ve livâ-i mezbûr

mustefzan-ı kılâ ‘-i livâ-i mezbûr Fi Sene 500

Fi Sene 1500

Mahsûl-ı Boyahane ve Şem ‘hane Mahsûl-ı bostan ve meyve livâ-i m

Fi Sene 300 Fi Sene 300

Yekûn 14600

216-112b-1

Hashâ-ı Be-nam Kasım Bey mir-livâ-i Ardanuç

Nahiye-i Ardanuç

Karye-i Rabat Kala-i Ardanuç Karye-i Peciye Karye-i Unushev Karye-i Acaraş

tâbi’-i m tâbi’-i m tâbi’-i m tâbi’-i m

Hasıl 9000 Hasıl 9000 Hasıl 6000 Hasıl 6000

Karye-i Mirakab tâbi’-i mezbûr Karye-i Basa maa mezraa-i Karye-i Oryuni

Hasıl 5000 Siron Değirmeni tâbi’-i mezbûr tâbi’-i m

Hasıl 11000 Hasıl 6000

Karye-i Kumya nam-ı diğêr Karye-i Tanrud Karye-i Karakum Karye-i Kaptahor

Demuruc tâbi’-i i mezbûr tâbi’-i m tâbi’-i m tâbi’-i m

Hasıl 3500 Hasıl 16000 Hasıl 4500 Hasıl 12000

Karye-i Karsniya tâbi'-i m	Nezd-i Kontram tâbi'-i m	Yekûn 101000
Hasıl 16000	1000	
Nahiye-i Tavusker der livâ-i mezbûr		
Karye-i Tavusker maa mezraa-i	Karye-i Ortuz maa mezraa-i	
Menaşkirukah ve Çormahşir ve	Nanakas tâbi'-i m	
İbirk tâbi'-i m	Hasıl 125000	
Hasıl 30000		
Karye-i Derisur maa mezraa-i	Karye-i Ori maa mezraa-i	
Mohuş ve Baladşakadi	Koduban ve Şekriş ve Bağavur	
tâbi'-i mezbûr	ve Sadikde tâbi'-i mezbûr	
Hasıl 6500	Hasıl 3000	
Karye-i Hakuri tâbi'-i mezbûr	Karye-i Erdkuş maa mezraa-i	
Hasıl 12500	Kotaş ve Kiraçur tâbi'-i m	
	Hasıl 135000	Yekûn 78000
Mahsûl-ı Boyahane-i	Mahsûl-ı tamga-i siyah ve bac-ı bazar	
livâ-i m	ve âsiyâb ve ihsariye-i livâ-i mezbûr	
Fi Sene 5000	Fi Sene 10000	
Mahsûl-ı adet-i ağnam livâ-i	Mahsûl-ı cizye-i Murahassa-i Gebran	
mezbûr gayr - ez ... tımârlık ve	livâ-i m gayr - ez ... tımârlık ve tımârha-i	
tımârha-i serbestiyet	serbestiyet beher hane fi 2	
Fi Sene 4000	Fi Sene 2000	
Mahsûl-ı beytûlmâl-ı 'avâm gayr - ez	... bad-ı heva ve arusane-i tımârha-i	
hasa on binden akl ve yava ve kaçkun	sipahiyan livâ-i mezbûr gayr - ez	

ve mâl-ı gayib ve mâl-ı mevkûd ve serbestiyet
gayrihi gayr - ez serbestiyet Fi Sene 6000
Fi Sene 2000 Yekûn 29000
Ceman 208000

216-113a-1

Livâ-i Ardanuç

Bu icmâle itibar olunub zira livâ-i mezbûrin müceddeden tahrir olunmuş bağzı mahalde icmâl cizyedardır zira der-sa 'âdet dâhi icmâl-i cedid üzere emr-i âli olunması sebt olunmuştur.

216-113b-1

An-Hashâ-i Mehmed Bey mir-alay-ı Şavşad

Karye-i Samsad maa mezra Karye-i İnbarik tâbi'-i Güney der livâ-i Ardahan-ı Büzürg
tâbi'-i Ardanuç Hasıl 18000 Hisse 15000

Hasıl 20000 Yekûn 35000

216-113b-2

An-Hashâ-i Sefer Bey mir-alay-ı Pertekrek ve Livâne

Karye-i Sasud maa mezraa-i Karye-i İşhan maa mezraa-i Karye-i İşşan tâbi'-i mezbûr
Orum tâbi'-i Tavusker İşhan-ı Ekrik tâbi'-i İşhan Hasıl 7000

Hasıl 18000 Hasıl 15000

Karye-i Morotkum tâbi'-i m Karye-i İriş tâbi'-i İşhan Yekûn 26000 Hisse 13000

Hasıl 2000 Hasıl 2000 Ceman 31000

216-113b-3

An-Hashâ-i Sencer Bey mir-livâ-i Pertekrek ve Livâne

Karye-i Ohir maa mezraa-i Karye-i İşhan maa mezraa-i tâbi'-i İşhan ve
Sorig ve Koduya Karye-i İşşan tâbi'-i m ve Karye-i Morotkum
tâbi'-i Tavusker tâbi'-i mezbûr ve Karye-i İriş tâbi'-i İşhan
Hasıl 13050 Hasıl 26000 Hisse 13000 Yekûn 26050

216-114a-1

Ze 'âmet-i Be-nam Ürkmeç

Karye-i Cehis maa mezraa-i Karye-i Ordar maa mezraa-i
Orar ve Kosoğıt ve Salutat Kadikha tâbi'-i mezbûr
tâbi'-i Cehis der kaza-i Tavusker Hasıl 10000

Hasıl 19000

Karye-i Salusit maa mezraa-i Yekûn 31000

Samtan tâbi'-i m

Hasıl 2000

Der livâ-i Oltu

Karye-i Simnasur maa mezraa-i Ceman 35000

Damal ve Kastab tâbi'-i Güney

Hasıl 10000 Hisse 4000

216-114a-2

Ze 'âmet-i Be-nam Turasin

Karye-i Erkiş maa mezraa-i Buşuşun ve Karye-i Perinkas maa mezraa-i
Halliş ve İbusir ve Mahasid ve Hasut Muşkalkid tâbi'-i m
tâbi'-i nahiye-i Cehis Hasıl 6000 Hisse 5000

Mezraa-i Pir maa Sahmenbeg nezd-i Hasıl 10800 Yekûn 16000

karye-i Erkiş tâbi'-i m

Hasıl 200

Der Kaza-i Tavusker

Der Livâ-i Ardahan-ı Büzürg

Karye-i Karmerbeg nam-ı diğér Ceman 26000

Kızılğüyük maa mezraa-i Rami

ve Karves tâbi'-i Peneskird

Hasıl 10000

216-114a-3

Ze 'âmet-i Be-nam Baha veled-i Mehmed Bey

Sakda tâbi'-i Ardanuç Karye-i Salyane tâbi'-i m Karye-i Orun tâbi'-i m

Hasıl 11500 Hasıl 2500 Hasıl 2000 Hisse 500

Karye-i Hola tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hisse 500

Yekûn 15000

Der Livâ-i Ardahan-ı Küçük Ceman 21000

Karye-i Sadrakenis tâbi'-i Kuzey

Hasıl 6000

216-114b-1

Ze 'âmet-i Be-nam Mehmed mir-alay-ı livâ-i m

Karye-i Abakid Karye-i Aha maa mezraa-i Karye-i Esmagöya Karye-i Ohkoh

tâbi'-i m Bağatyukovan tâbi'-i m tâbi'-i m tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hasıl 6000 Hasıl 3000 Hasıl 5000

Karye-i Cifu

tâbi'-i m

Hasıl 1000

Yekûn 21000

216-114b-2

An- Ze 'âmet-i Be-nam Ramazan

Karye-i Badisur maa mezraa-i   Karye-i Kahak   Karye-i Haknac

Acesi tâbi'-i Tavusker   tâbi'-i mezbûr   tâbi'-i m

Hasıl 11000 Hisse 8000   Hasıl 4500   Hasıl 4000

Karye-i Mokri maa iklab

tâbi'-i Ardanuç

Hasıl 9000 Hisse 2000

Yekûn 18500

216-115a-1

Nahiye-i Ardanuç Der Livâ-i Mezbûr

216-115a-2

Timâr-ı Hüsnü Çeribaşı Livâ-i Mezbûr

Karye-i Kıradel maa mezraa-i Pehsine tâbi'-i m   Karye-i Vartisha tâbi'-i m

Hasıl 9000   Hasıl 4000

Yekûn 13000

216-115a-3

Timar-ı Emirkulu

Karye-i Kondarum   Karye-i Zağliskevi   Karye-i Pobur maa mezraa-i

tâbi'-i m   tâbi'-i mezbûr   Kilise-i Ağmis tâbi'-i Tavusker
Hasıl 5000   Hasıl 1000   Hasıl 5500

Karye-i Zağriye tâbi'-i Ardanuç   Yekûn 12000

Hasıl 1000 Hisse 500

216-115b-1

Timâr-ı Ali

Karye-i Miryus   Karye-i Ahnimen maa mahalle-i   Karye-i Dekirmuh

tâbi'-i Ardanuç   Vaysuban ve Vahidedak tâbi'-i m   tâbi'-i mezbûr

Hasıl 4000   Hasıl 3000   Hasıl 2000

Karye-i Distuvan tâbi'-i mezbûr   Yekûn 10000

Hasıl 1000

216-115b-2

Timâr-ı Mahmud

Karye-i Turkaya tâbi'-i m   Karye-i Ustamel tâbi'-i mezbûr   Yekûn 7000

Hasıl 4000   Hasıl 3000

216-115b-3

Timâr-ı Piri veled-i Bayezid

Karye-i Havt tâbi'-i m   Karye-i Hada tâbi'-i m   Yekûn 6000

Hasıl 3000   Hasıl 3000

216-116a-1

Timâr-ı Hasan veled-i Davud

Karye-i Mokri maa İklab tâbi'-i Ardanuç

Hasıl 9000 Hisse 6000

216-116a-2

Tımâr-ı İbrahim veled-i Abdi

Karye-i Mezamihip tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5999

216-116a-3

Tımâr-ı Ahmed Kethüda

Karye-i Evinirhala

Hasıl 5999

216-116b-1

Tımâr-ı Süleyman

Karye-i Otigün tâbi'-i Ardanuç Karye-i Yodi tâbi'-i mezbûr Karye-i Osak tâbi'-i m

Hasıl 6000

Hasıl 2500

Hasıl 1500

Karye-i Sağriye tâbi'-i m Karye-i Zağriye tâbi'-i m Yekûn 12000 Hisse 5999

Hasıl 1500

Hasıl 1000 Hisse 500

216-116b-2

Tımâr-ı Hızır

Karye-i Otigün tâbi'-i Ardanuç Karye-i Yodi tâbi'-i mezbûr Karye-i Osak tâbi'-i m

Hasıl 6000

Hasıl 2500

Hasıl 1500

Karye-i Sağriye tâbi'-i m Karye-i Zağriye tâbi'-i m Yekûn 12000 Hisse 5999

Hasıl 1500

Hasıl 1000 Hisse 500

216-116b-3

Tımâr-ı Pir Ali veled-i Mehmed

Karye-i Erbavîc tâbi'-i mezbûr

Hasıl 5999

216-117a-1

Timâr-ı Yakub veled-i Ali

Karye-i Çıldır tâbi'-i Ardanuç

Hasıl 5200

216-117a-2

Timâr-ı Veli

Karye-i Dasaluk tâbi'-i m

Hasıl 5000

216-117a-3

Timâr-ı Yakub veled-i İbrahim

Karye-i Kadyaşut tâbi'-i m

Hasıl 5000

216-117b-1

Timâr-ı Mesud veled-i İbrahim

Karye-i Tenuvan tâbi'-i Ardanuç Karye-i Busekda tâbi'-i m Yekûn 5000

Hasıl 3000

Hasıl 3000 Hisse 2000

216-117b-2

Timâr-ı Ferhad veled-i Abdi

Karye-i Kılaşıt tâbi'-i m

Hasıl 5000

216-117b-3

Tımâr-ı Hızır veled-i Kerim

Karye-i Hola tâbi'-i m   Karye-i Orun tâbi'-i m

Hasıl 3000 Hisse 2000   Hasıl 2000 Hisse 1000

Yekûn 4000

216-118a-1

Tımâr-ı Mir Ahmed veledi Seyd-i Ahmed

Karye-i Şavkular tâbi'-i Ardanuç   Karye-i Hol tâbi'-i m   Yekûn 11000 Hisse 4000

Hasıl 8000

Hasıl 3000

216-118a-2

Tımâr-ı Ceylin

Karye-i Baveruz tâbi'-i m

Hasıl 2000

Karye-i Şavkular tâbi'-i Ardanuç   Karye-i Hol tâbi'-i m   Yekûn 11000 Hisse 2000

Hasıl 8000

Hasıl 3000

Ceman 4000

216-118a-3

Tımâr-ı Ahmed

Karye-i Senha tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 4000

216-118b-1

Tımâr-ı Hacı İvaz

Karye-i Vartalebe tâbi'-i Ardanuç

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-118b-2

Timâr-ı Hüseyin veled-i Çırak

Karye-i Vartalebe tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 3000

216-118b-3

Timâr-ı Mustafa veled-i Ali

Karye-i Cemakrut tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 2500

216-119a-1

Timâr-ı Hüseyin veled-i Hamid

Karye-i Cemakrut tâbi'-i m

Hasıl 5000 Hisse 2500

216-119a-2

Timâr-ı Ahmed veled-i Seydi Çeribaşı

Karye-i Koçpurut tâbi'-i mezbûr Karye-i Eraku tâbi'-i m Yekûn 5000 Hisse 2500

Hasıl 3000

Hasıl 2000

216-119a-3

Timâr-ı Mahmud veled-i Seydi Çeribaşı

Karye-i Koçpurut tâbi'-i mezbûr Karye-i Eraku tâbi'-i m Yekûn 5000 Hisse 2500

Hasıl 3000

Hasıl 2000

216-119b-1

Timâr-ı Mahmud veled-i Abdullah

Karye-i Senha tâbi'-i m

Hasıl 6000 Hisse 2000

216-119b-2

Tımâr-ı Hasan

Karye-i Mokri maa İklab tâbi'-i Ardanuç Karye-i Kahartus tâbi'-i Tavusker

Hasıl 9000 Hisse 1000

Hasıl 6000 Hisse 1000

Yekûn 2000

216-119b-3

Tımâr-ı Mahmud veled-i Emin

Karye-i Şavkular tâbi'-i Ardanuç Karye-i Hol tâbi'-i m Yekûn 11000 Hisse 2000

Hasıl 8000

Hasıl 3000

216-120a-1

Tımâr-ı Mustafa veled-i Emin

Karye-i Şavkular tâbi'-i Ardanuç Karye-i Hol tâbi'-i m Yekûn 11000 Hisse 2500

Hasıl 8000

Hasıl 3000

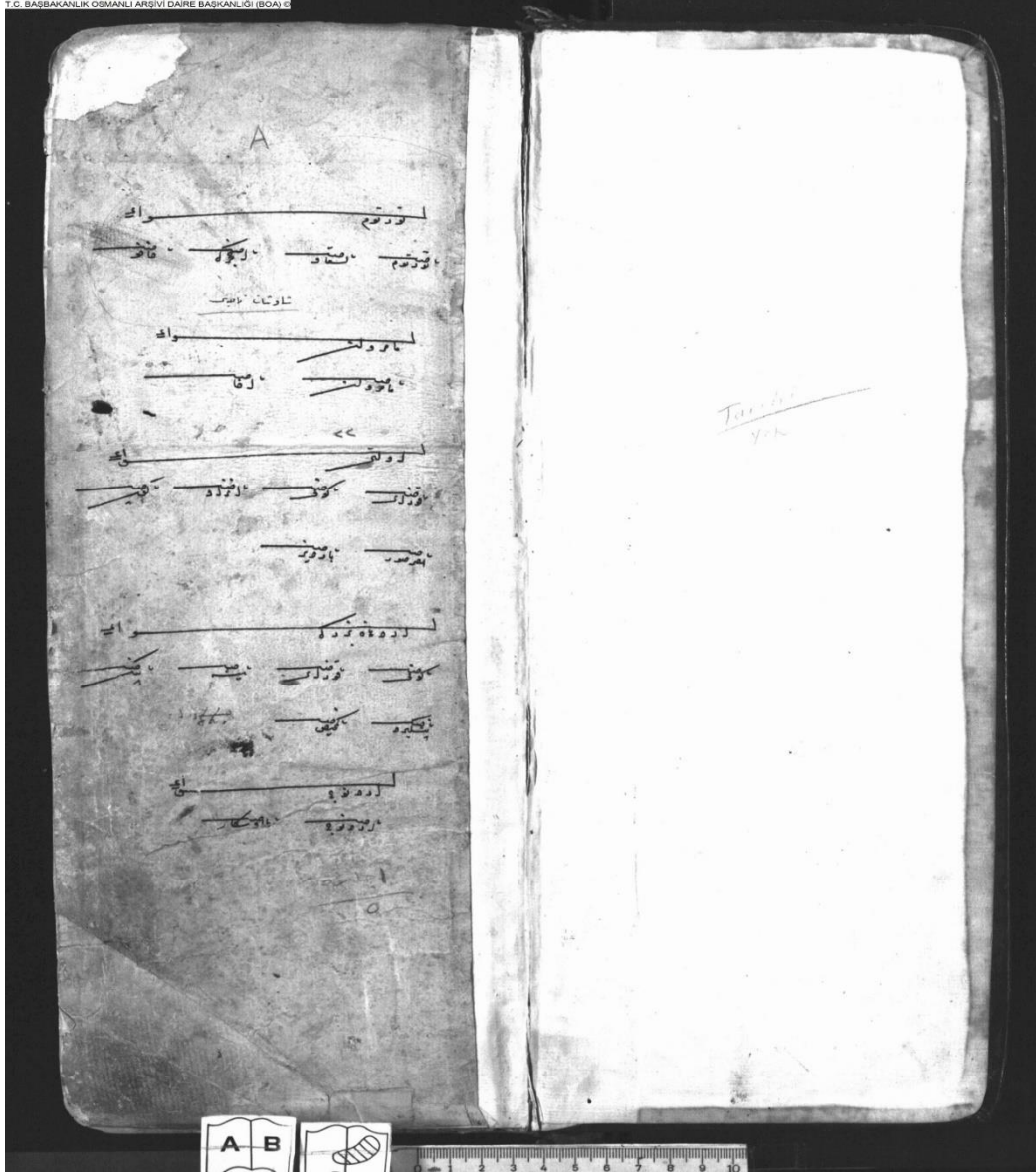
216-120a-2

Tımâr-ı Yakub veled-i Halil

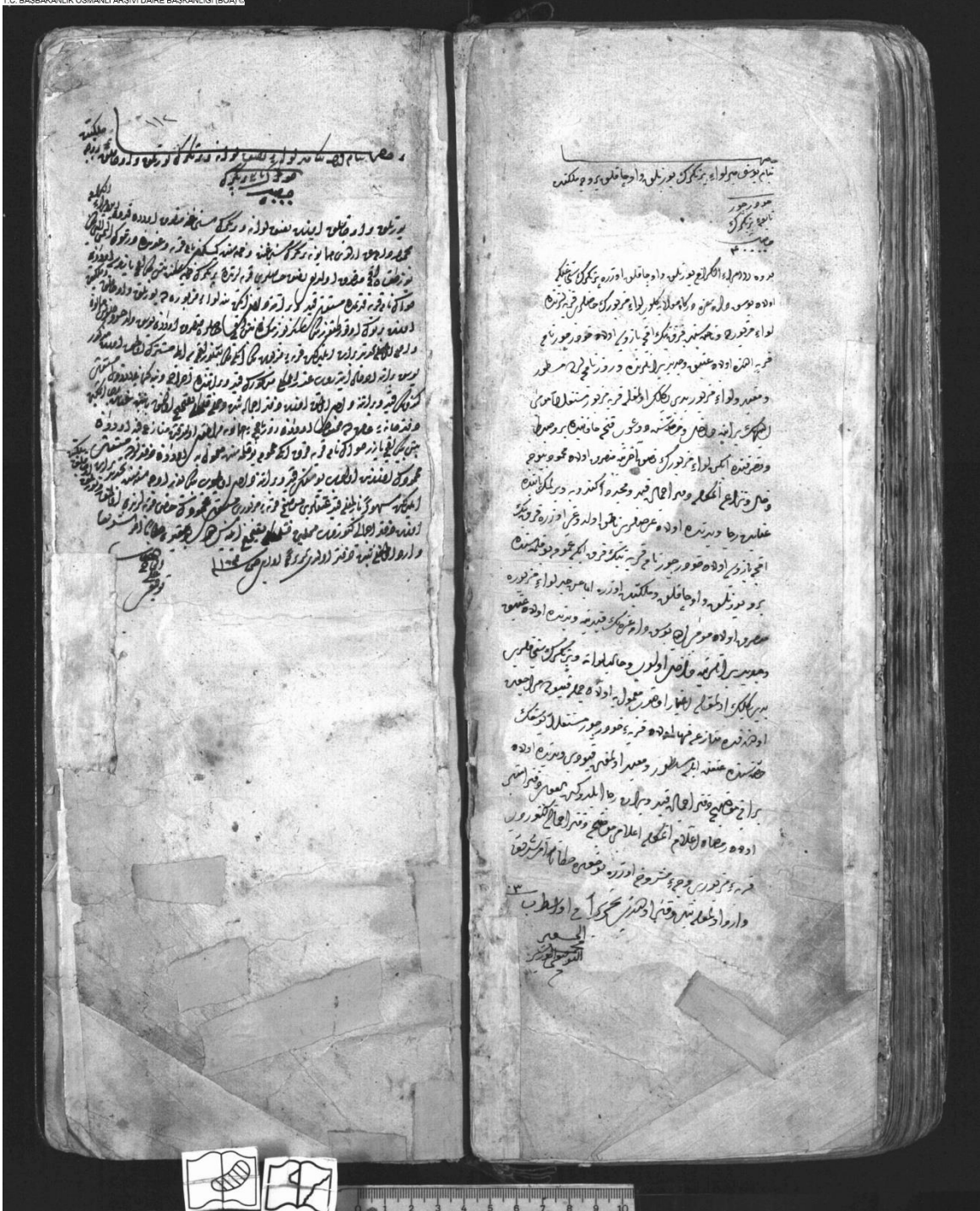
Karye-i Meyakum tâbi'-i m

Hasıl 3000

Ek 2: Defterden Örnekler

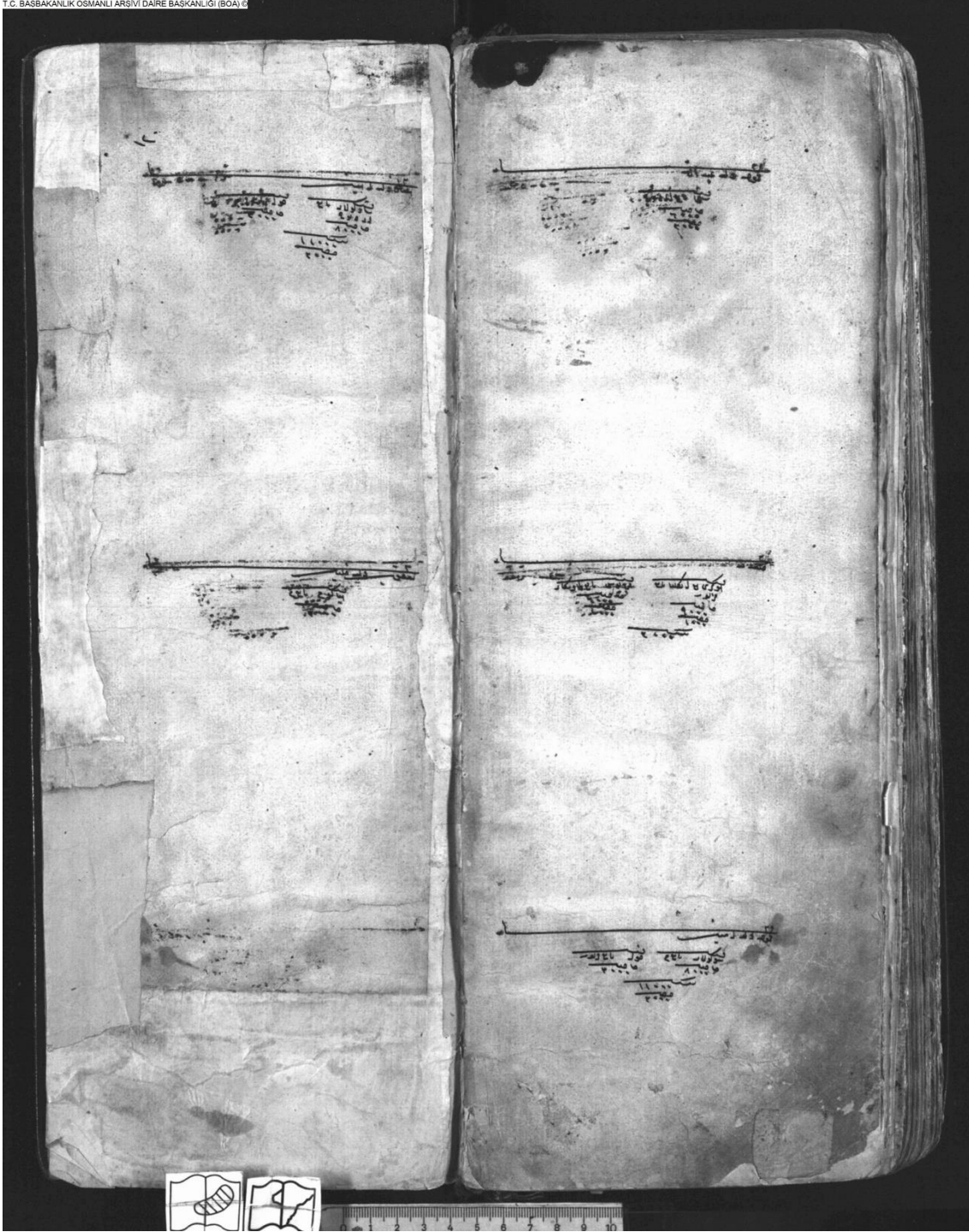

Belge1: 216 numaralı defterin 1A varağı (Giriş Varağı)

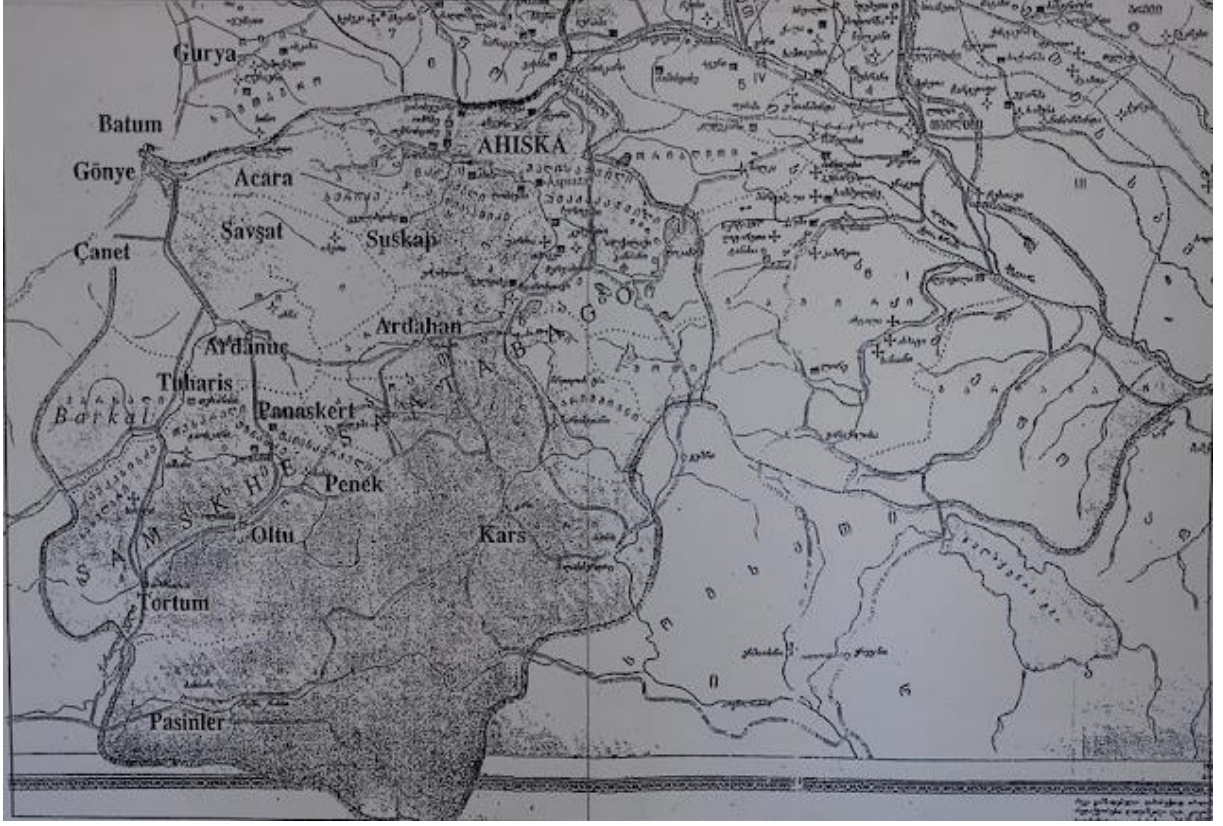
Belge2: 111a ve 111b varaklar

Belge3: 119b ve 120a varaklar

Ek 3: Çıldır Eyaleti Haritası

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Mehmet DEMİR	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Tarih
Makale ve Bildiriler	
1. Mehmet Demir, “18. Yüzyılda Çıldır Eyaletinde Yurtluk ve Ocaklık Sisteminin Uygulaması, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözümleri”, Doğu Avrupa Tarihi: Yeni Bulgular ve Yaklaşımlar, Ed. Mualla Uydu Yücel, Nuri Kavak, Sema Aktaş, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul, 2023, ss. 364-389.	